

NÄRINGSLIVETS FÖRSLAG TILL REGELFÖRBÄTTRINGAR I SVERIGE ÅR 2022 – 2026

Mars 2022

Författare: August Liljeqvist

NNR
NÄRINGSLIVETS
REGLNÄMND

40
1982
2022
ÅR

40 ÅR FÖR REGELFÖRBÄTTRING

Näringslivets Regelnämnd NNR AB
Andrea Femrell, VD och ansvarig utgivare
August Liljeqvist, sakkunnig och rapportförfattare
Scantech Strategy Advisors, produktion och layout

Innehållsförteckning

Förord	1
Arbetsmarknad	
1. Inför en proportionalitetsprincip för stridsåtgärder på arbetsmarknaden	2
2. Avskaffa reglerna om varsel till Arbetsförmedlingen vid driftsinskränkning	3
3. Skydd mot samhällsfarliga arbetsmarknadskonflikter	4
Arbetsmiljö	
4. Förtydligande av arbetsgivarens arbetsmiljöansvar och arbetstagares ansvar gällande användning av personlig skyddsutrustning	5
5. Förtydligande av arbetsgivarens arbetsmiljöansvar gällande användning av personlig fallskyddsutrustning enligt bruksanvisning	6
6. Avskaffa kravet på certifiering av pannoperatörer	8
7. Undantag från kravet på absolut självständighet för byggherrens ställföreträdare	9
Beskattning av löner, ersättningar och förmåner	
8. Sänk avgifterna för arbetsgivare vid anställning av unga	11
9. Avdragsreglerna för personalkostnader såsom t.ex. friskvård ska vara samma oavsett företagsform	12
10. Översyn av förmånsbeskattningen avseende utgifter för hemarbete	13
11. Reformera expertskatten ytterligare	14
12. Återinför möjlighet att fakturera styrelsearvoden till eget bolag	15
13. Förenklingar i SINK-beskattningen	16
14. Utveckla ROT- och RUT-avdragen	18
Besöksnäringen	
15. Avskaffa danstillståndet	19
16. Hotelltillståndet bör ersättas med en digital anmälningsplikt	20
Byggregler	
17. Avvägning mellan bygga och riksintressen	21
18. Överklagande av plan- och bygglov	22
19. Reformera ombyggnadsbegreppet	23
20. Avskaffa kravnivå tre vid nyproduktion av lägenheter större än 55 kvadratmeter	24
21. Färre riksintressen	25
Digitalisering	
22. Möjliggör för näringslivet och enskilda att på bästa sätt kunna tillvarata värdet i data genererade av offentliga organ	27
23. Harmonisera och förenkla regelverken för dataskydd	29
Energi	
24. Undvik dubbelreglering vid energikartläggning och energideklaration	30
25. Avskaffa skatt på egenkonsumerad förnybar energi	32

Finansmarknad

26. Färre utfärdare av identitetshandlingar	33
27. Avskaffa femårsregeln för värdering av privatbostad	34
28. Investeringssparkonto – behov av uppdaterad lagstiftning	35
29. Register över ställföreträdarskap	37
30. Enhetlig rapportering av IT- och säkerhetsincidenter för banker	38
31. Inför nya reglerade fondformer i Sverige	39
32. Inför möjlighet att delegera beslut avseende tjänster till jävskretsen	40
33. Undantag från konsumentskyddsreglerna för specialfonder som bara marknadsförs till professionella investerare	41
34. Förenkla öppnande av konto via telefonbanken	42
35. Tröskelvärde för prospektskyldighet	43

Fordonsrelaterade skatter/avgifter

36. Upprätta ett parallellt bonus-malus-system för lätta lastbilar	45
37. Inför energiskattebefrielse på 100 procent för elektriskt drivna bussar	46
38. Sänk karenstiden vid avställning av fordon med fordonsskatt på minst 4 800 kr per år	47
39. Undantag från trängselskatter och infrastrukturavgifter för bussar under 14 ton	48
40. Avskaffa skatten på försäkringar för bussar i yrkesmässig trafik	49

Företagsbeskattning

41. Förenkla skattereglerna för enskilda näringsidkare	50
42. Förenkla Entreprenörsskatten/3:12-reglerna	51
43. Kortad karenstid och trädetid vid ägarskifte i fåmansföretag	52
44. Skrota nuvarande 3:12-regler	53
45. Höj fribeloppsgränsen för avdrag för negativa räntenetton till 3 miljoner Euro	54
46. Undantag från avdragsförbud för vissa räntebetalningar	55

God myndighetsutövning

47. Effektiv och kvalitetssäkrad ärendehantering	56
48. Ersättning för skada till verksamheter vid vägväringningar	57
49. Förenkla administration av tillstånd och tillsyn	58
50. Förbättra den kommunala regeltillämpningens påverkan på konkurrens på lika villkor, rättssäkerheten och på det politiska ansvarstagandet	59
51. Förenkla hanteringen av tillstånd för tobaksförsäljning	50

Hyresreglering

52. Inför en från parterna oberoende tvistelösning för bostadshyressättning	61
53. Tillåt rörlig hyra i kommersiella sammanhang	62

Kapitalinkomstbeskattning

54. Slopät lönekrav och kortad karenstid i investeraravdraget	63
55. Avskaffa begränsningarna för kvittning inom inkomstslaget kapital	64
56. Höjd schablon för anskaffningsvärdet av långa innehav	65
57. Sänkt kapitalskatt	66

Livsmedelsproduktion

58. Myndigheters instruktioner i respektive förordning	67
59. Förenklad miljöprövning utan tillväxthinder för lantbruksföretag	71
60. Möjliggör gårdsförsäljning av alkoholdrycker under reglerade och ordnade former	72
61. Spårbarhet fiskeriprodukter	73
62. Miljöprövningsförordningen behöver få en översyn samt ändrade verksamhetskoder krävs	75
63. Samordna tillstånd och tillsynsprocesser för vattenbruk	76
64. Utred om vattenbruk kan klassas som en areell näring	77
65. Utred en gemensam lagstiftning för vattenbruk och skapa "en väg in"	78

Mervärdesskatt

66. Modernisera den frivilliga lokalhyresmomsen genom att ta bort omoderna krav	79
67. Förenkla mervärdesskattegränserna avseende fastigheter	80
68. Säkerställ avdragsrätten för importmoms, undanröj dagens oproportionerliga inläsnings effekt vid minsta fel eller misstag	81
69. Höj omsättningsgränsen för skattskyldighet för moms till 120 000 kr	82
70. Åtgärda de 13 oklara förmedlingssituationerna i mervärdesskattelagen	83
71. Möjliggör momsmässig kostnadsdelning (den så kallade internmomsen)	84

Miljö

72. Ersätt kravet på bästa möjliga med bästa tillgängliga teknik	85
73. Gör ändringstillstånd till regel vid ändring av befintlig verksamhet	86
74. Anmälan istället för tillstånd vid mindre ändringar	87
75. Tidplan och tidsgränser i domstol	88
76. Överför mer från tillståndsprövning till tillsyn	90
77. Domstolens utredningsskyldighet – kompletteringsrundan	92
78. Myndigheterna och deras roll i tillståndsprövningen	94
79. Inför i miljöbalken en möjlighet till avvägning mot samhällsnyttan	96
80. Hållbarhetsperspektivets tre delar i miljöbalken	97
81. Avskaffa nationell särslagstiftning för "Särskilt farliga produkter" och avloppsrensningssmedel	98
82. Terrängkörning vid prospektering	99
83. Effektivare regelverk beträffande sanering av verksamheter som orsakar miljöskador	100
84. En grundläggande reformering av miljöprövningen	101

Miljö och avfall

85. Verksamhetsutövare som producerar avfall i sin verksamhet ska inte anses syssla med avfallshantering	103
86. Förläng tidsfristen för rapporteringsskyldigheten vid transport av farligt avfall	104
87. Frival för verksamheters kommunala avfall	105

Punktskatt

88. Åtgärda snedvridande tillämpning av energiskatteregel	106
89. Ta bort trösklar för återbetalning av elskatt	107
90. Avskaffa elektronikskatten	109
91. Avskaffa bekämpningsmedelsskatten	110
92. Avskaffa flygskatten	111
93. Slopa skatten på plastbärkassar	112

Redovisning och revision

94. Harmonisera gränsvärdena för revisionsplikt i enlighet med EU-lagstiftningen	113

Rättssäkerhet

95. Slopa företrädaransvaret	114
96. Krav på uppsåt eller grov oaktsamhet för skattetillägg	115
97. Kravet på personalliggare bör ändras så att färre företag drabbas av kostsamma kontrollavgifter	116
98. Förbättra effektiviteten i den arbetskraftövervakning som hanteras genom personalliggare	117

Socialförsäkringar

99. Ändra reglerna om väsentligt inflytande	118
100. Slopa rehabiliteringsplaner för företag med färre än tio anställda	119
101. Tillåt viss verksamhet under föräldraledighet och sjukdom	120

Transport

102. Flexiblare tillämpning av sanktionsavgifter för kör- och vilotider	121

Vård och Omsorg

103. Lika tillståndsplikt inom socialtjänstlagen, oavsett regiform	122
104. Förbättrad konkurrensneutralitet mellan privata och offentliga aktörer i vård och omsorg	123

Näringslivets Regelnämnds NNR medlemmar

124

NÄRINGSLIVETS FÖRSLAG TILL REGELFÖRBÄTTRINGAR I SVERIGE ÅR 2022 – 2026

Förord

Tydliga, välfungerade och kostnadseffektiva regelverk för företagande är viktigt för att näringslivet ska kunna utvecklas och bli konkurrenskraftigt och därmed skapa tillväxt för samhället. De utgör också en del av förutsättningarna för det svenska företagsklimatet. Den pågående globaliseringen och digitaliseringen gör att våra nationella institutioner och vårt regelsystem påverkas av motsvarande system och förändringar i andra länder liksom omvärldsutvecklingen i stort. Om det blir en obalans till nackdel för svenska företag i relation till omvärlden kommer deras konkurrenskraft och omställningsförmåga succesivt att urholkas. Frågan om företagens regelbörda är därmed viktig för samhället.

Under en lång tidsperiod har företagare och företagsledare beskrivit hur deras verksamhet tyngs och försvåras av en stor mängd statliga regler och regelverk. Med utgångspunkt från NNRs årliga SKOP-undersökningar har det sedan år 2009, med ett undantag, varje år varit fler företag som upplevt ökat krångel än som sett förenklingar. Tillväxtverkets slutrapport – *Regler som påverkar företagens kostnader och konkurrenskraft 2013-2020* (från 15 april 2021), visar på en kraftig ökning av företagens administrativa kostnader, en ökning med fyra miljarder kr på årsbasis. Vidare ökade de årliga produktions- och investeringskostnaderna med strax över åtta miljarder kr mellan åren 2016- 2020.

Vad kan då göras för att vända denna utveckling? Vilka regelverk behöver enligt svenska företag förändras, förenklas och förbättras? Som svar på denna fråga har NNR tillsammans med sina medlemmar tagit fram 104 regelförbättringsförslag inom 23 olika regelområden. Förslagen, som till sin karaktär är konkreta och lätta att förstå, syftar till att ge näringslivets prioriteringar till riksdagens och regeringens arbete med regelförbättring under kommande mandatperiod. Många av förslagen innebär konkreta förenklingar för företagen, andra handlar om att stärka företagets konkurrenskraft exempelvis genom förändringar av skatter, medan några uppmärksammar viktiga problemområden som behöver utredas. Ett genomförande av förslagen skulle påverka bl.a. företagets verksamhet i form av tidsbesparing, kostnadsänkning, ökad investeringsbenägenhet och/ eller minskad osäkerhet.

I anslutning till de flesta av förslagen presenteras en översiktlig bedömning av i vilken omfattning företagen skulle gynnas vid ett genomförande, exempelvis genom en uppskattning av antalet företag som skulle beröras eller antalet ärenden som skulle förenklas.

Ett ställningstagande till och genomförande av de olika förslagen kräver att det skapas en tydlig och genomtänkt process inom Regeringskansliet, som hanterar förslagen och för dialog med förslagslämnarna. En sådan process kommer att bidra till ett för företagen och samhället effektivt genomförande men också att de mål som för närvarande finns för förenklingspolitiken kan uppfyllas.

1. Inför en proportionalitetsprincip för stridsåtgärder på arbetsmarknaden

Regelverk: Lag (1976:580) om medbestämmande i arbetslivet

Mottagare: Arbetsmarknadsdepartementet

Påverkan på företag idag

Sverige har unikt tillåtande konfliktregler. I praktiken är det endast fackförbunden som har möjlighet att tillgripa stridsåtgärder. Om en arbetsgivare tillgriper stridsåtgärder i form av en lockout är det i princip alltid till skada för den egna verksamheten. Lockout förekommer därför oftast endast som en svarsåtgärd från arbetsgivarna med syfte att begränsa skadan av de fackliga stridsåtgärderna. Det innebär inte någon utvidgning av konflikten. En facklig organisation kan däremot åstadkomma stor skada för ett företag genom att ta ut ett fåtal nyckelpersoner i konflikt.

Den nuvarande utformningen av reglerna om stridsåtgärder skapar en obalans i parternas förhandlingsstyrka till den fackliga partens fördel. Det innebär att förhandlingsresultaten inte blir väl avvägda. Detta drabbar svenska företags konkurrenskraft i form av till exempel för höga ingångslöner eller för höga kostnadsnivåer. Kollektivavtalens attraktivitet minskar också, vilket minskar legitimiteten i den svenska arbetsmarknadsmodellen.

Det primära skälet till att företag och arbetsgivarorganisationer tecknar kollektivavtal är att få arbetsfred. Möjligheten i Sverige till sympatiåtgärder innebär att stridsåtgärder kan användas mot parter som redan är bundna av kollektivavtal. Arbetsgivarna får alltså inte arbetsfred trots att de redan har betalat för den genom att ingå kollektivavtal.

Parterna på arbetsmarknaden kan genom stridsåtgärder åstadkomma omfattande skador i samhället. Fackliga organisationer brukar framhålla att de tar ett stort ansvar för konfliktreglernas tillämpning och att de enbart vidtar stridsåtgärder när det är motiverat. Man kan alltså säga att skyddet mot orimligt ingripande stridsåtgärder består i att parterna förutsätts ha ett gott omdöme. Det skyddet är otillräckligt. Därför bör det av de lagbestämmelser som reglerar konfliktåtgärder framgå att överdrivet långtgående stridsåtgärder inte är tillåtna.

Åtgärdsförslag

Inför en proportionalitetsprincip för stridsåtgärder på arbetsmarknaden. En stridsåtgärds syfte och omfattning ska stå i proportion till dess konsekvenser och vilka effekter den får för företagen och tredje man. Det ska finnas en rimlig proportion mellan mål och medel.

Bedömning av åtgärdsförslagets effekter för företagen

Konfliktreglernas utformning påverkar samtliga företag som är bundna av kollektivavtal. Dessutom har de fackliga organisationerna möjlighet att påtvinga företag kollektivavtal med hjälp av stridsåtgärder som företagen har svårt att stå emot. Detta innebär en potentiell påverkan på alla företag med anställd personal.

Kontaktuppgifter

Svenskt Näringsliv, Kjell Frykhammar, 08- 553 430 51
kjell.frykhammar@svensktnaringsliv.se

Svenskt Näringsliv, Bengt Johansson, 070 257 6037
bengt.johansson@svensktnaringsliv.se

2. Avskaffa reglerna om varsel till Arbetsförmedlingen vid driftsinskränkning

Regelverk: Lag (1974:13) om vissa anställningsfrämjande åtgärder (nedan LAS)

Mottagare: Arbetsmarknadsdepartementet

Påverkan på företag idag

Alla administrativa åtgärder är en belastning för företagen. Att sammanställa det material som lagen kräver att företagen ska skicka till Arbetsförmedlingen inför uppsägning på grund av arbetsbrist är i sammanhanget ytterligare en administrativ belastning och dessutom verkningslöst. Detta eftersom Arbetsförmedlingens möjligheter att hjälpa arbetslösa har visat sig vara begränsade.

Åtgärdsförslag

Ta bort reglerna om varsel vid driftsinskränkning i §§ 1-6 LAS.

Bedömning av åtgärdsförslagets effekter för företagen

Alla företag som avser att göra en driftsinskränkning som kan medföra uppsägningar avseende minst fem personer ska varsla enligt nuvarande regelverk. Ett genomförande av åtgärdsförslaget skulle innebära en tidsbesparing för företagen och sänka deras kostnader.

Kontaktuppgifter

Svenskt Näringsliv, Bengt Johansson

0702-57 6037, bengt.johansson@svensktnaringsliv.se

3. Skydd mot samhällsfarliga arbetsmarknadskonflikter

Regelverk: Ny lag som reglerar skydd mot samhällsfarliga konflikter

Mottagare: Arbetsmarknadsdepartementet

Påverkan på företag idag

Utvecklingen i samhället har lett till att viktiga samhällsfunktioner i dag upprätthålls av ett stort antal ömsesidigt beroende aktörer i komplexa system, där även en mindre grupp som går ut i konflikt kan orsaka produktions- eller leveransproblem som snabbt sprids till andra delar av samhället eller samhället i sin helhet. Därtill kommer att allt fler privata aktörer med tiden har kommit att bli samhällsviktiga. Det svenska skyddet mot och beredskapen för hantering av samhällsfarliga konflikter är mycket svagare än i konkurrentländer. I Sverige vilar ansvaret för att undvika konflikter som berör samhällsviktiga funktioner nästan helt på parterna själva.

Åtgärdsförslag

Utred behovet av en särskild lag som reglerar skyddet mot samhällsfarliga konflikter. Gör en översyn av befintliga kollektivavtalsregleringar.

Bedömning av åtgärdsförslagets effekter för företagen

En samhällsfarlig arbetsmarknadskonflikt inom exempelvis energiförsörjning, finansiella tjänster, hälso- och sjukvård eller information och kommunikation kommer att slå hårt mot grundläggande områden som människors liv och hälsa, samhällets funktionalitet, demokrati, ekonomiska värden samt miljö. Det är därför av stor betydelse för alla företag att det finns regler som skyddar viktiga samhällsfunktioner.

Kontaktuppgifter

Svenskt Näringsliv, Bengt Johansson

0702-57 60 37, bengt.johansson@svensktnaringsliv.se

4. Förtydligande av arbetsgivarens arbetsmiljöansvar och arbetstagares ansvar gällande användning av personlig skyddsutrustning

Regelverk: Arbetsmiljölagen (1977:1160), Arbetsmiljöverkets föreskrifter om användning av personlig skyddsutrustning (AFS 2001:3)

Mottagare: Arbetsmarknadsdepartementet

Påverkan på företag idag

Det behövs en bättre förståelse för vikten av personlig skyddsutrustning, inte minst vid användning av professionella rengöringsmedel. Idag framstår städbranschen som en arbetsskadedrabbad bransch. Det är visserligen ofta t.ex. problem med rygg och axlar, men ofta också problem där de kemiska rengöringsprodukterna pekas ut. Det här i sin tur öppnar upp för marknadsföring av t.ex. ultrarent vatten med påståenden som "tvätta/rengöra utan kemikalier", "tvättmedel är allergiframkallande" etc. Eventuella arbetsmiljöproblem haussas upp i stället för att se till att minska arbetsmiljörisker genom att produkter används korrekt, enligt instruktioner från tillverkaren.

Åtgärdsförslag

Arbetsmiljöansvaret i arbetsmiljölagen och Arbetsmiljöverkets föreskrifter om användning av personlig skyddsutrustning (AFS 2001:3) bör förtydligas. I de fall arbetsgivaren har tillhandahållit och kan styrka att man medvetandegjort skyldigheten att använda personlig skyddsutrustning, i enlighet med instruktioner från tillverkaren, och den enskilde arbetstagaren väljer att inte beakta detta, bör personligt ansvar för den enskilde arbetstagaren föreligga.

Bedömning av åtgärdsförslagets effekter för företagen

I nuläget är arbetsgivarens ansvar i förhållande till arbetsmiljön och personlig skyddsutrustning nästintill oöverblickbar, vilket kan leda till höga kostnader för arbetsgivaren i det enskilda fallet, när arbetstagare inte följer arbetsgivarens givna instruktioner. Förslaget skulle möjliggöra för Sveriges alla företag, främst inom industrisegmentet, att få ett mer överblickbart arbetsmiljöansvar i förhållande till sina arbetstagare.

Kontaktuppgifter

Kemisk Tekniska Företagen, Anna Melvås
0708-94 29 46, anna.melvas@ktf.se

5. Förtydligande av arbetsgivarens arbetsmiljöansvar gällande användning av personlig fallskyddsutrustning enligt bruksanvisning

Regelverk: Arbetsmiljölagen (1977:1160)
Arbetsmiljöverkets föreskrifter om användning av personlig skyddsutrustning (AFS 2001:3)

Mottagare: Arbetsmarknadsdepartementet och Arbetsmiljöverket

Påverkan på företag idag

I dag råder en osäkerhet kring användande av personlig fallskyddsutrustning (nedan PFU). Användning av PFU regleras i (nuvarande) AFS 2001:3 – Användning av personlig skyddsutrustning, som i 7, 9 – 11 §§ anger att den endast får användas på det sätt den är avsedd, att prestanda i PFU ska beaktas och att skriftliga instruktioner ska följas. Detta brukar normalt tolkas som att tillverkarnas bruksanvisningar måste följas.

Bruksanvisningar till olika komponenter för PFU är omfattande och varierar i vissa vitala delar. En sådan vital information som uttrycks mycket olika är i vilka förankringspunkter man får koppla PFU. Ofta anges att förankringspunkten ska följa standarden EN 795 eller tåla en belastning på mellan 10-15 kN. Detta återkommer även i information från Arbetsmiljöverket, på hemsidan: "Bruksanvisningen ska innehålla uppgifter om lämpliga förankringspunkter och minimikrav på deras hållfasthet. Normalt krävs en statisk hållfasthet på minst 10 kN." ¹

Senare, på samma hemsida, visar Arbetsmiljöverket att det tidigare rådet inte alltid går att efterleva. "Mobila förankringsanordningar ska uppfylla kraven enligt EN 795 och vara CE-märkta. Förankringsanordningar som är en del av en struktur eller utrustning ska uppfylla kraven på förankringsanordningar enligt relevant standard för produkten eller utrustningen. Det gäller exempelvis förankringsanordningar på gångbryggor på tak eller på arbetsplattformar."

Alltså gäller inte alltid bruksanvisningens angivna förankringspunkter.

Problemet är att AFS 2001:3 är en föreskrift med vars innehåll det går att ställa krav och förelägga med hot om vite. Texten på hemsidan www.av.se är enbart informativ text utan juridisk bindning. Det finns även förslag från Arbetsmiljöverket att införa texter liknande den i AFS 2001:3 i föreskriften om Byggnads- och anläggningsarbete (AFS 1999:3) och då med koppling till sanktionsavgift.

Den ovanstående beskrivna situationen innebär att företag inte kan säkerställa att de uppfyller Arbetsmiljöverkets krav. Kraven finns angivna i föreskrifter men motstridig information finns på verkets webbplats.

Åtgärdsförslag

Arbetsmiljöverkets föreskrifter om användning av personlig skyddsutrustning (AFS 2001:3) bör förtydligas. Det bör tydligt framgå av föreskriftstext (§) att det är skyddsnivån som ska uppnås och att när det gäller PFU kan det innebära att andra standardiserade förankringspunkter än de som anges i bruksanvisningar får användas.

¹ <https://www.av.se/halsa-och-sakerhet/personlig-skyddsutrustning/forebyggande-att-valja-skyddsutrustning/fallskydd/>

Bedömning av åtgärdsförslagets effekter för företagen

I nuläget är arbetsgivarens ansvar i förhållande till arbetsmiljön och personlig skyddsutrustning nästintill oöverblickbar, vilket kan leda till höga kostnader för arbetsgivaren i det enskilda fallet när arbetstagare inte följer bruksanvisningen. Förslaget skulle möjliggöra för Sveriges alla företag, främst inom bygg- och installationsbranschen, att få ett mer överblickbart arbetsmiljöansvar i förhållande till sina arbetstagare vid användning av PFU.

Kontaktuppgifter

Svenskt Näringsliv – Plåt & Ventföretagen, Hans Eriksson
08-762 75 96, hans.eriksson@pvforetagen.se

6. Avskaffa kravet på certifiering av pannoperatörer

Regelverk: AFS 2017:3 Användning och kontroll av trycksatta anordningar, mer specifikt 6 kap. 4 § bilaga 2. Som det ser ut nu är det certifieringsorganen som bestämmer och kontrollerar regelverket (Arbetsmiljölagen/AFS). Certifieringsorganen tjänar mycket pengar på detta; krav, regler och specifikationer som de själva satt upp i samråd med Arbetsmiljöverket (nedan AV). Kunskapen saknas helt på AV vilket lett till att certifieringsorganen fått fria händer.

Mottagare: Arbetsmarknadsdepartement, Arbetsmiljöverket, politiker och certifieringsorgan

Påverkan på företag idag

Regelverket är kostsamt och komplicerat utan att höja säkerheten. Vi riskerar att företagen framöver kommer att välja bort fastbränsle som energislag (hållbar energi) till förmån för andra lösningar. Merparten av berörda företag ligger geografiskt placerade i glesbygden och ofta utanför tätorten så möjligheten att koppla in sig på kommunala energinät är begränsade.

Förslaget berör alla företag inom småskalig industri, skolor, restaurangkök, tvätterier, växthusföretag, lantbruksföretag m.fl. med en panna över 100 kW som drivs med fastbränsle m.m.

Åtgärdsförslag

Ta helt bort kravet på certifiering, det finns inget liknande någon annanstans inom arbetsmiljöregelverket. Arbetsgivaren har som alltid yttersta ansvaret och ska försäkra att anställda har kompetens och kunskaper för sina arbetsuppgifter, för att jobba säkert.

I dagens lagstiftning (Arbetsmiljölagen, AFS) finns stöd för att arbetsgivaren ska förvissa sig om att arbetstagaren har rätt kompetens och kunskaper för att utföra arbetsuppgifterna. Det råder inget tvivel om att arbetsgivaren har ansvaret och att arbetstagaren ska känna till sin anläggning och veta vad denne ska göra eller vända sig för att lösa sina arbetsuppgifter.

Bedömning av åtgärdsförslagets effekter för företagen

Alla företag som har pannanläggningar skulle gynnas av förslagen, då de kan använda spill från den egna produktionen som ett led i företagets hållbara produktion. En certifiering av fem operatörer kan kosta upp till 100 000 kr och giltighetstiden är sedan fem år, och ska därefter förnyas.

TMF företräder 650 företag som tillsammans sysselsätter 30 000 anställda, vilka samtliga skulle gynnas av förslaget och bland LRFs medlemmar skulle 5 000 företag påverkas positivt vid ett genomförande.

Kontaktuppgifter

Trä- och Möbelföretagen, Rickard Lindberg
0703-65 72 45, rickard.lindberg@tmf.se

Lantbrukarnas Riksförbund Trädgård, Maja Persson
010-18 44 399, maja.persson@lrf.se

7. Undantag från kravet på absolut självständighet för byggherrens ställföreträdare

Regelverk: Arbetsmiljölagen (1977:1160), 3:7c §

Mottagare: Arbetsmarknadsdepartementet, Arbetsmiljöverket (nedan AV)

Påverkan på företag idag

Varken i EU:s byggplatsdirektiv eller i vägledningen till direktivet krävs självständighet av byggherrens ställföreträdare. Tvärtom kan man i vägledningen bland annat läsa om möjligheten för byggherren "att delegera vissa av sina uppgifter till ställföreträdaren" och "... att byggherrar, om de så önskar, kan utse en ställföreträdare som för deras räkning ansvarar för projektet. Detta är extra användbart när byggherrar saknar kunskap eller erfarenhet att utföra de uppgifter som de åläggs enligt direktivet." Vi menar att möjligheten att utse en ställföreträdare till byggherren, utan krav på självständighet men med ett tydligt beskrivet ansvar, måste öka i viss typ av byggprojekt. Detta är ett exempel på där direktivet har överimplementerats.

Att utöka möjligheten att utse en ställföreträdande byggherre, mer likt förfarandet då beställaren är privatperson, kanske kan vara en väg framåt. Arbetsgivaren som beställer byggarbetet har kvar sitt samordningsansvar men ansvaret för byggarbetets arbetsmiljö tas över av ställföreträdande byggherre.

Vid flera av våra större medlemsföretag förekommer det att service- och underhållsarbete läggs i ett dotterbolag (in house). Då ett byggarbete ska utföras anlitas dotterbolaget. Förutom att lägga Bas-P och Bas-U på dotterbolaget vore det naturliga att även utse dotterbolaget som byggherrens ställföreträdare. Med dagens skrivningar och med förslaget går inte detta på grund av att dotterbolaget inte kan betraktas som tillräckligt självständig gentemot beställaren. Vi vill se förändringar här så att den som är bäst lämpad att ta ansvar också kan få ansvar.

Åtgärdsförslag

Vi vill se en större möjlighet för byggherren (arbetsgivaren) att i mindre byggarbeten, på t.ex. fasta arbetsställen, utse en ställföreträdare utan att för den skull ta bort möjligheten att vara med och följa samt påverka arbetet.

Inför att AV nu gör om sin regelstruktur har problemet påpekats för myndigheten som menar att bestämmelserna finns i arbetsmiljölagen och är något som AV inte råder över. Hur eventuella framtida regler kan utformas som ökar en sådan möjlighet och hur gränsdragningar ska ske behöver utredas vidare.

Bedömning av åtgärdsförslagets effekter för företagen

Detta berör i första hand fasta arbetsställen som genomför ombyggnationer eller renoveringar av sina verksamheter mer sällan. Vid dessa tillfällen måste företagen i sin roll som byggherre sätta sig in i ett omfattande regelverk som de normalt inte berörs av. Det tar tid och kostar pengar för dessa företag. Att utse en ställföreträdande byggherre som dagligen arbetar under och har kunskaper om rådande regelverk är mindre kostsamt, tryggare och bättre för alla parter. I och med att sådana byggnadsprojekt ofta genomförs medan verksamheten pågår parallellt behöver en dialog om anpassningar kontinuerligt ske mellan den som driver verksamheten på det fasta arbetsstället och den som ansvarar för bygg- och anläggningsarbetet. Detta måste kunna göras utan att en absolut självständighet för den ställföreträdande byggherren ska gälla lagstiftningsmässigt.

Kontaktuppgifter

Svenskt Näringsliv, Anna Bergsten
08-553 431 49, anna.bergsten@svensktnaringsliv.se

Teknikföretagen, Kresimir Iveskic
08-782 08 98, kresimir.iveskic@teknikforetagen.se

8. Sänk avgifterna för arbetsgivare vid anställning av unga

Regelverk: Lag (1981:691) om socialavgifter

Mottagare: Arbetsmarknadsdepartementet

Påverkan på företag idag

Arbetsgivaravgifter betalas idag lika för alla arbetstagare. (Tidigare fanns en halvering av arbetsgivaravgifter när man anställde personer upp till och med 25 år fyllda.)

Introduktion av unga på arbetsplatser är särskilt krävande för arbetsgivare, då unga i väldigt hög grad måste skolas in i arbetslivet. Arbetsgivare lägger idag stora resurser på att informera om skyldigheter och rättigheter, lagstiftningar, hur och varför man sjukskriver sig, hur lön fungerar och vad som kan leda till löneavdrag samt andra praktiska saker kopplade till att vara anställd. Rekrytering av unga är också mer kostsamt då de inte stannar lika länge i sin anställning och ersättare måste rekryteras mer frekvent. Det är därför rimligt att arbetsgivare kompenseras för det arbete och de kostnader som är förknippade med inskolningen samt gynnas för att vilja fortsätta ta ansvar för detta. Annars väljer arbetsgivare att rekrytera äldre som snabbare blir produktiva och som också väljer att stanna längre i anställning.

Åtgärdsförslag

Sänk avgifterna för arbetsgivare vid anställning av unga.

Bedömning av åtgärdsförslagets effekter för företagen

Sänkta arbetsgivaravgifter för unga kommer att gynna alla företag och organisationer som bedriver verksamhet där arbetskraften kan utgöras av unga personer. Särskilt gynnsamt blir det för verksamheter som inte har högt ställda utbildningskrav, såsom exempelvis kundservice, telefonförsäljning, butik, restaurang, besöksnäring etc. Åtgärden kommer att stimulera arbetsgivare att fokusera på rekrytering av unga och därmed få in unga på arbetsmarknaden.

Kontaktuppgifter

Kontakta, Tina Wahlroth, VD

0735-66 55 22, tina.wahlroth@kontakta.se

9. Avdragsreglerna för personalkostnader såsom t.ex. friskvård ska vara samma oavsett företagsform

Regelverk: Inkomstskattelag (1999:1229) 16 kap. 2 § Representation

Mottagare: Finansdepartementet

Påverkan på företag idag

Ovan nämnda regel är enligt Skatteverkets tolkning inte tillämplig på andra personer än anställd personal. Innehavaren av en enskild firma eller delägaren i handelsbolag räknas inte till gruppen anställd personal. En friskvårdskostnad för en anställd person är därför avdragsgill samtidigt som samma kostnad för innehavaren av enskild firma och delägaren i ett handelsbolag inte är det.

Åtgärdsförslag

Ett tillägg i Inkomstskattelagens 16 kap. 2 § behövs angående enskilda näringsidkare och delägare i handelsbolag.

Bedömning av åtgärdsförslagets effekter för företagen

Det skulle innebära en förenkling för gruppen enskilda företagare att samma regler gäller för alla företagare oavsett företagsform. Av 371 741 enskilda firmor registrerade i Sverige skulle samtliga gynnas av denna åtgärd.

Kontaktuppgifter

Småföretagarnas Riksförbund, Mattias Andersson

0729-22 22 62, mattias.andersson@smaforetagarna.se

10. Översyn av förmånsbeskattningen avseende utgifter för hemarbete

Regelverk: Inkomstskattelagen (1999:1229) 57 kap.

Mottagare: Finansdepartementet

Påverkan på företag idag

Allt fler arbetar i dag från olika platser. Under covid-19-pandemin uppmanades de som kunde att arbeta hemifrån, men redan innan pandemin fanns en ökande trend med delat arbete mellan hemmet och arbetsplatsen, tidsflexibla kontorshotell, co-working-utrymmen, m.m.

Denna utveckling leder allt oftare till oönskade skattekonsekvenser för anställda, på grund av reglerna om förmånsbeskattning. Om arbetsgivaren till exempel tillhandahåller kontorsmateriel, möbler, datorer etc. för hemarbete, kan det komma att klassas av Skatteverket som privata levnadsomkostnader och bli föremål för förmånsbeskattning.

Reglerna om avdrag för arbetsrum i bostaden är likaså anpassade för en tid då arbete hemifrån var mer ovanligt än idag. Kraven för avdragsrätt för arbetsrum i bostaden är högt ställda. Arbetsrummet får t.ex. inte anses ingå i bostadsutrymmet, vilket innebär att rummet måste vara så avskilt från själva bostaden att det inte ingår i övriga bostadsutrymmen, eller vara inrett på ett sådant sätt att det inte kan användas för bostadsändamål. Avdrag medges därtill bara för merkostnader, inga fasta kostnader, och med maximalt 5 000 kr om året.

Åtgärdsförslag

Reglerna om förmånsbeskattning vid hemarbete bör reformeras för att underlätta ett mer modernt och flexibelt arbetsliv.

Bedömning av åtgärdsförslagets effekter för företagen

Enligt SCB (2021-09-28) arbetade mellan 30 och 40 procent i åldern 15-74 år hemifrån under perioden maj 2020 till juni 2021. Detta var sannolikt mer än vanligt på grund av pandemin och statens rekommendationer, men trenden med ökat arbete hemifrån kan antas fortsätta. I synnerhet är reglerna viktiga för egenföretagare.

Kontaktuppgifter

Företagarna, Patrick Krassén

08-406 17 17, patrick.krassen@foretagarna.se

11. Reformera expertskatten ytterligare

Regelverk: Inkomstskattelagen

Mottagare: Finansdepartementet

Påverkan på företag idag

Sverige har internationellt sett mycket höga marginalsatser vilket gör det dyrt att anställa högkvalificerad arbetskraft. I väntan på mer generella reformer som adresserar den statliga inkomstskattesatsen, avtrappning av jobbskatteavdraget och den lågt satta skiktgränsen erbjuder expertskatten en viss lindring. Regelverket behöver dock förbättras och förenklas på ett antal punkter för att det ska få ökad relevans i näringslivet.

Åtgärdsförslag

- Sänk lönerregeln från 2 prisbasbelopp till 1,5 så att fler kan kvalificera sig utifrån lönenivån.
- Förenkla den s.k. kompetensregeln för att skapa större förutsägbarhet i systemet och slopa kravet på betydande svårighet att rekrytera inom landet.
- Förläng tidsperioden till sju år.

För fler detaljer kring dessa förslag se NSD:s remissvar till promemorian Utvidgad tidsgräns för expertskatt (2020-08-14)¹. Ytterligare detaljer återfinns i Svenskt Näringslivs hemställan om lagändring (2017-06-02)².

Bedömning av åtgärdsförslagets effekter för företagen

Åtgärdsförslagen skulle underlätta rekrytering av utländsk högkvalificerad arbetskraft och på så vis främja forskning och produktutveckling samt skapa bättre incitament att förlägga och bibehålla koncernledande funktioner i Sverige. Sveriges internationella konkurrenskraft skulle stärkas.

Kontaktuppgifter

Svenskt Näringsliv, Skatteavdelningen, Fredrik Carlgren
08-553 430 37, fredrik.carlgren@svensknaringsliv.se

1 https://www.svensknaringsliv.se/bilder_och_dokument/kp9x79_svenskt-naringsliv-remissvar-utvidgad-tidsgrans-for-expertskattpd_1143330.html/Svenskt+Naringsliv+remissvar+Utvidgad+tidsgrns+fr+expertskatt.pdf

2 https://www.svensknaringsliv.se/material/skrivelser/8z5899_skrivelse-s5-2017_hemstallan-om-lagandring-av-de-sk-expertskatter_1117714.html/Skrivelse+S5-2017_Hemstllan+om+lagndring+av+de+s.k.+expertskattereglerna.pdf

12. Återinför möjlighet att fakturera styrelsearvoden till eget bolag

Regelverk: Inkomstskattelagen (1999:1229)

Mottagare: Finansdepartementet

Påverkan på företag idag

Högsta Förvaltningsdomstolen har genom domar om styrelseledamöters möjlighet att fakturera arvode för styrelsearbete till eget bolag (HFD 2017 ref 41 och HFD 2019 not 31) fastslagit att sådant arvode ska beskattas som inkomst av tjänst. Denna rättsutveckling är negativ och riskerar att bli ett hinder för många företag i tillväxtfas. Särskilt företag som ser behov av extern kompetens i styrelsen kan få svårt att hitta sådan kompetens. Externa styrelseledamöter i mindre och medelstora företag kan bidra med värdefull rådgivning och kunskap vad gäller strategier och varumärkesbyggande. Att försämrade villkoren för sådana ledamöters arbete drabbar företags möjlighet att växa. För ledamöten själv innebär inte heller tjänstebeskattningen några av de fördelar som tjänstebeskattade anställda åtnjuter. Det är likaså inkonsekvent att inte styrelseledamöter tillåts fakturera för arvode, när bolagets revisor får det.

Åtgärdsförslag

Styrelseledamöter bör åter kunna fakturera via F-skatt enligt Skatteverkets (tidigare) riktlinjer, som angav att arbete som styrelseledamot, som inte är hänförligt till eget eller närståendes ägande i bolaget, bör kunna utgöra näringsverksamhet, antingen som ett led i en bedriven konsultverksamhet eller som egen verksamhetsgren.

Bedömning av åtgärdsförslagets effekter för företagen

I synnerhet mindre företag i tillväxtfas gagnas av extern kompetens i styrelsen. Regler som försämrar styrelseledamöters möjlighet att verka har en hämmande effekt för sådana växande företag.

Kontaktuppgifter

Företagarna, Patrick Krassén
08-406 17 17, patrick.krassen@foretagarna.se

Småföretagarnas Riksförbund, Mattias Andersson
0729-22 22 62, mattias.andersson@smaforetagarna.se

13. Förenklingar i SINK-beskattningen

Regelverk: Lag (1991:586) om särskild inkomstskatt för utomlands bosatta (nedan SINK)

Mottagare: Finansdepartementet

Påverkan på företag idag

Dagens regler i SINK innebär att en person som är begränsat skattskyldig i Sverige och anställd av ett svenskt bolags utländska filial, beskattas i Sverige för tjänsteinkomst som betalas av filialen i utlandet, i det fall arbetet utförs i Sverige. Beskattning i Sverige sker även om arbetet i Sverige begränsas till ett fåtal dagar under en tolv månadersperiod. Om däremot exempelvis ett dotterbolag till ett svenskt bolag skickar personal till Sverige på ett tjänsteuppdrag, kan svensk beskattning inte komma i fråga, även om uppdraget kräver en vistelse i landet på sammanlagt 183 dagar under en tolv månadersperiod och ersättningen inte belastar fast driftställe som dotterbolaget har i Sverige (och fråga inte är om arbetsuthyrning). Reglerna är olikformiga och uppfyller således inte principen om skatteneutralitet. Det uppstår också stora administrativa konsekvenser för arbetstagare, arbetsgivare och Skatteverket vid tillämpningen av dagens bestämmelser. Några konkreta exempel på problem som uppkommer:

- I företagen finns interna processer för att hantera skatteadministrationen av utlandsanställd personals vistelse i Sverige, när deras arbetsroll kräver visst arbete i Sverige. Att kontrollera varje utlandsanställds resa till Sverige avseende t.ex. ett fåtal dagars utbildning eller internkonferens ställer däremot krav på omfattande processer vilket är mycket kostsamt. Kraven står inte i rimlig proportion till de skattemässiga fördelarna för Sverige (skatteintäkter).
- En ansökan om samordningsnummer och SINK måste lämnas in till Skatteverket även för en person som endast arbetat i Sverige en enda dag på ett år.
- Skatteverket hinner inte alltid få fram samordningsnummer i tid vilket innebär att beslutet om SINK försenas och arbetsgivarens skattedeclaration kan behöva justeras i efterhand för att redovisa och betala SINK-skatten.

Att följa regelverket med nuvarande utformning av SINK innebär kostnadskrävande och tung skatteadministration i företag med filialstruktur.

Åtgärdsförslag

Lön och annan ersättning som utges till personal anställd i en utländsk filial till ett företag med hemvist i Sverige, i samband med tjänsteresa här i landet, ska inte vara föremål för inkomstskatt enligt SINK, om den sammanlagda vistelsen i Sverige inte överstiger 72 dagar under en tolv månadersperiod.

I enlighet med detta föreslås ett tillägg i 6 a § SINK. Av tillägget bör följande avlöning eller därmed jämförlig förmån som en begränsat skattskyldig person uppburit i samband med tillfälliga tjänsteuppdrag i Sverige i anställning vid ett svenskt företags fasta driftställe utomlands inte ska beskattas i Sverige, om personen vistats i landet för här avsedda ändamål under en tidrymd, eller tidrymder, som sammanlagt inte överstiger 72 dagar under en tolv månadersperiod.

Bedömning av åtgärdsförslagets effekter för företagen

Ett genomförande av förslaget skulle innebära en kraftigt minskad skatteadministration i företagen. De tre största svenska bankkoncernerna (som alla har filialstruktur) har ca 22 500 anställda i utlandet, vilket utgör ca 50 procent av totalt antal anställda i dessa koncerner (år 2020).

En ändring i SINK på förslaget vis torde inte påverka storleken på Sveriges skatteintäkter i negativ riktning i någon nämnvärd omfattning eftersom den administrativa kostnaden för Skatteverkets hantering av skatten idag i kombination med att resandet (som i sig genererar exempelvis momsintäkter till staten) hålls nere av bl.a. skatteadministrativa skäl i företagen, sammantaget redan idag påverkar skatteintäkterna negativt.

Kontaktuppgifter

Svenska Bankföreningen, Richard Edlepil
08-453 44 49, richard.edlepil@swedishbankers.se

14. Utveckla ROT- och RUT-avdragen

Regelverk: Inkomstskattelag (1999:1229)

Mottagare: Finansdepartementet

Påverkan på företag idag

Skattekilarna på arbete gör att många tjänster blir så pass dyra att de inte efterfrågas på marknaden. Alternativt ökar svartarbetet vilka snedvrider konkurrensen till nackdel för alla laglydiga företag. Genom skattelättnader kan skattekilarna minska vilket underlättar för en vit marknad att växa fram. Erfarenheterna från RUT- och ROT-avdragen är positiva i detta sammanhang och regelverket bör därför utvecklas ytterligare.

Åtgärdsförslag

För att göra regelverket mera förutsägbart och begripligt bör det bygga på ett principiellt synsätt där utgångspunkten är en generell tillämpning av ROT- och RUT-avdrag på privatpersoners köp av tjänster kopplade till hushållet och bostaden. Utifrån ett sådant utvidgat system kan lagstiftaren peka ut de tjänster som eventuellt bör undantas.

Bedömning av åtgärdsförslagets effekter för företagen

Åtgärdsförslaget skulle skapa bättre tillväxtförutsättningar i många tjänstebranscher, leda till minskat svartarbete samt minska snedvridande konkurrens som ger upphov till samhällsekonomiska förluster. Regelverket hade också blivit enklare att få överblick över.

Kontaktuppgifter

Svenskt Näringsliv, Skatteavdelningen, Fredrik Carlgren
08-553 430 37, fredrik.carlgren@svensktnaringsliv.se

15. Avskaffa danstillståndet

Regelverk: Ordningslagen 1993:1617

Mottagare: Justitiedepartementet

Påverkan på företag idag

Idag krävs ett så kallat danstillstånd för att gäster på exempelvis en restaurang, nattklubb eller bar ska få dansa. Ansökan görs hos polismyndigheten och kostar 870 kr. Om någon dansar på ett ställe som saknar danstillstånd måste ägaren se till att dansen upphör. Annars kan det betraktas som en anordnad danstillställning och företagen kan drabbas av böter eller fängelse i högst sex månader. Detta kan även leda till att företagets serveringstillstånd ifrågasätts, vilket är förödande för företagen.

Åtgärdsförslag

Genomför en förändring av ordningslagen så att kravet på "danstillstånd" avskaffas.

Bedömning av åtgärdsförslagets effekter för företagen

Förslagets genomförande skulle innebära en tidsbesparing för företagen, sänka företagens kostnader samt minska företagens osäkerhet.

Kontaktuppgifter

Visita – Svensk besöksnäring, Anna Sandborgh

08-762 74 35, a.sandborgh@visita.se

16. Hotelltillståndet bör ersättas med en digital anmälningsplikt

Regelverk: Lag (1966:742) om hotell- och pensionatrörelse

Mottagare: Justitiedepartementet

Påverkan på företag idag

Hotell- och pensionatrörelser får drivas endast av den som har tillstånd enligt ovanstående lag. Tillstånd söks hos Polisen och prövningen av ansökan kostar 3 700 kr. Om man inte har giltigt tillstånd kan man dömas till böter. Tillståndet kan även återkallas. Detta är en omständlig gammal lag som innebär en administrativ kostnad för företagen trots att de funktioner som lagen syftar till att uppnå regleras i annan lagstiftning. Frågan är om polisen runt om i landet ens känner till/utövar sitt tillsynsansvar.

Åtgärdsförslag

Hotelltillståndet bör ersättas med en digital anmälningsplikt.

Bedömning av åtgärdsförslagets effekter för företagen

Ett genomförande av åtgärdsförslaget skulle innebära en tidsbesparing för företagen och sänka deras kostnader. Förslaget skulle möjliggöra investeringar och skulle minska företagens osäkerhet.

Kontaktuppgifter

Visita – Svensk besöksnäring, Anna Sandborgh

08-762 74 35, a.sandborgh@visita.se

17. Avvägning mellan byggande och riksintressen

Regelverk: Miljöbalken 3 kap. 5 – 10 §§

Mottagare: Justitiedepartementet

Påverkan på företag idag

Ett lagsystem om prövning av markanvändning och byggande måste ge möjligheter till avvägningar mellan olika intressen. Miljöbalkens regler i 3 kap. 5 – 9 §§ om riksintressen är dock utformade på ett sätt som i vissa lägen inte ger något sådant utrymme. Reglerna i 3 kap. miljöbalken innebär att statliga sektorsmyndigheter anger områden som är av riksintresse för de ändamål/behov som ligger inom myndighetens ansvarsområde. Genom utpekandena får dessa områden skydd mot åtgärder som kan förorsaka påtaglig skada eller påtagligt försvåra områdets användning för aktuellt riksintresse. Avsteg från detta kan bara ske till förmån för ett annat utpekat riksintresse på samma plats, vilket sker genom en intressevägning enligt 3 kap. 10 § miljöbalken. Exempelvis kan ett riksintresse för kulturmiljö i vissa fall få vika för gruvnäringen (jämför stadsomvandlingen i Kiruna). Bostadsbyggande ingår inte bland de ändamål som anges i 3 kap. 5 – 9 §§ miljöbalken. Detta bör ses mot bakgrund av att det är svårt för staten att bedriva fysisk planering på lokal nivå och reservera bestämda platser "av riksintresse för bostadsbyggande". Tvärtom har lokalisering av bostäder sedan länge ansetts vara en i huvudsak kommunal angelägenhet. Men, oavsett hur angeläget och väl planerat ett bostadsprojekt är kommer det i princip alltid att hindras om det påtagligt skadar ett riksintresse som utpekats enligt 3 kap. miljöbalken – eftersom det inte finns någon lagregel om avvägning mellan ett utpekat riksintresse och nyttan av bostadsbyggande.

Åtgärdsförslag

Det behöver införas en generell avvägningsparagraf i 3 kap. miljöbalken som möjliggör att ett angeläget allmänt intresse kan ges företräde framför ett riksintresse. Denna ventil bör vara avsedd för tillämpande myndigheter på alla nivåer, på liknande sätt som i bestämmelserna om särskilda skäl för upphävande eller dispens i fråga om strandskydd. Med en sådan regel skulle en kommun i egenskap av planmyndighet kunna fatta beslut som innebär att man har vägt ett visst byggande mot ett visst riksintresse och funnit att det aktuella byggandet bör ges företräde. Under planarbetets gång skulle länsstyrelsen i sin tillsyn göra en bedömning enligt samma ventil/avvägningsregel. Om länsstyrelsen inte godtar kommunens beslut, sker ett ingripande enligt de regler som idag gäller för överprövning enligt 11 kap. Plan- och Bygglagen. Varefter kommunen har möjlighet att överklaga länsstyrelsens beslut till regeringen som prövar enligt samma avvägningsparagraf. Kommunen har möjlighet att tillämpa bestämmelserna om planeringsbesked för att tidigt under planarbetets gång få statens besked i frågan om riksintresset och om ett ingrepp i riksintresseområdet kan godtas med stöd av ventilen.

Bedömning av åtgärdsförslagets effekter för företagen

Åtgärden ökar tillgången på byggbar mark. Därmed möjliggörs mer effektiv användning av befintlig infrastruktur och bebyggelse på attraktiva platser där människor vill bo.

Kontaktuppgifter

Byggföretagen, Anna Broman, 08-698 58 62, anna.broman@byggforetagen.se

Trä- och Möbelföretagen, Gustaf Fritz, 0761-38 61 93, gustaf.fritz@tmf.se

18. Överklagande av plan- och bygglov

Regelverk: Plan- och bygglag (2010:900) och Plan- och byggförordning (2011:338)

Mottagare: Finansdepartementet

Påverkan på företag idag

Det har länge varit känt (och har lyfts fram som ett hinder för tillräcklig bostadsproduktion) att överklaganden och långa handläggningstider verkar fördyrande på byggprocessen. Problemet med överklagan av plan- och bygglov beror bland annat på okynnesöverklaganden och andra överklaganden från grupper som inte påverkas av de lov man överklagar, något som möjliggörs av att gällande regelverk ställer alltför låga krav på klagande part. SOU 2021:47 *Ett nytt regelverk för bygglov* bedömer att bestämmelserna i 13 kap PBL om överklagande av lov och förhandsbesked bör bli föremål för framtida översyn.

Åtgärdsförslag

Okynnesöverklaganden av plan- och bygglov utgör ett reellt problem för bland annat bostadsförsörjningen. Genom att begränsa vem som har möjlighet att överklaga lov, ställa större formkrav samt eventuellt avgiftsbelägga överklagan skulle man kunna komma till rätta med en stor del av problemen.

Bedömning av åtgärdsförslagets effekter för företagen

Bland Fastighetsägarnas cirka 15 000 medlemmar upplever man att problemen med överklaganden från vissa typer av ideella föreningar och aktivistgrupper blir allt större. Dessa grupper saknar inte sällan koppling till den kommun eller region som ett lovärende gäller och anser sig till exempel agera i byggnadshistoriskt eller kulturellt intresse. Utöver att fördyra eller försena nödvändig ombyggnation kan konsekvenserna av klagande aktörs agerande, helt emot deras avsikter, i vissa fall leda till att historiskt intressanta byggnadsmiljöer tvingas rivas.

Kontaktuppgifter

Fastighetsägarna, Anna Thureson

08-613 57 27, anna.thureson@fastighetsagarna.se

19. Reformera ombyggnadsbegreppet

Regelverk: Plan- och bygglag (2010:900)

Mottagare: Finansdepartementet

Påverkan på företag idag

Regelverket för ombyggnad är krångligt och oförutsägbart. Bland annat uppfattas gränsen mellan vad som är ombyggnad, då kraven omfattar hela byggnaden och annan ändring för del av byggnaden, som oklar. Gränsen för vad som är ändring respektive ombyggnad är svår. Det är svårt att veta vilken kravnivå som ska gälla och vilka avsteg som är möjliga. Tillämpningen av bestämmelserna är svår och den behöver bli tydligare.

Kommittén för modernare byggregler (SOU 2019:68) gick så långt att den föreslog att ombyggnadsbegreppet borde avskaffas då otydlighet och oförutsägbarhet gör mer skada än nytta.

Åtgärdsförslag

Reformera eller avveckla ombyggnadsbegreppet med följdkrav.

Bedömning av åtgärdsförslagets effekter för företagen

Med slopande av följdkrav kan befintliga byggnader lättare anpassas efter förändrat behov vilket är bra ur resurseffektivitets-synpunkt. De följdkrav som följer av ombyggnad har även medfört att många anpassningar av det byggda beståndet har uteblivit. Goda avsikter med följdkrav har snarare hindrat utveckling. Det är 86 procent av byggföretag verksamma i mellanstora städer som menar att kraven i BBR och EKS gällande tillgänglighet och bostadsutformning hindrar möjligheterna att göra ombyggnad och ändringar av det befintliga beståndet.

Kontaktuppgifter

Fastighetsägarna, Rikard Silverfur

08-613 57 20, rikard.silverfur@fastighetsagarna.se

20. Avskaffa kravnivå tre vid nyproduktion av lägenheter, större än 55 kvadratmeter (nedan kvm)

Regelverk: Boverkets Byggregler (BBR), 3:222 – 3:223

Mottagare: Finansdepartementet, Boverket

Påverkan på företag idag

Påverkan på företagen handlar främst om en minskad flexibilitet vid bostadsutformningen samt en minskad yteffektivitet. Den minskade flexibiliteten leder till att färre bostäder kan produceras. Om regleringen av bostäder större än 55 kvm tas bort kommer bostäder kunna utformas som passar befolkningens behov bättre. Utöver detta kommer priserna på likvärdiga lägenheter att minska, detta då yteffektiviteten ökar.

Åtgärdsförslag

I dag reglerar BBR 3:222–3:223 hur bostäder större än 55 kvm får utformas. Totalt finns tre olika nivåer, lägenheter mindre än 35 kvm, lägenheter mellan 35 kvm och 55 kvm och lägenheter större än 55 kvm. Vi anser att kravnivå tre, alltså lägenheter större än 55 kvm, ska tas bort. Kvar kommer då finnas nivån under 35 kvm och över 35 kvm.

I regler som träffar lägenheter större än 55 kvm regleras bland annat att det måste finnas plats för en "parsäng" i minst ett sovrum, vilket får ses som något gammalmodigt med tanke på antalet ensamstående föräldrar och singelhushåll. Utan denna reglering skulle några kvadratmeter av lägenheten kunna minskas utan att vissa hushåll skulle uppleva en minskad livskvalitet, däremot skulle lägenhetens produktionskostnad minska. Låt behovet styra marknaden, inte staten.

Bedömning av åtgärdsförslagets effekter för företagen

Företagen kommer ha en väsentligt ökad möjlighet att utforma bostäder utefter behov och plånbok, detta kommer i sin tur leda till ett ökat bostadsbyggande.

Kontaktuppgifter

Trä- och Möbelföretagen, Gustaf Fritz
0761-38 61 93, gustaf.fritz@tmf.se

Byggföretagen, Anna Broman
08-698 58 62, anna.broman@byggforetagen.se

Fastighetsägarna, Rikard Silverfur
08-613 57 20, rikard.silverfur@fastighetsagarna.se

21. Färre riksintressen

Regelverk: Miljöbalken kapitel 3 och 4
Mottagare: Miljö & Energidepartementet

Påverkan på företag idag

Områden av riksintresse är idag många, stora och otydligt avgränsade, dåligt värderade och inte aktualiserade. Dessutom kan planeringsunderlag vara svåra att finna samtidigt som tillämpningen har fallerat. Det är dock viktigt att värdefulla områden för både bevarande och exploatering kan pekas ut på nationell nivå. Därför måste ett nytt riksintressesystem upprättas för att återfå systemets legitimitet. De krångliga reglerna för riksintressen gör att färre byggprojekt påbörjas än som skulle vara fallet med mer förutsägbara regler.

Åtgärdsförslag

Riksintessereglerna måste göras om. Riksintresseutredningen förmådde inte leverera förslag som leder till färre Riksintressen. Vi anser att delar av betänkandet från Riksintresseutredningen dock kan utgöra grund för en fortsatt utveckling mot ett fungerande riksintressesystem, under förutsättning att följande beaktas:

- Områden av riksintresse ska tillgodose nationellt särskilt betydelsefulla intressen inom väl avgränsade områden, de ska vara av unik betydelse i sitt slag.
- Områden av riksintresse, för att ha en legitimitet, ska ha få motsvarigheter i landet och endast utgöra en begränsad mängd områden/stråk både till antal och omfattning.
- Endast regeringen ska kunna fatta beslut om riksintressen, så att beslutet får en politisk förankring på nationell nivå.
- Definitioner och kriterier för områden av riksintresse ska anges i lag.
- Områden av riksintresse ska aktualitetsprövas.
- Regeringen ska kunna ge ett allmänt intresse företräde före ett riksintresse.
- Avvägning mellan olika intressen ska göras i översikt- och detaljplaneringen utifrån en helhetssyn.
- Plan- och bygglagen och miljöbalken ska använda samma begrepp i respektive lagtext.
- Boverket ska tilldelas ett övergripande ansvar för både kapitel 3 och kapitel 4 i miljöbalken.
- Boverket samordnar myndigheter samt handhar ett register för områden av riksintresse.
- Områden av riksintresse ska inte tillåtas innefatta skydds- eller buffertzoner.
- Riksintressen bör inte tillåtas vara regionala.
- Begreppet Industriell produktion vidgas och moderniseras till näringslivsutveckling.

Boverket fick år 2020 – 2021 ett regeringsuppdrag angående Riksintressen "Översyn av kriterierna för och anspråk på områden av riksintresse". Boverket konstaterar att det inte kommer att ske några betydande minskningar av riksintresseanspråk om inte regelverket reformeras. De ansvariga myndigheterna är antingen inte intresserade eller saknar förmåga att minska anspråken.

Bedömning av åtgärdsförslagets effekter för företagen

Med enklare och mer förutsägbara regler för riksintressen blir planprocessen inom kommunen billigare för företagen, framtagandet av företagens projektbeskrivningar enklare samt risken för felbedömningar av projektförslag och därmed onödiga kostnader för konsulter mindre.

Riksintressen täcker idag ca 55 procent av Sveriges yta, varför många företag har potential att gynnas av åtgärdsförslaget.

Kontaktuppgifter

Fastighetsägarna, Rikard Silverfur
08-613 57 20, rikard.silverfur@fastighetsagarna.se

22. Möjliggör för näringslivet och enskilda att på bästa sätt kunna tillvarata värdet i data genererad av offentliga organ

Regelverk: Genomförande av EU-direktiv 2019/1024 om öppna data och vidareutnyttjande av information från den offentliga sektorn genom en ny lag som föreslagits i SOU 2020:55 men som ännu inte genomförts med tillkommande föreskrifter och instruktioner m.m. för myndigheter.

Mottagare: Infrastrukturdepartementet, Näringsdepartementet, Utbildningsdepartementet, Socialdepartementet och Justitiedepartementet samt berörda myndigheters huvudmän

Påverkan på företag idag

Att främja öppna data och datadriven innovation är ett område där Sverige hittills har presterat relativt dåligt. Lagen (2010:566) om vidareutnyttjande av handlingar från den offentliga förvaltningen (i det följande "PSI-lagen") har fått begränsat genomslag.

Det är mycket viktigt att Sveriges genomförande av EU-direktiv 2019/1024 om öppna data och vidareutnyttjande av information från den offentliga sektorn (i det följande "Öppna datadirektivet") genom en ny lag ("Öppna datalagen") sker fullt ut.

I de delar Öppna datadirektivet fastställer minimiregler och praktiska arrangemang för att underlätta vidareutnyttjandet av *öppna data* som innehas av offentliga myndigheter och vissa typer av offentligt ägda bolag bör regeringen kraftfullt verka för att näringslivet och enskilda på bästa sätt kan tillvarata värdet i data genererad av offentliga organ.

Regleringen bör så långt möjligt uppmuntra myndigheter att göra handlingar tillgängliga för vidareutnyttjande, samt främja och uppmuntra sådant vidareutnyttjande.

Åtgärdsförslag

Det nya Öppna data-direktivet skulle införlivas i svensk rätt senast den 17 juli 2021 men direktivet har ännu inte resulterat i konkreta lagstiftningsåtgärder.

I september 2020 lämnade Öppna data-utredningen över sitt huvudbetänkande (SOU 2020:55) där det bl.a. framgår att Öppna data-direktivet ska genomföras genom en ny lag, för att förtydliga tillämpningsområdet och klargöra vilka krav som ställs på myndigheterna.

Sverige saknar ännu lagförslag vilket bl.a. lett till att EU-kommissionen lämnat en formell under rättelse som kan leda till att kommissionen senare överlämnar ärendet till EU-domstolen såvida inte Sverige vidtar de åtgärder som krävs för att genomföra direktivet.

Sverige måste bli bättre, mycket bättre, för att svenska företag inte ska förlora konkurrenskraft i ett internationellt perspektiv.

Öppna data-direktivet måste implementeras fullt ut så att näringslivet och enskilda på bästa sätt kan tillvarata värdet i data genererad av offentliga organ. Det bör bl.a. i författningstexter i relevanta delar införas skärpta skrivningarna med målsättning att ännu effektivare och tydligare möjliggöra för näringslivet och enskilda att på bästa sätt kunna tillvarata värdet i data genererad av offentliga organ.

Vidare måste ansvarsrollerna, när flera myndigheter och offentliga företag innehar samma information, förtydligas. Det är viktigt att data, särskilt värdefulla datamängder och forskningsdata, så långt

möjligt tillhandahållas avgiftsfritt. Detta för att stimulera innovation och utveckling av nya tjänster, särskilt för mindre och nystartade företag som är mer priskänsliga.

Regeringen har publicerat en ny datastrategi som uttrycker goda ambitioner med delmål om bl.a. bättre tillgång till data som delas öppet eller kontrollerat. Detta är steg i rätt riktning, även om ambitionerna i strategin hade kunnat vara mer ambitiösa och skyndsamma.

Bedömning av åtgärdsförslagets effekter för företagen

Tillgång till data genererad av offentliga organ om exempelvis statistik, demografi, kollektivtrafik, meteorologi och geografiska data kan öppna upp för vidareutveckling av befintliga verksamheter och användas till att framställa nya lösningar på samhällsliga problem. Att öka mängden publicerade offentliga data kan således leda till innovationsmässiga framsteg, medföra effektiviseringar inom branscher och på så sätt generera ekonomisk tillväxt. Datadelning från det offentliga till det privata leder även till ett mer transparent samhälle med mer upplysta medborgare, vilket gynnar demokratin.

Kontaktuppgifter

Svenskt Näringsliv, Carola Ekblad
0725-17 84 21, carola.ekblad@svensktnaringsliv.se

Fastighetsägarna, Rikard Silverfur
08-613 57 20, rikard.silverfur@fastighetsagarna.se

23. Harmonisera och förenkla regelverken för dataskydd

Regelverk: Lag (2018:218) med kompletterande bestämmelser till EU:s dataskyddsförordning (dataskyddslagen) samt tillhörande förordning som antogs inför ikraftträdandet av GDPR

Mottagare: Infrastrukturdepartementet, Näringsdepartementet, Utbildningsdepartementet, Socialdepartementet och Justitiedepartementet samt Integritetsskyddsmyndigheten

Påverkan på företag idag

Regelverken inom EU måste harmoniseras. Företag känner stor frustration över hur de olika förhållningssätten till GDPR och kompletterande nationella lagar och regler sätter käppar i hjulen för affärer inom EU. Reglerna är svåra att tillämpa.

Åtgärdsförslag

Nästa översyn av GDPR är 2024 och Sverige bör som ordförandeland ta initiativ till bättre regelharmonisering, särskilt med avseende på dataöverföringar till tredje land, införande av experimentklausuler samt rätt att behandla personuppgifter då det kan förhindra grov brottslighet.

Dataöverföringar är i växande utsträckning en förutsättning för internationell handel, men försvåras av krångliga och begränsande regler för överföring av personuppgifter mellan exempelvis EU och USA. Kostsamma och tidskrävande processer försvårar i synnerhet handeln för små och medelstora företag.

För att stärka innovationsklimatet är det också angeläget att införa s.k. reglerade sandlådor och experimentklausuler i lagstiftningen.

De svenska regelverken som begränsar behandling av personuppgifter om brott och lagöverträdelser behöver ändras. Denna ändring är nödvändig för att svenska företag ska kunna få exporttillstånd, bidra till bekämpning av grov brottslighet samt kunna följa FN:s och OECD:s riktlinjer för Corporate Social Responsibility (CSR) och visselblåsning.

Svenskt Näringsliv har tagit fram skriften *Vad är fel med GDPR*¹ som tar upp ytterligare åtgärdsförslag inför kommande översyn.

Bedömning av åtgärdsförslagets effekter för företagen

Möjligheten att behandla och överföra data mellan olika aktörer och länder är central för digitaliseringen och dataekonomin. Harmoniserade regelverk som underlättar gränsöverskridande handel motverkar behov av kostsamma och tidskrävande processer, och främjar innovation- och konkurrenskraft.

Kontaktuppgifter

Svenskt Näringsliv, Carolina Brånby
08-553 432 88, carolina.branby@svensktnaringsliv.se

Småföretagarnas Riksförbund, Mattias Andersson
072-922 22 62, mattias.andersson@smaforetagarna.se

1 https://www.svensktnaringsliv.se/bilder_och_dokument/igi4jy_vad-ar-fel-med-gdprpdf_1004995.html/Vad+r-fel+med+GDPR%253F.pdf

24. Undvik dubbelreglering vid energikartläggning och energideklaration

Regelverk: Lag (2014:266) om energikartläggning i stora företag LEK (svensk implementering av Energieffektiviseringsdirektivet, EED)

Lag (2006:985) om energideklaration för byggnader (svensk implementering av Direktivet för byggnaders energiprestanda, EPBD)

Mottagare: Energi och miljödepartementet, Boverket, Energimyndigheter

Påverkan på företag idag

En energikartläggning för stora företag, enligt LEK, ska göras av en kvalificerad energiexpert och innefatta en ingående översyn av energianvändningen i företaget och resultera i förslag på kostnadseffektiva energibesparingsåtgärder såväl för att spara energi som för att effektivisera energianvändningen. Resultatet av energikartläggningen ska redovisas i en rapport. Innehållet i denna kartläggning stämmer väl överens med kraven om energideklaration av byggnader enligt Lag (2006:985) om energideklaration för byggnader. En sådan deklaration ska föregås av platsbesök av en certifierad energiexpert och bland annat innehålla uppgifter om byggnadens energiprestanda och om denna kan förbättras samt rekommendationer om kostnadseffektiva åtgärder. Energitkartläggning och energideklaration har i grunden ett gott syfte men kostnaderna blir oproportionerligt höga i förhållande till nyttan om företag träffas av dubbla krav. Det blir dubbla kostnader för att anlita certifierade experter inom vart och ett av systemen samt dubbel administrationsbörda. I stället bör resurser läggas på genomförande av energieffektiviserande åtgärder.

Åtgärdsförslag

Upprättande av energideklarationer för byggnader (enligt Lag (2006:985) om energideklaration för byggnader) ska anses uppfylla kraven på energikartläggning, i den mån de omfattar samma energianvändning. Detta för att undvika dubbelreglering och oproportionerlig administrativ börda. Denna fråga är av särskild vikt för de flesta bostads- eller fastighetsföretag, vars energianvändning nästan uteslutande avser de byggnader man äger, medan energianvändningen för transporter och andra verksamheter utgör en närmast försumbar andel. Om övrig energianvändning inte är försumbar (mer än 10 % av företagets totala energianvändning och/eller över en vägledande absolut nivå) kan en energikartläggning genomföras som avgränsas till det som inte täcks av energideklarationer.

I den mån energideklarationerna täcker in den absoluta huvudparten (t.ex. mer än 90 %) av företagets energianvändning skulle undantag kunna medges från att alls göra energikartläggning. Eftersom energideklarationerna måste genomföras minst vart tionde år kan det övervägas att energideklarationer i sådana företag ska uppdateras med kortare intervall vad gäller aktuell energianvändning i enlighet med Energieffektiviseringsdirektivet, EED bilaga VI.

Under EU:s "Fit for 55" kommer såväl EED som EPBD att ses över varför Sverige har stora möjligheter att dels verka för harmonisering och samordning mellan direktiven genom "better regulation" dels vid en svensk implementering av reviderade direktiv rätta till tidigare misstag med dubbelreglering.

Bedömning av åtgärdsförslagets effekter för företagen

Förslaget skulle innebära ett undvikande av dubbelarbete genom att arbetet med energideklara-
tioner och arbetet med energikartläggning stora företag skulle samordnas. Fastighetsbolag som
genomför en energideklaration och vars energianvändning i huvudsak består av fastighetens
energibehov ska kunna använda dessa uppgifter i sin energikartläggning.

Kontaktuppgifter

Fastighetsägarna, Rikard Silverfur
08-613 57 20, rikard.silverfur@fastighetsagarna.se

25. Avskaffa skatt på egenkonsumerad förnybar energi

Regelverk: Lag (1994:1776) om skatt på energi, 11 kap. 5 §

Mottagare: Finansdepartementet, Infrastrukturdepartementet

Påverkan på företag idag

Idag finns det gränsvärden för undantaget från skatteplikt för egenproduktion av el i form av effektgränserna 500 kilowatt för elektrisk kraft som framställs från sol, 250 kilowatt för elektrisk kraft som framställs från vind eller vågor och 100 kilowatt i övriga fall. Dessa gränser inverkar hämmande på utbyggnaden av förnybar energiproduktion. Till exempel finns det mycket få anläggningar för egenproducerad solcell med en installerad kapacitet över gränserna.

Genom att producera förnybar energi minskar behovet av tillförd energi till fastigheter vilket enligt Plan- och Byggförordningen är att likställa med energieffektivisering. Genom att fortsätta beskatta egenproducerad förnybar energi beskattas således energieffektivisering vilket försvårar uppsatta nationella och europeiska mål om energieffektivisering av befintlig bebyggelse. Beskattning av energi bör inte motiveras av fiskala intressen i denna fråga, här bör punktskatter ha ett klimatstyrande ändamål.

Genom att fortsätta beskatta egenproducerad förnybar energi beskattas således energieffektivisering vilket försvårar uppsatta nationella och europeiska mål om energieffektivisering av befintlig bebyggelse.

Åtgärdsförslag

Energiskattedirektivet tillåter medlemsstaterna att helt skattebefria elektricitet från sol, vind, vågor, etc. och i det så kallade Förnybartdirektivet (RED) uppmanas medlemsstaterna att göra det möjligt för egenanvändare att producera egen förnybar energi och att undvika att belasta sådan egenproduktion med administrativa pålagor och avgifter.

Regeringen bör undanta all egenkonsumerad el som framställs av förnybara energikällor, från energiskatt. Lag (1994:1776) om skatt på energi, 11 kap. 5 § bör få följande lydelse:

5 § Skyldig att betala energiskatt (skattskyldig) är den som i Sverige

1. framställer skattepliktig elektrisk kraft (producent), med undantag för sådana egenanvändare av förnybar energi som avses i artikel 21 i direktivet (EU) 2018/2001 av den 11 december 2018 om främjande av användningen av energi från förnybara energikällor,

Bedömning av åtgärdsförslagets effekter för företagen

Genom att producera förnybar energi minskar behovet av tillförd energi till fastigheter vilket enligt Plan- och Byggförordningen är att likställa med energieffektivisering. Genom att fortsätta beskatta egenproducerad förnybar energi beskattas således energieffektivisering vilket försvårar uppsatta nationella och europeiska mål om energieffektivisering av befintlig bebyggelse.

Kontaktuppgifter

Fastighetsägarna, Rikard Silverfur

08-613 57 20, rikard.silverfur@fastighetsagarna.se

26. Färre utfärdare av identitetshandlingar

Regelverk: Olika regelverk

Mottagare: Justitiedepartementet

Påverkan på företag idag

Bakom många bedrägerier ligger olika former av identitetsbedrägerier. Att utfärda id-handlingar till landets befolkning bör vara en kärnuppgift för staten. Det finns idag femton olika versioner av giltiga id-kort i Sverige från fyra utfärdare (Polismyndigheten, Transportstyrelsen, Skatteverket och SIS (bankerna)) som varierar i tillförlitlighet. Mängden utfärdare och mängden id-handlingar skapar svårigheter för personal i butiker och banker att genomföra en id-kontroll av hög kvalitet eftersom beslutsstödet från utfärdarna är begränsat.

Som läget är idag kan inte bankerna förlita sig på den identifiering staten gör, på samma sätt som staten kan förlita sig på den identifiering bankerna gör genom BankID, för identifiering och underskrift, då kontrollmöjligheterna mot utfärdarna är begränsade. Medan bankerna garanterar ett utfärdat BankID garanterar inte staten den bakomliggande id-handlingen, det är bland annat den nivåskillnaden i säkerhet som behöver jämnas till.

Åtgärdsförslag

Staten bör genomföra ID-kortsutredningens förslag (Ett säkert statligt ID-kort – med e-legitimation, SOU 2019:14) som 2019 lämnade förslag på hur antalet utfärdare (Polismyndigheten, Transportstyrelsen och Skatteverket) ska minskas, utöver detta utfärdar bankerna SIS-märkta id-kort. Utredningen lämnades till regeringen i mars 2019 och föreslog att "Polismyndigheten ska ha det huvudsakliga ansvaret för utfärdandet" av id-handlingar i Sverige.

Bankerna har redan anpassat riktningen i linje med regeringens önskemål genom att både ansluta BankID till kvalitetsmärket svensk e-legitimation och genom att anpassa riktningen i linje med förslagen i SOU 2019:14 som var att minska antalet utfärdare, genom att avveckla sitt eget utfärdande av SIS-märkta id-kort.

Bedömning av åtgärdsförslagets effekter för företagen

Att samla ansvaret för utfärdande av id-handlingar hos Polismyndigheten är en förändring som är bra för hela samhället och inte minst för myndigheterna själva. Syftet med en sådan förändring är att få till en bättre grundidentifiering, en bättre kontroll av den utfärdade id-handlingen och bättre förutsättningar för att utfärda e-legitimationer. E-legitimation kräver att personens identitet är fastställd eftersom utfärdaren av e-legitimation därefter garanterar den identiteten till en mängd förlitande parter. Utöver höjd säkerhet påverkas också tillgänglighet och digital delaktighet positivt eftersom det kan möjliggöra distansutgivning av e-legitimation (till exempel BankID) vilket är värdefullt inte minst i pandemitider. Dessutom bidrar en sådan förändring till att motverka bedrägerier mot de svenska välfärdsystemen.

Kontaktuppgifter

Svenska Bankföreningen, Peter Göransson

08-453 44 25, peter.goransson@swedishbankers.se

27. Avskaffa femårsregeln för värdering av privatbostad

Regelverk: Finansinspektionens föreskrifter om amortering av krediter mot säkerhet i bostad (FFFS 2016:16) 4 § andra stycket

Mottagare: Finansinspektionen

Påverkan på företag idag

Tröghetsregeln, d.v.s. att inte få använda aktuellt marknadsvärde som grund för amorteringskrav, är ytterst svår att förstå för kunderna och åsamkar bankerna en omfattande administrativ börda. Den försvårar bankbyte eftersom kunderna måste hämta information manuellt från den bank man lämnar. Bankerna har under lång tid arbetat med att upprätta gemensamma rutiner för att underlätta hanteringen, dock utan att lyckas finna fullt fungerande lösningar.

Åtgärdsförslag

Ta bort regeln om att ny värdering inte får ske tidigare än fem år efter senaste fastställande av marknadspriset på privatbostad. Ingen tidsbegränsning för ny värdering bör gälla.

Bedömning av åtgärdsförslagets effekter för företagen

Ett borttagande av regeln skulle innebära en uppenbar förenkling för kunderna och en stor lättad arbetsbörda för banker, utan att nämnvärt påverka regleringens effektivitet.

Kontaktuppgifter

Svenska Bankföreningen, Johan Hansing
08-453 44 42, johan.hansing@swedishbankers.se

28. Investeringsparkonto – behov av uppdaterad lagstiftning

Regelverk: Lag (2011:1268) om investeringsparkonto (nedan ISKL)

Mottagare: Finansdepartementet

Påverkan på företag idag

Investeringsparkontot (ISK) har sedan det introducerades för snart tio år sedan kommit att bli en populär sparform bland svenska investerare. En viktig förklaring till detta är att ISK har gjort det enkelt och smidigt att äga aktier och andra värdepapper. Mer än 2,4 miljoner personer har idag placerat mer än 800 miljarder kr i aktier, obligationer och andra värdepapper genom ISK. Dessa placeringar är en viktig källa till finansiering och kapitalanskaffning för svenska företag.

ISK-lagstiftningen i dess nuvarande utformning beaktar dock inte till fullo de förändringar som har skett regulatoriskt, eller det sätt på vilket börsnoteringar och andra transaktioner numera genomförs. En praktisk konsekvens av detta har i praktiken blivit att ISK-institut i flera fall har känt sig manade att neka kunder att delta i vissa typer av börsnoteringar och transaktioner. Varje sådant fall utgör en missad investeringsmöjlighet för berörda kunder, och en missad möjlighet till, eller dyrare, kapitalanskaffning för svenska företag. Föreningen anser mot denna bakgrund att det finns mycket goda skäl för att göra mindre men nödvändiga justeringarna i ISKL då dessa potentiellt kan ge stor positiv utdelning på värdepappersmarknaden och för svenska företags kapitalanskaffning.

Åtgärdsförslag

Föreningen anser att det finns mycket goda skäl för att göra ett antal mindre men nödvändiga justeringarna i ISKL. Nedan följer en närmare redogörelse för de problem som föreningen ser, samt förslag till justering av ISKL för att hantera dessa.

1. Nya sätt att handla värdepapper efter införandet av EU-regleringen MiFID II

ISK-regelverket täcker inte alla vanliga sätt att göra affärer

ISK omgärdas av regler om hur tillgångar får föras över till ett ISK. Investeringstillgångar får överföras till ett ISK i samband med kontohavarens förvärv förutsatt att förvärvet har skett "på en reglerad marknad eller... en MTF-plattform" respektive från "investeringsföretaget som vid förvärvet förde investeringsparkontot". Här beaktar ISKL dock inte möjligheten att handla värdepapper via så kallade systematiska internhandlare (SI) som efter MiFID II är mer vanligt förekommande, eller så kallade OTF-plattformar.

Potentiell regelkonflikt föreligger med reglerna om bästa orderutförande

Värdepappersinstitut som utför kundorder är enligt MiFID II skyldiga att utföra dessa där man får bästa pris. Genom att ISKL utesluter några av de sätt att handla som finns i MiFID II uppstår en risk för att ISK-affärer inte genomförs enligt principen om bästa orderutförande.

Förslag till lösning: Lösningen på ovanstående utmaning är att ett tillägg görs i lagstiftningen. I förarbetena bör också klargöras dels att termen "handelsplattform" omfattar såväl MTF-plattform som OTF-plattform, dels att handel via en systematisk internhandlare inkluderar institut som inte är det investeringsföretag som vid förvärvet förde investeringsparkontot.

2. Vissa ISK innehavare kan p.g.a. nuvarande regler inte delta i alla börsnoteringar

Ingen skillnad bör göras mellan "gamla" och "nya" aktier

Börsnoteringar och andra transaktioner innefattar ibland både nya och befintliga aktier. I praktiken föreligger dock ingen skillnad mellan befintliga och nya aktier vare sig legalt eller tekniskt. ISKL gör dock, i vissa avseenden, en åtskillnad mellan gamla och nya aktier så att olika förfaranden föreskrivs beroende på vilka aktier en börsnotering involverar.

Aktier och andra värdepapper kan ändra karaktär under en transaktions gång

En annan fråga vid börsnoteringar är att ISKL ser olika på fall där aktierna är investeringstillgångar, respektive kontofrämmande tillgångar, då transaktionen inleds. Börsnoteringar äger normalt rum samtidigt som aktien börjar handlas på en reglerad marknad eller handelsplattform. Det kan dock hända att klassificeringen ändras i ett sent skede och att överföringen därför inte kan ske som planerat. Det skulle kunna göra att det blir svårt att handla i enlighet med lagen.

Potentiell regelkonflikt föreligger med reglerna om marknadsmissbruk

Vid börsnoteringar finns en risk för regelkonflikt mellan ISKL och reglerna om marknadsmissbruk ISK-kunders deltagande i börsnoteringar möjliggörs i dagsläget ofta genom att ISK-institutet använder sig av ISKL 13 § p 4. I detta fall kräver ISK-regelverket att det ska vara fråga om en investeringstillgång, vilket i sin tur förutsätter att en reglerad marknad eller handelsplattform har beslutat att ta upp instrumentet till handel. I det fall ISK-institutet använder sig av sitt eget lager för att göra överföringen kan detta ske tidigast samma dag som instrumentet börjar handlas.

Lagen om marknadsmissbruk har samtidigt tolkats så att kravet på publicering av en försäljning från eget lager till en kund, till en kurs som bestämdes vid teckningen, skulle kunna innebära ett brott mot lagen om den sker när börsen är öppen för handel. Tillämpningen av 13 § p 4 förutsätter dessutom att investeringsföretaget har tillstånd att handla med finansiella instrument för egen räkning, vilket inte alltid är fallet, och har förvärvat tillgångarna i eget namn och för egen räkning.

Förslag till lösning: En möjlighet att lagstiftningsvägen åtgärda bristerna ovan är att ändra så att det avgörande i regleringen blir det prospekt som måste upprättas vid börsnoteringar. Aktier och andra värdepapper relaterade till transaktioner för vilka prospekt upprättats enligt LHF bör kunna godkännas för överföring till ett ISK.

Bedömning av åtgärdsförslagets effekter för företagen

Kunderna förstår inte varför de inte får delta i vissa emissioner såsom ISK-kunder och detta är svårt att förklara med utgångspunkt i hur regelverket är formulerat och utformat. Detta innebär extra kostnader för företagen och därför att det tar tid att förklara försvagar det kundernas förtroende för företagen. Problemet för ISK-kunderna gör också att det blir färre kunder som kan delta i emissioner generellt sett vilket innebär en högre kostnad för företagen som anskaffar kapital. Med fler presumtiva tecknare skulle priset bli lägre genom att teckningskostnaden kan slås ut på fler. Med många tecknare ökar också priskonkurrensen. Ett genomförande av förslagen ovan skulle ge innehavare av investeringssparkonto samma möjligheter att delta i introduktioner som andra investerare och också öppna upp för handel.

Kontaktuppgifter

Svensk Värdepappersmarknad, Fredrik Bonthron
08-56 26 07 07, fredrik@svpm.se

29. Register över ställföreträdarskap

Regelverk: Lag (2017:310) om framtidfullmakter

Mottagare: Justitiedepartementet

Påverkan på företag idag

Lagen om framtidfullmakter trädde i kraft år 2017. Med en framtidfullmakt kan en person bestämma vem som ska ha rätt att företräda en vid en tidpunkt när man inte längre själv har förmåga att utföra vissa ärenden. En framtidfullmakt kan utformas på många olika sätt och vilken behörighet fullmaktshavaren har varierar beroende på fullmaktsgivarens önskemål. I många fall upprättas framtidfullmakten för att bereda fullmaktshavaren möjlighet att bistå med ekonomiska ärenden. Men, en framtidfullmakt ger normalt sett inte möjlighet för fullmaktshavaren att stödja fullmaktsgivaren med banktjänster på det sätt en bankkund idag är van vid att utföra dem, dvs. via internetbank, smart telefon eller surfplatta. Det beror på att framtidfullmakten måste visas upp i original för att fullmaktshavaren ska kunna styrka sin behörighet. Något annat än fullmakten som styrker behörigheten finns inte. I avsaknad av ett centralt register över framtidfullmakter kan i de flesta fall en framtidfullmaktshavare därmed nyttja fullmakten enbart vid besök på bankkontor. I sammanhanget bör också framhållas att en överförmyndare har möjlighet att besluta om att en framtidfullmaktshavare helt eller delvis inte längre får bruka en framtidfullmakt, om han har använt framtidfullmakten på ett sådant sätt att det skadat eller missgynnat framtidfullmaktsgivaren. Överför myndarens beslut kommer inte till tredje mans kännedom idag.

Åtgärdsförslag

Förslaget innebär att det införs ett register över framtidfullmakter. Detaljer om vad registret ska innehålla måste utredas, men registret bör åtminstone omfatta uppgifter om vem som är fullmaktsgivare och fullmaktstagare, datum för ikraftträdande/upphörande och fullmaktens omfattning. Ett register skulle inte bara underlätta för bankerna att erbjuda fullmaktshavaren digitala tjänster, utan också göra framtidfullmakten synlig för andra tredje män och lösa frågan om hur tredje man får kännedom om att en framtidfullmakt återkallats. Ett register skulle också vara ett naturligt steg mot att kunna upprätta och hantera digitala framtidfullmakter.

Bedömning av åtgärdsförslagets effekter för företagen

Ett genomförande av förslaget skulle innebära en kraftigt förenklad hantering av framtidfullmakter och vara ett steg mot såväl digitalisering av framtidfullmakter som att kunna erbjuda fullmaktshavare digital tillgång till fullmaktsgivarens konton. En framtidfullmakt skulle, med ett register, på allvar kunna utgöra ett alternativ till god man och därmed också leda till minskad administration och kostnader för Sveriges kommuners överförmyndarnämnder.

Kontaktuppgifter

Svenska Bankföreningen, Richard Edlepil
08-453 44 49, richard.edlepil@swedishbankers.se

30. Enhetlig rapportering av IT- och säkerhetsincidenter för banker

Regelverk: Finansinspektionens allmänna råd om rapportering av händelser av väsentlig betydelse (FFFS 2018:5) samt Myndigheten för samhällsskydd och beredskaps (MSB) föreskrifter och allmänna råd om rapportering av incidenter för leverantörer av samhällsviktiga tjänster (MSBFS 2018:9)

Mottagare: Justitiedepartementet (Finansinspektionen och MSB)

Påverkan på företag idag

Antalet regelverk för incidentrapportering för svenska banker har växt de senaste åren. I det fall en bank får tekniska problem och inte kan tillhandahålla en viss tjänst (t.ex. internetbank eller kortbetalningar) under en tid så kan denna enskilda incident initiera en rad olika incidentrapporter. Rapporterna ska skickas till både Finansinspektionen och Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) vilket innebär att bankerna måste hantera olika definitioner, tröskelvärden och tidskrav för rapportering. Sättet rapporteringen ska ske på skiljer sig också åt. Detta skapar en komplex och betungande administration som banker måste följa under eller omedelbart efter att ha drabbats av en incident. Detta förhindrar också skapandet av en mer sammanhållen hantering av incidentrapportering som skulle kunna påskynda rapporteringsprocessen och möjliggöra ett smidigare utbyte av information.

Åtgärdsförslag

Svenska banker bör beredas möjlighet att rapportera in relevanta incidenter endast till Finansinspektionen och därmed undvika dubbelrapporteringen till MSB. Detta kan ske med stöd av *lex specialis*-paragrafen 9 § i Lag (2018:1174) om informationssäkerhet för samhällsviktiga och digitala tjänster vilken anger att *"Om det i lag eller annan författning finns bestämmelser som innehåller krav på säkerhetsåtgärder och incidentrapportering ska de bestämmelserna gälla om verkan av kraven minst motsvarar verkan av skyldigheterna enligt denna lag, med beaktande av bestämmelsernas omfattning samt vilken tillsyn och vilka sanktioner som är kopplade till kraven i bestämmelserna"*.

Bedömning av åtgärdsförslagets effekter för företagen

Med gemensamma definitioner, tröskelvärden och rapporteringssätt skulle osäkerheten kring olika tolkningar mildras och banker skulle veta mer exakt när och hur de ska rapportera en incident. Dessutom minskar risken att säkerhetskänslig incidentinformation kommer på avvägar när rapporteringen sker till endast en myndighet.

Kontaktuppgifter

Svenska Bankföreningen, Magnus Jacobson
08-453 44 88, magnus.jacobson@swedishbankers.se

31. Inför nya reglerade fondformer i Sverige

Regelverk: Värdepappersfondsregelverket (Lag (2004:46) om värdepappersfonder) och AIF-regelverket (Lag (2013:561) om förvaltare av alternativa investeringsfonder)

Mottagare: Finansdepartementet

Påverkan på företag idag

Fondbolagens förening konstaterar att avsaknaden av möjlighet att etablera associationsrättsliga fonder och ramverk för fastighetsfonder och fonder med andra tillgångar än specialfonder kan utgöra en konkurrensnackdel för svenska företag jämfört med företag i andra europeiska länder.

I Sverige finns för närvarande endast två reglerade fondtyper, värdepappersfonder och specialfonder. Dessa etableras på kontraktsrättslig grund. Avsaknaden av en bolagsrättslig fondform, vilken finns i alla andra fondländer, bidrar till att svenskägda fonder förläggs i andra länder. Här går Sverige miste om skatteintäkter, samt avhänder sig i praktiken möjlighet att såväl reglera konsumentskyddet som att utöva tillsynen över de fonder som säljs i Sverige. För fondbranschens del skulle det vara kostnadseffektivt att i stället kunna etablera fonderna i hemlandet Sverige. De nya fondtyper som förts fram av EU som en del av kapitalmarknadsunionen i syfte att stärka investeringar i realekonomin, såsom i onoterade bolag och infrastruktur, kan inte etableras i Sverige eftersom lämplig legal fondform saknas. Det handlar främst om Eltif, dvs. långsiktiga investeringsfonder. Till följd av de specifika reglerna kring bl.a. inlösen och livslängd för Eltif-fonder kan den vanliga svenska aktiebolagsformen vara mindre lämpad. Den svenska fondförvaltare som vill etablera den typen av fond får vända sig till ett annat land där den legala strukturen, som regel bolagsrättsliga fonder, finns på plats. Det försvårar således för svenska fonder att delta i finansiering av bland annat icke noterade bolag.

Åtgärdsförslag

En bolagsrättslig fond skiljer sig från ett aktiebolag framför allt genom att aktiekapitalet är rörligt, dvs. aktiekapitalet speglar värdet i fonden. Därför är den lämplig att använda för fondverksamhet, medan ett vanligt aktiebolag inte är det. Ett förslag om en sådan fondform har lämnats i SOU 2016:45, men har ännu inte lett till några lagstiftningsåtgärder. Förslaget är dessutom begränsat till vissa fonder och kan t.ex. inte användas för en Eltif.

Bedömning av åtgärdsförslagets effekter för företagen

Det skulle innebära stora fördelar om liknande fondformer som finns i andra EU-länder kunde införas i svensk rätt. Bland annat skulle behovet av att förlägga svensk fondverksamhet till andra länder minska. Ur ett finansiellt perspektiv skulle det med största sannolikhet innebära ökade skatteintäkter i Sverige.

Kontaktuppgifter

Fondbolagens förening, Helene Wall
08-506 988 02, helene.wall@fondbolagen.se

32. Inför möjlighet att delegera beslut avseende tjänster till jävskretsen

Regelverk: Lag (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse 8 kap. 6 §

Mottagare: Finansdepartementet

Påverkan på företag idag

Frågan om styrelsens hantering av tjänster till jävskretsen har varit föremål för Kammarrättens i Stockholm prövning (mål nr 7809-12 och 7810-12). En fråga som därvid behandlades var möjligheten för styrelsen att delegera beslut avseende krediter till jävskretsen. Kammarrätten uttalade att bestämmelsen i 8 kap. 6 § Lag om bank- och finansieringsrörelse inte ska tolkas på annat sätt än att det är styrelsen som ska fatta beslut i fråga om jävskrediter, om det inte föreskrivs att något annat organ ska fatta beslut om sådana krediter. Någon sådan föreskrift finns dock inte. Kammarrättens beslut innebär att samtliga produkter och tjänster som tillhandahålls den s.k. jävskretsen måste beslutas av styrelsen oavsett om det är fråga om att öppna ett bankkonto eller tillhandahålla en tilläggstjänst eller att bevilja en kredit. En sådan ordning medför inte bara en fördröjd handläggning för denna kategori av kunder utan också en utökad administrativ börda för bankerna.

På flera områden inom den finansiella verksamheten uppställs särskilda krav på kunskap och kompetens hos personalen, exempelvis i fråga om finansiell rådgivning och hantering av bostadskrediter. Personalen ska ha tillräcklig kunskap och lämplig praktisk erfarenhet för att kunna fullgöra sina arbetsuppgifter i dessa delar. Detta ska verifieras genom att personalen genomgår kunskapstest med godkänt resultat. Banken ska vidare tillhandahålla nödvändig vidareutbildning och uppdatering av kunskaperna. Med hänsyn till det övergripande ansvar för verksamheten som åvilar styrelsen kan det ifrågasättas om det är lämpligt och proportionerligt att ålägga styrelsen att upprätthålla sådana detaljkunskaper som skulle krävas för att styrelsen ska kunna hantera sådana ärenden som är kopplade till den s.k. jävskretsen. Frågan aktualiserades åter i SOU 2019:60 i samband med införlivandet av ändringarna i kapitaltäckningsdirektivet (2014/59/EU) i svensk rätt. Det kan noteras att det inte synes finns något krav i direktivet att det är styrelsen som faktiskt ska hantera dessa beslut.

Åtgärdsförslag

Ändra 8 kap. 6 § lagen om bank- och finansieringsrörelse enligt följande. "Institutets styrelse ska behandla ärenden som avses i 5 §. Styrelsen får delegera behandling av ärenden som avses i 5 §. Styrelsen ska vidare se till att de avtal som träffats förs in i en förteckning."

Bedömning av åtgärdsförslagets effekter för företagen

Den ökade digitaliseringen innebär att fler tjänster hanteras av kunden själv via internetbanken, t.ex. öppnande av nytt konto. Denna typ av åtgärder liksom avtal som rör handeln på värdepappersmarknaden, där genomförande i de allra flesta fall kräver snabba beslut, försvåras högst markant om inte delegation blir möjlig.

Kontaktuppgifter

Svenska Bankföreningen, Åsa Arffman
08-453 44 40, asa.arffman@swedishbankers.se

33. Undantag från konsumentskyddsreglerna för specialfonder som bara marknadsförs till professionella investerare

Regelverk: AIF-regelverket (Lag (2013:561) om förvaltare av alternativa investeringsfonder)

Mottagare: Finansdepartementet

Påverkan på företag idag

Svenska specialfonder som marknadsförs till professionella investerare följer idag samma regler som specialfonder som marknadsförs till icke-professionella investerare. Det innebär bl.a. krav på tillhandahållande av fondfaktablad, löpande information om avgifter, kompletterande information om riskhantering, tidsgräns för att tillhandahålla årsberättelse och krav på halvårsredogörelse. Samtliga dessa regler är i första hand till för icke-professionella kunder och har tillkommit av konsumentskyddsskäl. De är kostsamma att följa och saknar legitimitet för företag som endast har professionella kunder.

Åtgärdsförslag

Det bör införas vissa undantag i konsumentskyddsreglerna för specialfonder som bara marknadsförs till professionella investerare. Ett förslag togs fram av AIFM-utredningen, vilket inte lett till lagstiftning. Även 2014 års fondutredning förde fram ett sådant förslag, vilket inte lett till lagändring.

Specialfonder som enligt fondbestämmelserna enbart riktar sig till professionella investerare bör undantas från kraven på:

- Faktablad (4 kap. 16 a § Lag (2004:46) om värdepappersfonder (nedan LVF)).
- Tillhandahållande av årsberättelse inom fyra månader efter räkenskapsårets utgång (4 kap. 18 § första stycket 1 LVF).
- Halvårsredogörelse (4 kap. 18 § första stycket 2 LVF).
- Information om riskhantering (4 kap. 17 § LVF).
- Löpande information om avgifter och kostnader (4 kap. 22 § LVF).
- Fonden ska vara öppen för inlösen minst en gång om året (12 kap. 6 § andra meningen LAIF).

För sådana fonder bör kraven på riskspridning ställas lägre och mer omfattande undantag från placeringsbestämmelserna i 5 kap. LVF tillåtas.

Bedömning av åtgärdsförslagets effekter för företagen

Förslaget skulle innebära bättre möjligheter för svenska specialfonder att konkurrera med utländska motsvarigheter. Genom att förbättra förutsättningarna för svenska specialfonder gör man det mer attraktivt för AIF-förvaltare att starta fonder i Sverige, vilket i förlängningen kan leda till en utökad svensk fondverksamhet och ökade skatteintäkter för Sverige.

Kontaktuppgifter

Fondbolagens förening, Helene Wall
08-506 988 02, helene.wall@fondbolagen.se

34. Förenkla öppnande av konto via telefonbanken

Regelverk: Lag (1995:1571) om insättningsgaranti 11 §

Mottagare: Finansdepartementet, Riksgälden

Påverkan på företag idag

Gällande reglering medger inte att en befintlig kund, som saknar uppkoppling mot internetbanken, öppnar ett nytt konto via telefonbanken eftersom information om insättningsgaranti måste bekräftas av kunden antingen via underskrift eller via uppkoppling via internetbanken. Kunden kan i dag ingå ett kontoavtal via olika kanaler, vid besök på ett kontor, via internetbanken eller via telefonbanken. I framtiden kan även andra möjligheter att kontakta banken för att öppna ett konto skapas. Riksgälden har emellertid i sina föreskrifter (RGKFS 2016:2) valt att begränsa möjligheten för såväl kunden som banken till kanalerna besök på bankkontor och internetbanken. Detta trots att såväl lagen om insättningsgaranti som förarbetena till lagen, prop. 2015/16:106 s. 80, öppnar upp för flexibilitet ifråga om informationsgivning och kundens möjligheter att bekräfta mottagandet av informationen. Dagens situation är inte ägnad att motverka digitalt utanförskap eller öppna upp för ökad tillgänglighet. Sverige är inte unikt när det gäller att tillhandahålla banktjänster på distans via telefonbanken. I Finland tillämpar bankerna möjligheten att ingå avtal på distans via telefon. För att undanröja de problem som kan uppstå vid informationsgivning när kontoavtal ingås via telefon, och eventuella konkurrensaspekter, har den finska lagstiftaren föreskrivit att om avtal ingås med hjälp av ett sådant medel för distanskommunikation som avses i 8 § 15 punkten i betaltjänstlagen (290/2010), t.ex. genom telefontjänst, ska kunden få tillgång till informationen skriftligen eller i någon annan varaktig form snarast möjligt efter att avtalet ingåtts.

Åtgärdsförslag

Det finns en legal möjlighet att åtgärda denna fråga genom att ändra informationskravet samt kravet på bekräftelse i 11 § Insättningsgarantilagen så att kunder åter kan ingå avtal med banken om mottagande av insättningar via telefonbanken.

Bedömning av åtgärdsförslagets effekter för företagen

Den ordning som nu råder har medfört ett utbrett missnöje hos bankernas kunder eftersom bankerna inte längre har möjlighet att tillhandahålla telefonbanken som ett alternativ för att öppna ett bankkonto. Kundernas missnöje grundar sig i att telefonbanken utgör ett viktigt alternativ för såväl privata kunder som kommersiella- och myndighetskunder. Det kan t.ex. avse en konkursförvaltare som snabbt måste kunna föra över medel till ett nyskapat bankkonto eller en privatperson som varken har möjlighet att ta sig till bankkontoret eller har tillgång till internet.

Kontaktuppgifter

Svenska Bankföreningen, Åsa Arffman

08-453 44 40, asa.arffman@swedishbankers.se

35. Tröskelvärde för prospektskyldighet

Regelverk: Lag (2019:414) med kompletterande bestämmelser till EU:s prospektförordning

Mottagare: Finansdepartementet

Påverkan på företag idag

När nya EU-regler för prospekt infördes 2017 förutsattes nationella åtgärder avseende bland annat tröskelvärdet för när prospektskyldighet ska infalla. Av EU-förordningen följer ett tröskelvärde på 8 miljoner euro som utgångspunkt. Förordningen gör dock gällande att länderna inom EU kan välja att tillämpa ett annat tröskelvärde. Sverige har valt att behålla det tröskelvärde på 2,5 miljoner euro som redan gällde enligt svensk rätt när förordningen implementerades. Detta innebär alltså att tröskelvärdet för när prospektskyldighet infaller ligger betydligt lägre i Sverige än i många andra länder inom EU.

En höjning av tröskelvärdet skulle bidra positivt till att minska kostnaderna och den administrativa bördan för små och medelstora företag som sammanhänger med upprättande av prospekt. En höjning skulle också vara linje med målet i kapitalmarknadsunionen att underlätta tillgången till finansiering på kapitalmarknaden för små och medelstora företag (SMEs) inom EU, samt ökad rörlighet över gränserna avseende kapital. I dagsläget kan svenska företag tänkas missgynnas, jämfört med företag i andra länder med ett högre tröskelvärde. Det är också tänkbart att nuvarande tröskelvärde gör den svenska marknaden mindre attraktiv för utländska bolag.

Åtgärdsförslag

Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2017/1129 av den 14 juli 2017 om prospekt som ska offentliggöras när värdepapper erbjuds till allmänheten eller tas upp till handel på en reglerad marknad förutsätter som tidigare nämnts att nationella åtgärder vidtas avseende bland annat tröskelvärdet för när prospektskyldigheten infaller. När värdepapper erbjuds till allmänheten behöver prospekt inte upprättas om det sammanlagda vederlaget för de värdepapper som erbjuds till investerare motsvarar högst det tröskelvärde som beslutats om på nationell nivå.

I samband med att förordningen implementerades valde som tidigare nämnts Sverige att behålla det tröskelvärde för prospektskyldighet som tidigare gällde enligt svensk rätt, så att detta gäller även med anledning av EU-förordningen. Det innebär att tröskelvärdet för när prospektskyldighet infaller ligger på 2,5 miljoner euro i Sverige, istället för de 8 miljoner euro som utgör gränsen enligt det ursprungliga förslaget i EU-förordningen.

I den promemoria som publicerades i samband med att förslaget avseende tröskelvärde sändes ut på remiss diskuterades tröskelvärdet i andra länder inom EES. En fråga som ställdes var om det skulle minska den svenska marknadens attraktionskraft och utgöra en konkurrensnackdel gentemot andra länder om Sverige har en lägre gräns för prospektskyldigheten. I promemorian konstaterades att det i Sverige finns en hög investeringsvilja och en väl fungerande marknad för små och medelstora företag, vilket stämmer. På grundval härav drogs en slutsats att en förhållandevis lägre tröskel för undantag för prospektskyldigheten skulle kunna innebära att den svenska kapitalmarknaden bibehåller sitt starka förtroende och att den lägre tröskeln kan bidra till att stärka attraktionskraften. Föreningen är inte övertygad om den slutsatsen. Föreningen anser att det är olyckligt att tröskelvärdet i Sverige skiljer sig åt från andra länder inom Norden och EU. Det kan vara besvärande för företag som söker finansiering på flera marknader att behöva följa flera regelverk.

Mot bakgrund av ovanstående anser föreningen att en höjning av tröskelvärdet till 8 miljoner euro vore lämpligt.

Bedömning av åtgärdsförslagets effekter för företagen

En höjning av tröskelvärdet skulle vara i linje med målet i kapitalmarknadsunionen att underlätta tillgången till finansiering på kapitalmarknaden för små och medelstora företag (SMEs), samt ökad rörlighet över gränserna för kapital. Därtill vill föreningen framhålla att man inte ser att det finns tillräckliga skäl för att avvika från tröskelvärdet hos flera medlemsstater i vår närhet. En höjning av tröskelvärdet skulle också kunna bidra till att minska kostnaderna och den administrativa bördan som sammanhänger med upprättande av prospekt och därmed underlätta för svenska företag.

Kontaktuppgifter

Svensk Värdepappersmarknad, Fredrik Bonthron
08-56 26 07 07, fredrik@svpm.se

36. Upprätta ett parallellt bonus-malus-system för lätta lastbilar

Regelverk: Vägtrafikskattelag (2006:227)

Mottagare: Finansdepartementet, Skatteverket, Transportstyrelsen

Påverkan på företag idag

Bonus malus-systemet infördes år 2018 för att bidra till omställningen av den svenska fordonsflottan. Genom en incitamentsstruktur erhåller bilar med låga eller inga koldioxidutsläpp en bonus vid köptillfället medan bilar med högre utsläpp får en förhöjd fordonsskatt (malus) i tre år från det att fordonet blir skattepliktigt första gången. Tanken är alltså att systemet ska styra konsumenten att investera i nollutsläppande bilar istället för bensin- och dieslbilar.

Idag behandlas personbilar och lätta lastbilar i samma system vilket särskilt missgynnar fordon som används av olika serviceverksamheter, exempelvis hantverkare och distributionsföretag, eftersom de generellt är både tyngre och större än personbilar. Personbilar och lätta lastbilar har olika användningsområden, men eftersom de behandlas i samma system kommer de lätta lastbilarna ofta vara på malus-sidan i systemet – även om de är betydligt mer miljöanpassade än andra likvärdiga modeller.

Åtgärdsförslag

Upprätta ett parallellt system för lätta lastbilar, så att fordon med samma användningsområde jämförs med varandra. Därefter kan bonus respektive malus räknas ut.

Bedömning av åtgärdsförslagets effekter för företagen

Det finns idag knappt 600 000 lätta lastbilar i trafik, där omkring 80 procent ägs av juridiska personer. Lätta lastbilar är mest förekommande inom byggsektorn. Bonus malus-systemet träffar dock inte retroaktivt de fordon som redan är i trafik, utan träder i kraft när fordonet tas i trafik. Enligt Trafikanalys prognos för åren 2022 – 2024 kommer nyregistreringen av lätta lastbilar vara omkring 41 000 – 45 000 per år. Under samma period kommer dieseldrivna fordon fortsatt att vara dominerande i nybilsförsäljningen, med omkring 80 procent av totalen enligt prognosen. Ett parallellt system för lätta lastbilar skulle därmed kunna minska kostnaderna för många företag som är i behov av ett nytt fordon i sin verksamhet.

Kontaktuppgifter

Företagarna, Philip Thunborg
0707-88 74 76, philip.thunborg@foretagarna.se

Småföretagarna, Sten Lindgren
0704-95 37 23, sten.lindgren@smaforetagarna.se

37. Inför energiskattebefrielse på 100 procent för elektriskt drivna bussar

Regelverk: Lag (1994:1776) om skatt på energi

Mottagare: Finansdepartementet

Påverkan på företag idag

Den höga elskatten på elbussar är en skattemässig pålaga som bromsar energieffektiviseringen av kollektivtrafiken. Idag är spårbunden trafik befriad från elskatt. Skattebefrielse uppgår till 100 procent avseende energiskatt, koldioxidskatt och svavelskatt vid förbrukning i tåg eller annat spårbundet färdmedel (järnvägs- och lokaltrafikföretag). Det gäller såväl dieselbränslen som elektricitet.

Konkurrensneutralitet bör råda mellan transportslagen inom kollektivtrafiken. Precis som för tåg eller annat spårbundet färdmedel bör även busstrafik ha möjlighet att ansöka om återbetalning av erlagd energiskatt. Idag är tåg eller annat spårbundet färdmedel och skepp befriad från skatt på bränslen. Vissa biobränslen som biogas är helt befriade från energiskatt enligt Lag (1994:1776) om skatt på energi (LSE). Vid framdrift med elektricitet finns dock ingen befrielse.

Åtgärdsförslag

Inför en energiskattebefrielse till 100 procent för elektriskt drivna bussar som ökar konkurrensneutraliteten mellan transportslagen. EU-kommissionen har uttryckligen givit sitt godkännande av att en sådan skattebefrielse är möjlig enligt gällande direktiv (2003/96/EG).

Bedömning av åtgärdsförslagets effekter för företagen

Åtgärdsförslaget skulle sänka företagens kostnader och möjliggöra investeringar. Förslaget berör alla företag som bedriver yrkesmässig busstrafik. Drygt 50 procent av den svenska kollektivtrafiken bedrivs med buss och omsätter omkring 23 miljarder kr per år. På de svenska vägarna rullar cirka 14 000 bussar i yrkesmässig trafik.

Kontaktuppgifter

Transportföretagen - Sveriges Bussföretag, Lars Annerberg

08-762 71 57, lars.annerberg@transportforetagen.se

38. Sänk karenstiden vid avställning av fordon med fordonsskatt på minst 4 800 kr per år

Regelverk: Vägtrafikskattelagen (2006:227), 2 kap. 13 §

Lag (2006:228) med särskilda bestämmelser om fordonsskatt, 6 §

Mottagare: Finansdepartement, Transportstyrelsen, Skatteverket

Påverkan på företag idag

Ett fordon som är avställt är inte skattepliktigt. För fordon som har en fordonsskatt på minst 4 800 kr per år krävs att avställningen varar minst 15 dagar enligt vägtrafikskattelagen (2006:227) (2 kap. 13 §). Även lagen (2006:228) med särskilda bestämmelser om fordonsskatt, hänvisar till begränsningen till 15 dagar (6 §). Lagen gäller t.ex. personbilar klass II, lätta bussar och lätta lastbilar som blev skattepliktiga före utgången av 2010. Skatteverket kan enligt Vägtrafikskattelagen (2 kap. 21 §) besluta om nedsättning eller befrielse från fordonsskatt. Detta kan göras självmant eller efter ansökan från skattskyldig. Från och med mars 2021 har husbilar som är nyare än tre år en kortare karenstid på fyra dagar, denna försvinner dock efter de första tre åren. Att ställa av fordon påverkar också hur mycket ägaren behöver betala i försäkringskostnad då försäkringsbolaget underrättas om avställningen.

En permanent sänkning av karenstiden skulle underlätta för många företag inom flera branscher, såsom åkerier, bussföretag, taxi, bensinstationer och hyrbilsföretag. Under vissa perioder på året har dessa företag mindre att göra och en större flexibilitet skulle möjliggöra ett mer effektivt nyttjande av fordonen då vissa kan ställas av även i kortare perioder. Däremot är det inte rimligt att slopa karenstiden helt, då fordon som används kontinuerligt (exempelvis under veckodagarna men inte på helger) inte bör omfattas. Detta kommer leda till en ökning av antalet av- och påställningar för berörda myndigheter att hantera, men vi bedömer att detta går att automatisera i hög grad. Se även remissvar i ämnet¹.

Åtgärdsförslag

Sänk karenstiden från 15 dagar till fyra dagar vid avställning av fordon med fordonsskatt på minst 4 800 kr per år. Detta bör gälla för de företag som använder fordonen i sin yrkesmässiga trafik (bussföretag och åkerier), hyrbilsföretag eller bilar som finns för uthyrning på bensinstationer. Finansdepartementet, Transportstyrelsen och Skatteverket uppmanas meddela att vägtrafikskattelagen ändras för att uppnå en kortad karenstid enligt ovan.

Bedömning av åtgärdsförslagets effekter för företagen

Skatter och avgifter ska tas ut när de motsvarar en prestation/kostnad. Många företag väljer att ställa av sina fordon i kortare eller längre perioder för att inte behöva betala fordonsskatt och försäkring. Om företaget ställer på fordonet igen inom 15 dygn, måste de fortfarande betala skatt från och med avställningsdagen i stället för påställningsdagen om fordonet har en fordonsskatt på minst 4 800 kr per år, trots att företaget under avställningstiden inte kan nyttja fordonet och använda det i sin näringsverksamhet.

Kontaktuppgifter

Transportföretagen - Sveriges Bussföretag, Oscar Sundås
08-762 66 75, oscar.sundas@transportforetagen.se

¹ <https://www.transportforetagen.se/contentassets/efd7fba6c4834ff4a13d2e3655af32b3/forslag-om-aterbetalning-av-fordonsskatt-vid-avstallning-av-fordon-kortare-an-15-dagar.pdf?ts=8d7d61f600cdb00&ts=8d7d61f600cdb00>

39. Undantag från trängselskatter och infrastrukturavgifter för bussar under 14 ton

Regelverk: Lag (2004:629) om trängselskatt
Lag (2014:52) om infrastrukturavgifter på väg
Lag (2013:1164) om elektroniska vägtullsystem

Mottagare: Finansdepartementet

Påverkan på företag idag

De införda trängselskatterna i Stockholm och Göteborg samt de föreslagna bro-, väg- och infrastrukturavgifter för bussar under 14 ton fördyrar resandet med kollektivtrafik. Dessa skatter och avgifter berör idag sammanlagt 2 841 bussar i yrkesmässig trafik. 14-tonsuregeln förefaller vara ologisk, inte minst då utvecklingen går mot bussar med lägre vikt.

Åtgärdsförslag

Ta bort trängselskatter och bro-, väg- och infrastrukturavgifter för bussar under 14 ton, d.v.s. inför samma regler som gäller för tunga bussar idag.

Bedömning av åtgärdsförslagets effekter för företagen

Åtgärdsförslaget skulle innebära en tidsbesparing för företagen, sänka deras kostnader samt minska osäkerheten. Förslaget berör flertalet företag som bedriver yrkesmässig busstrafik. Drygt 50 procent av den svenska kollektivtrafiken bedrivs med buss och omsätter omkring 23 miljarder kr per år. På de svenska vägarna rullar cirka 14 000 bussar i yrkesmässig trafik.

Kontaktuppgifter

Transportföretagen - Sveriges Bussföretag, Lars Annerberg
08-762 71 57, lars.annerberg@transportforetagen.se

40. Avskaffa skatten på försäkringar för bussar i yrkesmässig trafik

Regelverk: Lag (2007:460) om skatt på trafikförsäkringspremie m.m.

Mottagare: Socialdepartementet

Påverkan på företag idag

Den 1 juli 2007 infördes en skatt på trafikförsäkringspremien för samtliga fordon. Skatt ska erläggas med 32 procent av den intjänade premien för trafikförsäkring och med 22 procent av mottagen trafikförsäkringsavgift. För busstrafiken innebär denna skatt en kostnadsökning på mellan 4 000 – 10 000 kr per buss och år. Totalt innebär detta en kostnadsökning för bussbranschen med omkring 70 miljoner kr per år och sedan år 2007 med uppemot 400 miljoner kr. Trafikförsäkrings-skatten drabbar särskilt busstrafiken då bussar erhåller en relativt sett hög försäkringspremie, trots att trafiksäkerheten för busstrafiken är högre jämfört med övrig persontrafik på väg. Ett ytterligare problem är att priskonkurrensen inom försäkringsbranschen för bussar är låg, då det är få försäkringsbolag som försäkrar bussar.

Åtgärdsförslag

Ta bort skatten på försäkringar för bussar i yrkesmässig trafik, inte minst då detta inte har följts av någon reformering av trafikförsäkringssystemet.

Bedömning av åtgärdsförslagens effekter för företagen

Åtgärdsförslaget skulle sänka företagens kostnader och minskar deras osäkerhet. Förslaget berör alla företag som bedriver yrkesmässig busstrafik. Drygt 50 procent av den svenska kollektivtrafiken bedrivs med buss och omsätter omkring 23 miljarder kr per år. På de svenska vägarna rullar cirka 14 000 bussar i yrkesmässig trafik.

Kontaktuppgifter

Transportföretagen - Sveriges Bussföretag, Anna Grönlund

08-762 71 74, anna.gronlund@transportforetagen.se

41. Förenkla skattereglerna för enskilda näringsidkare

Regelverk: Inkomstskattelagen (1999:1229)

Mottagare: Finansdepartementet

Påverkan på företag idag

Att deklarerera en enskild firma ställer krav och ofta måste särskild expertis anlitas, en redovisningskonsult eller en revisor. Regelverket måste förenklas för att förbättra möjligheterna för företag att göra rätt.

Åtgärdsförslag

Genomför valda delar i betänkandet Enklare skatteregler för enskilda näringsidkare (SOU 2020:50). Det måste bli mindre komplicerat att starta och bedriva enskild näringsverksamhet och det måste bli enklare för den enskilda näringsidkaren att göra rätt och undvika oavsiktliga fel. Följande förslag bör genomföras:

- Ändrad ordning på företagssparande och räntefördelning.
- Slopad negativ räntefördelning och slopad särskild post.
- Räntefördelning baserad på nettotillgångarna vid utgången av beskattningsåret.
- Enhetlig behandling av skatteskulder i kapitalunderlaget.
- Slopad tillämpningsgräns för positiv räntefördelning.

Fastighetsägarna hänvisar vidare till remissvar från NSD (Näringslivets Skattedelegation).

Bedömning av åtgärdsförslagets effekter för företagen

Enligt uppskattningar i betänkandet SOU 2020:50 skulle ungefär 925 000 individer beröras av förslagen. Av dessa företag är en mycket stor del mycket små fastighetsägare. Förslagen skulle leda till minskad administrativ börda, exempelvis när det gäller förslaget att förenkla beräkningarna av de olika kapitalunderlagen, inklusive slopandet av vissa beräkningar.

Kontaktuppgifter

Fastighetsägarna, Ulrika Hansson
070-550 15 34, ulrika.hansson@fastighetsagarna.se

Småföretagarnas Riksförbund, Mattias Andersson
0729-22 22 62, mattias.andersson@smaforetagarna.se

42. Förenkla Entreprenörsskatten/3:12-reglerna

Regelverk: Inkomstskattelagen

Mottagare: Finansdepartementet

Påverkan på företag idag

De s.k. 3:12-reglerna (entreprenörsskatten) kännetecknas av komplexitet som för många företagare förutsätter anlåtande av rådgivare för att såväl förstå som tillämpa regelverket. Företagarnas kostnader för detta är betydande, varför möjligheter att förbättra regelverket behöver tas till vara.

Åtgärdsförslag

Genom att förbättra förenklingsregeln (höja taket och införa ett golv), förbättra/förenkla möjligheterna att utnyttja löneunderlag (från indirekt ägda företag och för delägare med mindre än fyra procents ägande), slopa systemet med duala kapitalinkomstskattesatser inom 3:12, så att 20 procents skatt blir generell, och inskränka den s.k. närstående kretsen kan kostnaderna för företagens påtagligt begränsas.

Dessa förslag, samt ett antal ytterligare förenklings-/förbättringsförslag finns mer utförligt redovisade i rapporten Förbättra entreprenörsskatten¹.

Bedömning av åtgärdsförslagets effekter för företagen

Förenklingar skulle underlätta för Sveriges närmare 450 000 företag och deras nästan 474 000 delägare.

Genom föreslagna förenklingar skulle fåmansföretagen bl.a. ges bättre förutsättningar att utveckla sina verksamheter och ges bättre förutsättningar att nyanställa eller behålla personal. Det senare inte minst genom ökade möjligheter att använda sig av s.k. kvalificerade personaloptioner.

I ovan nämnda rapport återfinns statistik som visar på effekter som kan uppnås vid förbättringar av entreprenörsskatten/3:12-reglerna.

Kontaktuppgifter

Svenskt Näringsliv, Skatteavdelningen, Richard Hellenius

08-55 34 30 14, richard.hellenius@svensknaringsliv.se

1 https://www.svensknaringsliv.se/bilder_och_dokument/rapporter/hjfkcr_forbatta-entreprenorsskattenp-df_1170608.html/Fo%25CC%2588rba%25CC%2588ttra+entrepreno%25CC%2588rsskatten.pdf

43. Kortad karens- och trädatid vid ägarskifte i fåmansföretag

Regelverk: Inkomstskattelagen (1999:1229) 57 kap.

Mottagare: Finansdepartementet

Påverkan på företag idag

Enligt nuvarande regler vid ägarskifte i fåmansföretag måste, för att skattesatsen ska bli 25 procent vid försäljning i stället för ordinarie tjänstebeskattning, säljaren/företagsledaren inte ha varit verksam i betydande omfattning i företaget under föregående fem år innan överlåtelsen. Detta kommer av inkomstskattelagen 57 kap. 4 § och rättspraxis, bl.a. de så kallade träda-domarna från Regeringsrätten år 2010.

Dessa regler om karens och träda är negativa både för företaget i fråga och uteblivna potentiella investeringar. Att företagsledaren inte kan delta aktivt i verksamheten gör överlåtelserna svårare. Tolkningen av vad som utgör "verksam i betydande omfattning" öppnar för påtaglig rättsosäkerhet, i synnerhet när kravet gäller så lång tid som fem år.

Åtgärdsförslag

Karenskravet för företagsledaren är direkt kontraproduktivt genom att förhindra att kompetensen kommer till användning. Trädakravet för kapitalet hämmar investeringsmöjligheter. Femårsperioden bör förkortas, till ett eller två år.

Bedömning av åtgärdsförslagets effekter för företagen

År 2019 fanns det drygt 470 000 delägare av fåmansföretag, enligt SCB:s databas FRIDA. Antalet fåmansföretag är uppskattningsvis mellan 250 000 och 300 000. I SOU 2016:75 gjordes en prognos att det år 2019 skulle göras knappt 250 ägarskiften genom trädabolag.

Kontaktuppgifter

Företagarna, Patrick Krassén

08-406 17 17, patrick.krassen@foretagarna.se

44. Skrota nuvarande 3:12-regler

Regelverk: Inkomstskattelagen

Mottagare: Finansdepartementet

Påverkan på företag idag

3:12 reglerna styr hur stor del av den utdelning som en företagare får som ska beskattas som kapitalinkomst respektive som förvärvsinkomst. Utdelning upp till en viss nivå ska beskattas som inkomst av kapital, och eventuell högre utdelning ska beskattas som inkomst av tjänst, dvs. läggas ovanpå den ersättning för arbete som företagaren tagit ut från företaget eller fått från annan arbetsgivare eller företag. Reglerna uppfattas som svåra att förstå och gynnar inte utvecklingen av företagen som de är utformade idag.

Åtgärdsförslag

Januariöverenskommelsen innehåller förslag på ändringar i 3:12 men det är oklart om och hur detta kommer att genomföras.

Det finns en stor uppslutning kring förändringar i 3:12 reglerna under förutsättningar att förändringar inte leder till försämringar för företagande och entreprenörskap. Därför bör riksdagen presentera moderna och ändamålsenliga förändringar i inkomstskattelagen genom att:

- Avskaffa nuvarande 3:12-regler och ersätt dem med ett modernt och ändamålsenligt regelverk.
- Låta alla ta ut obegränsad utdelning vid lön på skiktgränsen för statlig inkomstskatt, dryga 500 000 kr.
- Ge någon form av skattestimulans om företagaren väljer att vänta med att ta ut utdelning tills företaget säljs eller se till att vinster ska få stå kvar obeskattade i företaget för att kunna säkerställa utvecklingsresurser när det behövs.

Bedömning av åtgärdsförslagets effekter för företagen

Ökade incitament till utveckling av företagandet, färre kryphål, större transparens, mindre regelkrångel men skattemässigt ungefär samma utfall.

Kontaktuppgifter

Småföretagarnas Riksförbund, Mattias Andersson

072-922 22 62. mattias.andersson@smaforetagarna.se

45. Hög fribeloppsgränsen för avdrag för negativa räntenetton till 3 miljoner Euro

Regelverk: Inkomstskattelag (1999:1229), 24 kap. 24 § 2 st

Mottagare: Finansdepartement

Påverkan på företag idag

Begränsningen i avdragsrätten för negativa räntenetton har sin grund i ett EU-direktiv. Regelverket kännetecknas av en mycket hög grad av komplexitet vilket medfört att det i direktivet ges möjlighet för medlemsländer att införa en förenklingsregel/undantagsregel innebärande att avdrag för ett negativt räntenetto som inte överstiger tre miljoner euro får dras av. Vid den svenska implementeringen sattes dock taket till endast fem miljoner kr. Den lågt valda nivån skapar en betydande regelbörda för en betydande andel av det svenska näringslivet. I en internationell jämförelse framstår den svenska nivån som mycket låg. I en kartläggning där en internationell jämförelse gjorts konstateras att Sverige valt den lägsta nivån av samtliga de länder som ingår i undersökningen¹. Regeringen har aviserat en utredning (dir: 2021:97) som ska följa upp regelverket.

Åtgärdsförslag

I syfte att minska regelbördan och öka den svenska konkurrenskraften är det viktigt att det säkerställs att nivån i förenklingsregeln höjs till ett belopp motsvarande tre miljoner euro.

Bedömning av åtgärdsförslagets effekter för företagen

Reglerna om ränteavdragsbegränsningar är komplexa. En högre gräns för förenklingsregeln minskar företagens administrativa börda och ger större säkerhet samt förutsägbarhet avseende skattekonsekvenser. Det leder inte bara till en bättre position mot konkurrentländer utan leder också sannolikt till verkställande av fler investeringsbeslut. Det är viktigt att Sverige som litet exportberoende land inte har striktare regler än våra konkurrentländer.

Kontaktuppgifter

Fastighetsägarna, Tomas Ernhagen
08-613 57 24, tomas.ernhagen@fastighetsagarna.se

Svenskt Näringsliv, Skatteavdelningen, Richard Hellenius
08-553 430 14, richard.hellenius@svensknaringsliv.se

¹ Koncernbeskattning och ränteavdrag, Svenskt Näringsliv, 2020. https://www.svensknaringsliv.se/material/rapporter/j1reio_koncernbeskattning-och-ranteavdragpdf_1140962.html/Koncernbeskattning+och+rnteavdrag.pdf

46. Undantag från avdragsförbud för vissa räntebetalningar

Regelverk: Inkomstskattelag (1999:1229) 24 kap. 15 b §

Mottagare: Finansdepartementet

Påverkan på företag idag

Den 1 januari 2021 infördes avdragsförbud för räntebetalningar till företag i så kallade icke samarbetsvilliga jurisdiktioner. Banker och andra emittenter av obligationer behöver således kännedom om huruvida mottagaren av en räntebetalning är hemmahörande i en icke samarbetsvillig jurisdiktion, för att kunna avgöra i vilken mån räntan är avdragsgill eller inte. Denna information är inte tillgänglig när det gäller egna emitterade obligationer som är upptagna till handel på en reglerad marknadsplats eller MTF-plattform. Omsättningen sker då utanför emittentens kontroll. Banker och andra emittenter vet inte vilka som vid varje given tidpunkt är innehavare av de överlåtbara obligationerna och saknar dessutom rättslig grund för att kunna inhämta sådan information från den värdepapperscentral som administrerar räntebetalningar och återbetalningar av lånebelopp, etc. Oavsett saknas det - såvitt Bankföreningen erfarit - tekniska lösningar hos värdepapperscentraler som möjliggör för bankerna att kunna ta del av skuldboken. Slutligen har bankerna heller inte i sina avtal med investerare bestämmelser om att bankerna skulle kunna tillägna sig informationen i skuldboken.

Det är rimligt att avdrag nekas när betalaren av räntan vet att obligationsinnehavaren är hemmahörande i en icke samarbetsvillig jurisdiktion, men inte när betalaren inte har och inte heller kan få tillgång till information om var obligationsinnehavaren hör hemma. Men, det är inte heller rimligt att låta betalaren sväva i osäkerhet kring myndigheters tillämpning av regler som i praktiken inte går att efterleva. Konsekvensen med nuvarande lagstiftning är att betalaren av räntan i praktiken inte kan bedöma huruvida ett avdrag för betald ränta ska göras när information om mottagarens skattehemvist är okänd och därmed riskerar att inte kunna efterleva reglerna.

Åtgärdsförslag

Ett förslag till reglering är att från avdragsförbudet för ränteutgifter på skulder till företag i vissa icke samarbetsvilliga stater eller jurisdiktioner i 24 kap. 15 b § i inkomstskattelagen, undanta ränta på överlåtbara skuldinstrument som är upptagna till handel på en reglerad marknad eller en motsvarande marknad utanför Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES) eller som handlas på en MTF-plattform eller en motsvarande marknadsplats utanför EES. Denna typ av skuldinstrument torde inte användas för avancerad skatteplanering.

Bedömning av åtgärdsförslagets effekter för företagen

Ett genomförande av förslaget torde inte påverka storleken på Sveriges skatteintäkter i negativ riktning i någon nämnvärd omfattning. För emittenterna av skuldinstrumenten skulle förslaget däremot innebära en lättnad genom att de ges en möjlighet att faktiskt kunna efterleva reglerna i inkomstskattelagen 24 kap. 15 b §.

Kontaktuppgifter

Svenska Bankföreningen, Richard Edlepil
08-453 44 49, richard.edlepil@swedishbankers.se

47. Effektiv och kvalitetssäkrad ärendehantering

Regelverk: Förvaltningslag (2017:900) samt myndighetsinstruktioner och interna rutiner

Mottagare: Länsstyrelser, kommuner, statliga verk

Påverkan på företag idag

Ineffektiv, långdragen och i vissa fall undermålig ärendehantering hos myndigheter (tillstånd, stöd-ansökan m.m.) skapar osäkerhet hos företagen. Investeringar försenas och fördyras och riskerar att utebli helt.

Åtgärdsförslag

- Tidskrav på ärendehantering behöver tydliggöras hos myndigheter, exempelvis max 180 dagar för miljötillstånd.
- Effektivitets- och kvalitetsparametrar av typen direktgranskning för att snabbt kunna se om det saknas uppgifter i en ansökan behöver finnas, eller ett enklare samråd med den sökande vid oklarheter kan föras in.
- Kvaliteten på information och blanketter samt hur tillgänglig myndigheten är för att svara på specifika frågor behöver följas upp.
- Förvaltningslagens utgångspunkter för ärendehantering bör konkretiseras i myndigheternas verksamheter. Varje myndighet ska ha en generell tidsplan för ärenden inom dominerande ärendegrupper och vid avvikelser från tidsplanen ska det finnas en särskild möjlighet för sökande att påvisa skada, ekonomisk eller annan som härrör från försenade beslut.
- Myndigheter som företagen är tvungna att kontakta för att komma vidare i sitt företagande behöver fokusera på service till företagen, under hela ansökningsprocessen.

Bedömning av åtgärdsförslagets effekter för företagen

Åtgärderna skulle underlätta planeringen för företagen samt minska kostnader och osäkerhet.

På miljöområdet finns 110 000 tillsynsobjekt (anmälnings- och tillståndspliktiga) i tillsynsmyndigheternas register och företag kopplade till dessa tillsynsobjekt skulle gynnas av de aktuella åtgärdsförslagen. Inom områdena Livsmedelskontroll, Alkoholtillsyn och Plan- & Bygg finns också ett stort antal tillsynsobjekt och tillståndspliktiga verksamheter som skulle gynnas.

Kontaktuppgifter

LRF, Åsa Hill
010-18 44 544, asa.hill@lrf.se

LRF, Lars-Erik Lundkvist
070-372 98 40, lars.erik.lundkvist@lrf.se

Företagarna, Philip Thunborg
0707-88 74 76, philip.thunborg@foretagarna.se

48. Ersättning för skada till verksamheter vid vägavstängningar

Regelverk: Miljöbalken, 32 kap

Mottagare: Justitiedepartementet

Påverkan på företag idag

Vägstängningar som sker av kommunen eller Trafikverket som tillfälligt skär av ordinarie tillfartsvägar till verksamheter såsom dagligvarubutiker ger ofta stor påverkan för verksamheten. Högsta domstolen har 1996 slagit fast att intäktsbortfall på grund av vägavstängningar utgör sådan "liknande störning" som kan ge rätt till miljöskadestånd enligt 32 kap. miljöbalken.

Vid s.k. ort- eller allmänvanliga störningar förutsätter rätt till skadestånd att störningen skäligen inte bör tålas. Idag sker en mycket restriktiv tolkning av vad en näringsidkare skäligen bör tåla vid en vägstängning. Mark- och miljödomstolen har t.ex. slagit fast att tio procent omsättningsnedgång under tio månader inte är tillräckligt stor skada för att den inte ska behöva tålas (MÖD 2019:13).

Nuvarande ordning innebär att det inte finns tillräckliga incitament för utövare av vägavstängningar att ta tillbörlig hänsyn till verksamheter som drabbas av avstängningen. Följden är att skademinimerande åtgärder och dialog om möjliga lösningar många gånger uteblir. Butiker och andra verksamheter som drabbas av en vägavstängning tappar stora värden, kan behöva säga upp personal och i vissa fall behöva lägga ned sin verksamhet.

Åtgärdsförslag

Ändring i miljöbalken bör genomföras, där rätten till miljöskadestånd vid vägavstängningar regleras särskilt. Regleringen bör utgå från vad som framgår av förarbetena till miljöbalken. Av dessa framgår bl.a. att vid skälighetsbedömningen bör hänsyn tas till skadans storlek och att en för den skadelidande ekonomiskt kännbar skada inte bör anses vara en sådan som den skadelidande skäligen bör tåla. (Prop. 1985/86:83 s. 42)¹. Det bör också tydliggöras att utövare av vägavstängningar har en skyldighet att samverka med närliggande verksamheter för att minimera skadeverkningar.

Bedömning av åtgärdsförslagets effekter för företagen

Om rätten till ersättning för intäktsbortfall stärks kommer verksamheter som drabbas av vägavstängningar att ha större möjlighet att bedriva verksamheten under störningsperioden och behålla personal. Det skulle även ge ett incitament till utövare av vägavstängningar att bedriva arbetet på ett sätt som minimerar skadeverkningar för närliggande verksamheter.

Kontaktuppgifter

Svensk Handel, Jolanda Girzl

0703-50 08 87, jolanda.girzl@svenskhandel.se

¹ Miljöbalkens förarbeten (prop. 1997/98:45 s. 976) om miljöskadestånd hänvisar till gamla miljöskadelagens förarbeten prop. 1985/86:83.

49. Förenkla administration av tillstånd och tillsyn

Regelverk: De nationella regelverk som styr hur kommuner hanterar tillstånd, tillsyn och kontroll avseende företag; exempelvis: Serveringstillstånd, Bygglov, Livsmedelskontroll och Miljöfarlig verksamhet.

Mottagare: Riksdagen, Civilministern, Finansdepartementet, Sveriges Kommuner och Regioner

Påverkan på företag idag

Kontakter med kommuner om tillstånd, tillsyn och kontroll upplevs många gånger som en svår- genomtränglig och obegriplig djungel som en följd av företeelser som:

- Tillsynsavgifter tas ut utan att faktisk tillsyn sker.
- Avgifter och handläggningstider varierar mycket mellan olika kommuner.
- Bristande likformighet, det förekommer att de som har nära band med kommunala tjänstemän kan få lägre avgifter.
- Kommunala tillstånd handlar som regel om att implementera den lagstiftning som gäller i hela landet, det är då rimligt att ett kommunalt tillstånd eller licens ska kunna gälla över hela Sverige.

Åtgärdsförslag

Målet bör vara att införa principerna i Rättviksmodellen i alla kommuner såsom kort beskrivs nedan. En viktig mottagare är givetvis Sveriges Kommuner och Regioner men även riksdag och regering som bestämmer de generella ramverken bör säkerställa en likvärdighet kring avgifter och kostnader kopplade till tillstånd, tillsyn och licenser.

Rättviksmodellens skapare hänvisar till att det i Sverige finns cirka en miljon företag. Cirka 99,4 procent av dessa är småföretag, närmare 75 procent är rena enmansföretag. Dessa företagare möts av en byråkrati som består av 1 200 lagar, 2 200 förordningar, 8 100 föreskrifter och allmänna råd samt 94 000 000 blanketter.

Modellen bygger på insikten att ovan nämnda byråkrati inte är förenlig med den företagsamhet som finns i landet och som vi alla är beroende av. Modellens ambition är att skapa en hållbar samhällsutveckling, där hänsyn tas både till småföretagares vardag och till behovet av att kontrollera och säkerställa att verksamheterna drivs och fungerar som de ska.

"För att lyckas med det här har vi arbetat fram nya innovativa modeller. Modeller som syftar till att skapa en användarvänlighet för företagare som tar lagstiftningens intentioner på allvar. Vi har förändrat vårt sätt att ta ut avgifter, vårt sätt att kommunicera med småföretagare och vårt sätt att prata om hållbarhet."

Bedömning av åtgärdsförslagets effekter för företagen

Ett fullständigt genomförande leder till omfattande positiva effekter när det gäller lokalt företagsklimat och företagandets kostnader.

Kontaktuppgifter

Småföretagarnas Riksförbund, Mattias Andersson
0729-22 22 62, mattias.andersson@smaforetagarna.se

50. Förbättra den kommunala regeltillämpningens påverkan på konkurrens på lika villkor, rättssäkerheten och på det politiska ansvarstagandet

Regelverk: Livsmedelslagen, Tobakslagen, Läkemedelslagen, Alkohollagen, Animaliska biproduktslagstiftningen och Förordningen om retursystem för plastflaskor och metallburkar

Mottagare: Justitiedepartementet

Påverkan på företag idag

Tillämpningen av ovan nämnda lagar varierar kraftigt mellan kommunerna. Det resulterar bl.a. i att tillsyns- och tillståndsbeslut skiljer sig åt i lika fall beroende på var verksamheten är belägen. I förlängningen innebär variationen att konkurrens sker på olika villkor, att systemet upplevs som rättsosäkert på grund av oförutsebarheten i besluten samt en brist på politiskt ansvar på nationell nivå för lagarnas tillämpning.

Åtgärdsförslag

Vi behöver ett kommittédirektiv (en utredning) som tar sikte på ojämlikheten i den kommunala regeltillämpningen avseende lagarna och förordningarna ovan. Möjligen skulle kommittédirektivet breddas till att även omfatta andra lagrum där enhetlighet i regeltillämpningen är viktig och bedöms överordnad det kommunala självstyret. Utredningen skulle föreslå nödvändiga författningsförslag med fokus på att utjämna skillnaderna mellan kommuner.

Bedömning av åtgärdsförslagets effekter för företagen

Effekterna av förslagen, som först bör utredas, är att regler för att driva butik inom dagligvaruhandel blir mer förutsägbara, rättssäkra och enhetliga.

Kontaktuppgifter

Svensk Handel, Lars Ilmoni, ICA-handlarnas Förbund
0707-81 17 39, lars.ilmoni@icahandlarna.se

51. Förenkla hanteringen av tillstånd för tobaksförsäljning

Regelverk: Lag (2018:2088) om tobak och liknande produkter

Mottagare: Socialdepartementet och socialutskottet

Påverkan på företag idag

Enligt Lag (2018:2088) om tobak och liknande produkter måste verksamheter som vill sälja tobaksprodukter ansöka om tillstånd för den försäljningen. SvDH ser positivt på lagändringen som innebär en bättre kontroll av de som saluför tobaksprodukter. Utformningen av lagstiftningen har dock fått en hel del olyckliga konsekvenser för SvDHs medlemsföretag. Folkhälsomyndigheten är central tillsynsmyndighet, men kommunerna är tillståndsgivare och de har fått ett mycket stort tolkningsutrymme. Detta innebär att ansökningsförfarandet inkl. tidsåtgång, krav på underlag, kostnader m.m. varierar oerhört mycket mellan olika kommuner i landet. Detta skapar olika förutsättningar för företag i olika delar av landet. Dagligvaruaktörerna har olika organisationsstruktur och såsom lagen är utformad påverkas de mycket olika på grund av detta.

De företag som har handlarägda butiker under egna organisationsnummer måste söka tillstånd i respektive kommun och de upplever då olika behandling beroende på i vilken kommun de verkar. För de företag som bedriver butiker i många kommuner under samma organisationsnummer uppstår problemet att de måste söka tillstånd i varje kommun. Eftersom kommunerna ställer olika krav på underlag måste tillstånden utformas unikt för varje kommun även om det är samma typ av butik och samma huvudmän till verksamheten. Eftersom kommunerna ska begära in utdrag ur brottsregister och underlag om huvudmännens ekonomiska förehavanden blir det en enorm mängd granskningar av samma personer. Det kan handla om hundratal sökningar på samma personer. Ett ytterligare problem uppstår när en huvudman (t.ex. styrelseledamot) byts ut. Alla ansökningar för samtliga butiker måste då göras om. Detta innebär en enorm mängd information och i sammanhanget stora administrativa kostnader, ofta hundratusentals kronor.

Åtgärdsförslag

- Central myndighet (Folkhälsomyndigheten) bör få mandat att mycket tydligare instruera kommunerna exakt hur tillståndsförfarandet ska gå till.
- De verksamheter som bedriver verksamhet i flera kommuner bör ha möjlighet att söka ett nationellt tillstånd för tobaksförsäljning och informera de aktuella kommunerna om att tillstånd givits för verksamheten.
- Det bör även vara möjligt att komplettera befintliga tillstånd i det fall att en huvudman byts ut.
- En standardiserad avgift för tillstånden och en på förhand bestämd handläggningstid skulle ytterligare utjämna konkurrensen i olika delar av landet.

Bedömning av åtgärdsförslagets effekter för företagen

Samtliga dagligvaruhandelföretag som säljer tobaksprodukter, samt övriga företag som säljer tobaksprodukter skulle gynnas av föreslagna åtgärder.

Kontaktuppgifter

Svensk Dagligvaruhandel (SvDH), Martin Andersson, Näringspolitiskt ansvarig
0732-80 14 70, martin.andersson@svdh.se

52. Inför en från parterna oberoende tvistelösning för bostadshyressättning

Regelverk: Hyreslagen (Jordabalken (1970:994), 12 kap)

Mottagare: Justitiedepartementet

Påverkan på företag idag

Dagens hyressättningssystem hämmar långsiktiga investeringar i hyresrätter med negativ påverkan på arbetsmarknadens dynamik. Systemet har därmed en negativ påverkan på näringslivet i allmänhet och på fastighetsbolag i synnerhet.

Åtgärdsförslag

Inom ramen för det nuvarande hyressättningssystemet (bruksvärdessystemet) är det möjligt att göra mindre förändringar som kan påverka systemets funktion på ett sätt som gynnar långsiktig förvaltning av hyresrätter. En sådan ändring avser de kollektiva förhandlingarna om hur mycket hyresnivån på en ort generellt ska förändras årligen till följd av den allmänna ekonomiska utvecklingen i samhället. I dag finns det ingen instans som parterna kan vända sig till om de inte kan komma överens. Det ger den part som motsätter sig en förändring en mycket stark förhandlingsposition. Detta har gjort att hyresutvecklingen i det befintliga beståndet inte har följt med den ekonomiska utvecklingen i samhället. Införandet av en, från parterna, oberoende tvistelösning skulle kunna skapa bättre förutsättningar. Ett sådant förslag återfinns i promemorian "Ett oberoende tvistlösningsförfarande för kollektiva hyrestvister" (Ds 2021:23). Det skulle vara oerhört viktigt för hyresrättens långsiktiga ställning på den svenska bostadsmarknaden om promemorians förslag omsattes i lagstiftning utan större förändringar.

Bedömning av åtgärdsförslagets effekter för företagen

Förslaget skulle, som nämnts ovan, ha en direkt påverkan på fastighetsbolags möjligheter att förvalta hyresrätter på ett långsiktigt hållbart sätt. De flesta övriga företag skulle gynnas indirekt genom den betydelse som en fungerande marknad för hyresrätter har för arbetsmarknadens funktion.

Kontaktuppgifter

Fastighetsägarna, Tomas Ernhagen, chefsekonom
08-613 57 24, tomas.ernhagen@fastighetsagarna.se

53. Tillåt rörlig hyra i kommersiella sammanhang

Regelverk: Jordabalken 12 kap. 19 § 3 st

Mottagare: Justitiedepartementet

Påverkan på företag idag

Förbudet mot rörlig hyra vid hyresavtal som löper tillsvidare eller med en kortare hyrestid än tre år orsakar problem vid kortare hyresförhållanden och motverkar mer flexibla hyresavtal. Det är väldigt vanligt att vid lokaluthyrning avtala om att fastighetsskatt ska utgöra en rörlig hyresdel som följer fastighetsskatten vid varje givet tillfälle. Fastighetsskattens storlek justeras i allmänhet var tredje år. Fastighetsskatt som rörlig hyresdel är gynnsam för parterna då hyresvärden inte ensam behöver bära risken för höjd fastighetsskatt och därmed inte ta höjd för tänkbar framtida fastighetsskattenivå i hyran. Hyresgästen betalar i allmänhet självkostnadspris för lokalens andel av fastighetsskatten.

Det är också väldigt vanligt med indexklausuler som inflationsskyddar hyresnivån. Det motverkar onödiga och kostsamma återkommande villkorsändringar i de fall någon egentlig förändring av marknadshyran inte skett.

Förbudet mot rörlig hyra riskerar att driva onödigt långa avtalstider samtidigt som motiven till införande av bestämmelsen knappast gör sig gällande idag.

Åtgärdsförslag

Gör rörlig hyra tillåten även vid kortare hyresavtal.

Bedömning av åtgärdsförslagets effekter för företagen

Parterna får större möjlighet att anpassa hyresvillkoren efter parternas behov i det enskilda fallet.

Kontaktuppgifter

Fastighetsägarna, Johan Kleveland

08-613 57 40, johan.kleveland@fastighetsagarna.se

54. Slopät lönekrav och kortad karenstid i investeraravdraget

Regelverk: Inkomstskattelagen (1999:1229)

Mottagare: Finansdepartementet

Påverkan på företag idag

Investeraravdraget infördes år 2013, i syfte att förbättra kapitalförsörjningen till mindre företag. Privatpersoner får göra avdrag för investeringar som sker genom förvärvande av andelar i sådana företag, under vissa omständigheter. Avdraget har begränsningar och företagen i fråga måste uppfylla ett antal villkor.

Brist på tillgång till kapital är alltså ett tillväxthinder för många företag. I en undersökning utförd av Novus på uppdrag av Svea Ekonomi i januari 2019 angav enbart sex procent av de svarande att de ej har brist på kapital, medan 19 procent angav att bristande tillgång till kapital i ganska eller mycket hög grad begränsar deras tillväxt. Även Tillväxtverkets undersökningar har visat att vart femte småföretag ser brist på kapital som ett hinder mot att växa. Investeraravdraget bör därför göras mer tillgängligt.

Åtgärdsförslag

- Femårsperioden för skyldighet att återföra avdraget vid försäljning av andelarna bör kortas, till exempelvis två år.
- "Karenstiden", det vill säga då den som äger andelar i bolaget sedan tidigare inte kan få investeraravdrag vid köp vid nyemission, bör kortas från två år till ett år.
- För avdrag samma år som investeringen görs, krävs ett löneunderlag på minst 300 000 kr. Detta krav bör avskaffas, för att gynna investeringar i växande bolag.

Bedömning av åtgärdsförslagets effekter för företagen

Enligt Skatteverkets statistik har antalet investeraravdrag för perioden 2014 – 2019 varierat mellan 3 000 och 6 000 per år. Med färre begränsande regler kan fler företag få del av investeringar som berättigar till avdrag.

Kontaktuppgifter

Företagarna, Patrick Krassén

08-406 17 17, patrick.krassen@foretagarna.se

55. Avskaffa begränsningarna för kvittning inom inkomstslaget kapital

Regelverk: Inkomstskattelagen

Mottagare: Finansdepartementet

Påverkan på företag idag

Kvittningsbegränsningar och avdragsbegränsningar är komplicerade och skapar effektivitetsbrister i ekonomin då de har en snedvridande effekt på investeringsbeslut. Reglerna är så många att flertalet skattskyldiga inte kan hantera dessa utan kvalificerad hjälp. Effekterna av ett val av avyttringstidpunkt kan bli mycket betydande. Komplexiteten i reglerna leder vidare till många justeringar från Skatteverkets sida.

Åtgärdsförslag

Kvittningsbegränsningarna och avdragsbegränsningarna bör avskaffas eftersom de strider mot principen om nettobeskattnings och ger upphov till ineffektivitet eftersom de stimulerar till skatteplanering för att undvika dem. Om begränsningarna avskaffas skulle större delen av den skatteplanering som nu sker i inkomstslaget kapital kunna upphöra. Principiellt finns det heller ingen anledning att behandla vinster på ett sätt (100 procent beskattning som huvudregel) och förluster på ett annat (70 procent avdrag som huvudregel). Utöver detta ger den sjuttioprocentregel som gäller för kapitalförluster direkta systematiska felaktigheter eftersom en realiserad förlust på aktier och en utdelning inte kan kvittas mot varandra, trots att det här kan vara fråga om kommunicerande kärn.

Bedömning av åtgärdsförslagets effekter för företagen

Åtgärdsförslaget skulle minska komplexiteten i skattelagstiftningen och ge upphov till samhälls-ekonomiska vinster p.g.a. minskad skatteplanering.

Kontaktuppgifter

Svenskt Näringsliv, Skatteavdelningen, Fredrik Carlgren
08-553 430 37, fredrik.carlgren@svensknaringsliv.se

56. Höjd schablon för anskaffningsvärdet av långa innehav

Regelverk: Inkomstskattelagen

Mottagare: Finansdepartementet

Påverkan på företag idag

Hård kapitalvinstbeskattning motverkar långsiktigt ägande och försämrar konkurrenskraften internationellt.

Åtgärdsförslag

Lägre kapitalvinstskatt för långa innehav vore ett gott första steg mot generellt sänkt kapitalskatt. Sänkningen kan utformas som en höjning av schablonen för anskaffningsvärdet vid kapitalvinstbeskattningen, från dagens 20 till 50 procent.

Bedömning av åtgärdsförslagets effekter för företagen

Åtgärdsförslaget skulle främja långsiktigt ägande och öka företagens konkurrenskraft.

Kontaktuppgifter

Svenskt Näringsliv, Fredrik Carlgren

08-553 430 37, fredrik.carlgren@svensknaringsliv.se

57. Sänkt kapitalskatt

Regelverk: Inkomstskattelagen

Mottagare: Finansdepartementet

Påverkan på företag idag

Sveriges normalskattesats på 30 procent ligger på en internationellt sett hög nivå vilket dämpar investeringsnivån och inverkar negativt på tillväxten. Sänkt skatt stärker incitamenten till entreprenörskap, risktagande och investeringar.

Den höga skatten är särskilt problematisk för växande företag i uppbyggnadsfasen eftersom dessa i hög grad är beroende av extern finansiering. Sådan finansiering hålls tillbaka genom att kapitalskatten träffar utdelningar och kapitalvinster från andra mer mogna företag innan de kan investeras i snabbväxande bolag. På så vis motverkas strukturomvandling och en effektiv allokering av kapital; ur ett samhällsekonomiskt perspektiv kanaliseras för lite kapital till små och snabbväxande företag.

Åtgärdsförslag

Kapitalbeskattningen behöver sänkas generellt. Siktet bör ställas in på en nivå som är internationellt konkurrenskraftig, vilket innebär en sänkning med åtminstone tio procentenheter. Av praktiska skäl kan sänkningen ske stegvis, exempelvis fem procentenheter om året. I statsbudgetter motsvarar sänkt kapitalskattesats drygt två miljarder kr per procentenhet, statistiskt räknat, och väsentligt mindre när hänsyn tas till positiva effekter på jobb, investeringar och tillväxt.

Bedömning av åtgärdsförslagets effekter för företagen

Åtgärdsförslaget skulle sänka företagens kostnader och möjliggöra investeringar. Drygt en miljon företag skulle gynnas av genomförandet av detta förslag.

Kontaktuppgifter

Svenskt Näringsliv, Skatteavdelningen, Fredrik Carlgren
08-553 430 37, fredrik.carlgren@svensknaringsliv.se

58. Myndigheters instruktioner i respektive förordning

Regelverk: Förordning med instruktion för respektive myndighet nedan

Mottagare: Departement som ansvar för nedanstående myndigheter samt nämnda myndigheter:

Folkhälsomyndigheten

Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande

Konsumentverket

Livsmedelsverket

Länsstyrelserna

Naturvårdsverket

Statens veterinärmedicinska anstalt

Upphandlingsmyndigheten

Påverkan på företag idag

Att driva företag inom de gröna näringarna är komplext. Över 25 myndigheter har regelverk som direkt eller indirekt påverkar jord- och skogsbrukaren på gårdsnivå. Nu är det viktigare än någonsin att vi tillsammans arbetar för en ökad försörjningstrygghet och för att stärka företagandet på landsbygden. Covid-19-pandemin har tydligt visat hur sårbara vi är. Därför är det extra viktigt med övergripande främjande- och förenklingsuppdrag för myndigheterna samt att ingå i arbetet med livsmedelsstrategin.

LRF har under år 2021 gjort en genomgång av flertalet myndigheters regleringsbrev och myndigheternas förordningar med instruktioner. Årets genomgång visar att merparten av myndigheterna inte har i uppdrag att verka för en svensk försörjningstrygghet eller delta i den gemensamt politiskt beslutade livsmedelsstrategin. De gröna näringarna är viktiga för Sverige. Vårt jordbruk har ett lägre klimatutsläpp än många länder i EU. Utan våra bönder har vi ingen möjlighet att nå flera uppsatta miljömål. Våra bönder gör så att landsbygden lever genom att erbjuda ett varierande utbud av arbetstillfällen.

Åtgärdsförslag

Folkhälsomyndigheten

Föreslår förändring redovisad i fetmarkerad text:

5 § Myndigheten ska verka för kunskapsutveckling och kunskapsförmedling samt för nationell samordning inom området fysisk aktivitet. Myndigheten ska även följa upp och analysera utvecklingen inom området. Myndigheten ska inom området hälsosamma matvanor följa upp och analysera utvecklingen från ett brett samhällsligt perspektiv samt förmedla kunskap för att skapa samhällseliga förutsättningar **för hållbara* matvanor i befolkningen.**

** Med hållbarhet avses den fullständiga definitionen av begreppet. Det vill säga ekonomisk, miljömässig och social – där hälsa ingår – hållbarhet.*

Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande

Föreslår förändring redovisad i fetmarkerad text:

7 § Forskarrådet består av en ordförande, myndighetschefen och elva andra ledamöter. **Minst en ledamot ska bestå av en näringslivsrepresentant från miljö, areella näringar och samhällsbyggande.**

För varje ledamot, utom ordföranden och myndighetschefen, ska det finnas en personlig ersättare. Forskarrådet utser inom sig en vice ordförande.

Motivering: För att säkerställa relevans för ansvarsområdena, bör en större andel av forskarrådet (styrelsen) bestå av näringslivsrepresentanter från areella näringar, miljö och samhällsbyggnad. I dag består rådet av akademiker, myndighetspersoner samt en person från Världsnaturfonden.

Konsumentverket

Nytt tillägg: 2 § 4 Integrera livsmedelsstrategins mål, Agenda 2030 och svenska miljömål för att främja en hållbar nationell livsmedelsproduktion.

Motivering: Hållbarhetsbegreppets samtliga tre dimensioner (ekonomisk, miljömässig och social – inklusive hälsa – hållbarhet) bör inkorporeras på ett tydligt sätt.

Livsmedelsverket

Föreslår förändringar redovisade i fetmarkerad text:

1 § Livsmedelsverket har som förvaltningsmyndighet för livsmedelsfrågor till uppgift att i konsumenternas **och livsmedelsföretagens intresse** arbeta för säkra livsmedel, redlighet i livsmedels hanteringen och **hållbara* matvanor**.

** Hållbarhet ska innefatta alla tre dimensioner av begreppet. Det vill säga ekonomisk, miljömässig och social – där hälsa ingår – hållbarhet.*

Motivering: Livsmedelsverkets fokus behöver breddas från att ensidigt ligga på konsumentperspektivet till att även omfatta de livsmedelsföretag som står för produktion, förädling etc. Livsmedelsverkets uppdrag har på senare tid breddats till att omfatta miljömässig hållbarhet. Det bör framgå av förordningen att ett arbete med fokus på hållbarhet ingår i myndighetens uppdrag. Det bör också förtydligas att hållbarhet avser alla tre dimensioner, inte bara miljömässig.

Föreslår förändringar redovisade i fetmarkerad text:

2 § 8 Främja konsumenternas, särskilt barns och ungdomars, förutsättningar att göra medvetna val när det gäller **hållbar och säker mat**,

2 § 9 Verka för en utveckling av och konsekvent kommunikation kring måltider i vård, skola och omsorg **där rekommendationer och råd går i linje med varandra och främjar måltider som respektive målgrupp kan känna igen sig i, genom livets alla faser**.

Motivering: Kostråden rimmar inte alltid med varandra avseende valet av livsmedel. Som exempel kan nämnas att betydelsen av mjölk och mjölkprodukter tonas ned för barn och ungdomar, medan de har en framskjuten position inom sjukvård och omsorg. Det är sannolikt svårare att införa en livsmedelsgrupp senare i livet än om man har den traditionsenligt i offentlig måltid genom hela livet.

Nytt tillägg: 2 § 11 Livsmedelsverket ska främja utvecklingen av en konkurrenskraftig och hållbar livsmedelsproduktion.

Föreslår förändring redovisad i fetmarkerad text:

3 § Myndigheten ska ansvara för nationell samordning av dricksvattenfrågor, särskilt när det gäller

-
1. anpassningar till klimatförändringar, samt
 2. kris- och beredskapsplanering avseende dricksvattenförsörjning.

Myndigheten ska också ansvara för nationell samordning när det gäller kris- och beredskapsplanering av livsmedelsförsörjning i **samtliga led från och med** primärproduktionen.

Länsstyrelsen

Nytt tillägg: 2 § 6 Verka för att länet bidrar till ökad nationell försörjningstrygghet.

Motivering: Länsstyrelsen ska verka för att det egna länet bidrar till försörjningstrygghet inom livsmedelsproduktion och insatsvaror. Att regionalt främja en bibehållen primärproduktion som är anpassad efter regionala förhållanden och i sitt område bidrar till en levande landsbygd, miljömål samt tryggad försörjningsgrad så att produktionen inte koncentreras till ett fåtal områden.

Nytt tillägg: 3 § 15 Viltskador.

Motivering: Länsstyrelsen har ett omfattande uppdrag, dock saknas aspekten viltskador. Viltskador påverkar långsiktigt lönsamhet i skogs- och jordbruk. Länsstyrelsen ska hantera alla aspekter på viltskador; i skogsbruk, jordbruk och trafik.

Naturvårdsverket

Nytt tillägg: 3 § 23 Naturvårdsverket ska främja utvecklingen av en konkurrenskraftig och hållbar livsmedelsproduktion.

Motivering: Naturvårdsverket bör bredda sin kompetens kring hur det moderna jordbruket bedrivs och säkerställa att arbetet med biodiversitetsstrategin, biologisk mångfald i jordbrukslandskapet och miljöprövningsprocesserna inte äventyrar livsmedelsstrategin.

Statens veterinärmedicinska anstalt

Föreslår förändring redovisad i fetmarkerad text:

2 § Myndigheten ska som riskvärderande myndighet och beredskapsmyndighet

1. utreda smittsamma djursjukdomars, inklusive zoonosers, uppkomst, orsak och spridningssätt samt medverka till **ett kostnadseffektivt** förebyggande och bekämpandet av dessa sjukdomar.

Motivering: Instruktionen bör kompletteras med ordet kostnadseffektivt. Hittills har den aspekten inte ingått i analyserna eftersom fokus är på riskvärdering och myndigheten är en riskvärderade myndighet. Den ekonomiska effekten är upp till den riskhanterande myndigheten att beakta, oftast Jordbruksverket. Resultatet har ibland då blivit oanvändbart och till och med kontraproduktivt för de gröna näringarna.

Upphandlingsmyndigheten

Föreslår förändringar redovisade i fetmarkerad text:

8 § Upphandlingsmyndigheten ska samverka med statliga myndigheter, särskilt Konkurrensverket, Kammarkollegiet, Verket för innovationssystem, Kommerskollegium, Naturvårdsverket, Arbetsförmedlingen, Arbetsmiljöverket, **Jordbruksverket och Livsmedelsverket**, samt med regioner,

kommuner, berörda offentliga organisationer och näringslivet för att utveckla upphandlingen. Myndigheten ska vid behov även samverka med andra organisationer.

2 § 3 Verka för ökad miljöhänsyn och sociala hänsyn samt **med näringen** utveckla och förvalta **vetenskapliga belagda** kriterier för miljöhänsyn, inklusive energikrav, och sociala hänsyn inom upphandling.

Motivering: Svensk livsmedelsproduktion är klassad som en samhällsviktig sektor. En fungerande primärproduktion är viktig både i normalläget och under kriser. Offentlig upphandling som präglas av transparens, tydligt regelverk och främjar innovativa lösningar leder till att många företag deltar i den offentliga upphandlingen. Tryggare förutsättningar regelmässigt desto säkrare upphandling. Rättssäker, omsorgsfull överprövning och effektiva processer skapar tilltro till den goda offentliga affären.

Bedömning av åtgärdsförslagets effekter för företagen

Nu är det viktigare än någonsin att vi tillsammans arbetar för en ökad försörjnings-trygghet och för att stärka företagandet på landsbygden. Covid-19-pandemin har tydligt visat hur sårbara vi är. Därför är det extra viktigt med övergripande främjande- och förenklingsuppdrag för myndigheterna samt att ingå i arbetet med livsmedelsstrategin. De gröna näringarna är viktiga för Sverige. Vårt jordbruk har ett lägre klimatutsläpp än många länder i EU. Utan våra bönder har vi ingen möjlighet att nå flera uppsatta miljömål. Våra företagare gör så att landsbygden lever genom att erbjuda ett varierande utbud av arbetstillfällen. Om vi till exempel ökar antalet mjölkkor så att vi blir självförsörjande på mjölkprodukter, möjliggör det upp till 11 000 nya jobb på landsbygden.

Kontaktuppgifter

Lantbrukarnas Riksförbund, Malin Hagbardsson
010-184 44 04, malin.hagbardsson@lrf.se

Lantbrukarnas Riksförbund, Suzanne Céwe
010-184 45 22, suzanne.cewe@lrf.se

59. Förenklad miljöprövning utan tillväxthinder för lantbruksföretag

Regelverk: Miljöbalken och Naturvårdsverkets föreskrifter

Mottagare: Miljödepartementet och Naturvårdsverket

Påverkan på företag idag

Verksamhet på ett lantbruk räknas beroende på storlek och inriktning som anmälningspliktig eller tillståndspliktig, undantaget mycket små lantbruk. För företagare som vill expandera sin verksamhet är proceduren för att godkännas som tillståndspliktig verksamhet oerhört kostsam och tidskrävande. Många företagare expanderar därför sin verksamhet upp till gränsen för tillståndsplikt. Detta skapar ett tillstånd där företagen stannar i sin utveckling istället för att expandera. Det är två delar som hindrar företagen att expandera, först ansökningsproceduren och därefter den omfattande dokumentationen som kontinuerligt ska utföras.

Åtgärdsförslag

Anpassa ansökningsproceduren till en nivå som passar företag med små administrativa resurser samt ta fram en vägledning för djurhållande företag. Ta även hänsyn till den miljönytta som företagen bidrar med.

Bedömning av åtgärdsförslagets effekter för företagen

Innebär en tidsbesparing för företagen. Sänker företagens kostnader. Möjliggör att företagen kan investera. Målen i livsmedelsstrategin kan nås med en ökad livsmedelsproduktion.

Kontaktuppgifter

Lantbrukarnas Riksförbund, Malin Hagbardsson
010-184 44 04, malin.hagbardsson@lrf.se

Lantbrukarnas Riksförbund, Helena Andreason
0720-83 82 20, helena.andreason@lrf.se

60. Möjliggör gårdsförsäljning av alkoholdrycker under reglerade och ordnade former

Regelverk: Alkohollag (2010:1622)

Mottagare: Socialdepartementet, Näringsdepartementet

Påverkan på företag idag

En viktig del i turismens och besöksnäringens utveckling är att kunna erbjuda upplevelser av olika slag – och inte minst nya upplevelser. I andra länder i Europa och övriga världen kan man med självklarhet resa runt och smaka och köpa med sig olika drycker från lokala producenter – ofta vin, men även öl eller destillerade drycker. Gårdsbesöken kan i sig vara själva "reseanledningen" (exempelvis vid en vinresa). Detta är inte möjligt i Sverige eftersom endast Systembolaget får bedriva detaljhandel med alkoholdrycker.

Åtgärdsförslag

Genom ändringar i alkohollagen bör gårdsförsäljning av alkoholdrycker under reglerade och ordnade former tillåtas. I grunden på samma sätt som när det gäller alkoholservering på restauranger idag. Företag som söker serveringstillstånd kontrolleras noggrant när det gäller lämplighet och skötsamhet – man får inte ha begått brott och man ska ha skött skattebetalningar etc. Kommunen besöker och kontrollerar löpande verksamheten och ingriper om någon typ av problem uppstår. Motsvarande bör gälla för den tillverkare av alkoholdrycker som vill bedriva gårdsförsäljning.

Bedömning av åtgärdsförslagets effekter för företagen

Ett tillåtande av gårdsförsäljning av alkoholdrycker skulle stärka besöksnäringens konkurrenskraft och sannolikt även produktutvecklingen av drycker. Försäljning från dryckesproducerande gårdar skulle dessutom gynna landsbygden genom kompletterande inkomster och fler arbetstillfällen.

Kontaktuppgifter

Visita – Svensk besöksnäring, Anna Sandborgh

08-762 74 35, a.sandborgh@visita.se

61. Spårbarhet fiskeriprodukter

Regelverk: Havs- o Vattenmyndighetens föreskrift (HVMFS 2017:14) Spårbarhet för vissa fiskeri- och vattenbruksprodukter

Mottagare: Miljö- och jordbruksutskottet

Påverkan på företag idag

Sverige har som enda land i EU infört ett nationellt tvingande spårbarhetssystem, som innebär att information ska samlas in, registreras och flöda i realtid mellan alla aktörer i hela livsmedelskedjan. Det gäller även för fisk som har fångats eller landats i annat EU-land. Spårbarhetssystemet har lett till att företag fått böta när de misslyckats i ett mycket krångligt system. Det har tvingat handelns utbud att smalna av, och kostat många miljoner för både staten och företagen utan att för den skull förhindra illegalt fiske. HaV (Havs- och Vattenmyndigheten) hade uppnått bättre kontrollresultat och dessutom till lägre kostnad om man istället hade vinnlagt sig om dialog med näringslivet. Detta för att förstå hur handeln med fisk sker mellan olika led samt hur internationella spårbarhetsstandarder kan användas för att underlätta för livsmedelsföretagens inrapportering. Statskontorets utredning visar tydligt att HaV inte involverade hela kedjan av företag som omfattas av spårbarhetskraven i kontrollförordningen i tillräcklig utsträckning när spårbarhetssystemet togs fram.

HaV valde dock att implementera systemet med hänvisning till att Sverige var tvingade utifrån EU:s kontrollförordning 1224/2009 (Rådets förordning om införande av ett kontrollsystem i gemenskapen för att säkerställa att bestämmelserna i den gemensamma fiskepolitiken efterlevs) att införa systemet. I tillägg infördes nationella föreskrifter som vitesbelägger företag och tvingar svenska företag att ansluta sig till systemet trots påvisad spårbarhet. EU-kravet på Sverige har dock visat sig vara grundlöst, där Sverige nu tio år efter att förordningen infördes, står ensamma inom EU att ha ett eget tvingande system för företagen.

Statskontoret fick i uppdrag av regeringen att utreda HaVs införande av spårbarhetssystemet¹. Statskontoret konstaterar bland annat att systemet levererar mindre kontrollnytta, att kostnaderna blivit högre än förväntat, brister i användarvänlighet samt att systemet har utvecklats utan tillräcklig dialog och insikt om näringsens förutsättningar och behov. HaV:s tillsyn säkerställer inte heller att spårbarhetskraven uppfylls eftersom den nästan helt är inriktad på att företagen rapporterar korrekt i spårbarhetssystemet. HaV genomför nästan ingen tillsyn av hur företagen säkerställer spårbarhet i praktiken. HaV kontrollerar exempelvis inte om företag som inte har rapporterat i systemet har spårbarhetsinformationen i sina egna system och därmed har säkerställt att partierna ändå är spårbara. Det innebär att det i dagsläget är oklart om samtliga fiskeri- och vattenbruksprodukter som omfattas av kontrollförordningen, och som säljs i Sverige, uppfyller kontrollförordningens spårbarhetskrav.

Statskontorets utredning "visar att HaV inte i tillräckligt stor utsträckning analyserade eller tog hänsyn till hur spårbarhetssystemet skulle påverka konkurrensförhållandena mellan företag i Sverige och i andra EU-medlemsstater". Det blev senare tydligt att även en börda kan uppstå för svenska företag som gör inköp från leverantörer i andra medlemsstater.

1 <https://www.statskontoret.se/globalassets/publikationer/2021/2021-12-webb.pdf>

Åtgärdsförslag

Betydande skattepengar och företagskostnader har uppkommit utan att det signifikant minskat risken för illegalt fiske. HaV behöver på ett mer effektivt och ändamålsenligt sätt säkerställa att spårbarhetskraven i kontrollförordningen efterlevs. Detta behöver åstadkommas genom att:

- Göra spårbarhetssystemet mindre omfattande.
- Regeringen ger berörda myndigheter och företag i uppdrag att tillsammans undersöka hur spårbarhet kan säkerställas på ett mer ändamålsenligt sätt.
- Tydliggöra ansvarsfördelningen mellan myndigheterna och ge dem i uppdrag att samarbeta kring spårbarhetskontrollerna och att skapa en rutin för informationsöverföring.

Bedömning av åtgärdsförslagets effekter för företagen

Åtgärdsförslaget bedöms kunna stärka konkurrenskraften för minst 300 svenska företag då många företag i dagsläget är missgynnade, i jämförelse med andra europeiska konkurrenter.

Som framgår av Statskontorets rapport "bedömde HaV 2016 att omkring 300 företag omfattas av kontrollförordningen". "Av dessa förväntade sig myndigheten att 270 företag skulle ansluta sig till den automatiserade bastjänsten, medan 30 företag skulle använda den manuella e-tjänsten. Men i slutet av 2020 var förhållandet närmast det omvända. Majoriteten av företagen använder e-tjänsten och rapporterar spårbarhetsuppgifter manuellt. Det är rimligtvis tidskrävande och omständligt för företagen, eftersom det är många och detaljerade uppgifter som de ska rapportera. Därmed har systemet inte blivit så användarvänligt som HaV tänkte sig."

Kontaktuppgifter

Svensk Handel, Håkan Björklund, Axfood
08-553 992 28, hakan.bjorklund@axfood.se

62. Miljöprövningsförordningen behöver få en översyn samt ändrade verksamhetskoder krävs

Regelverk: Miljöprövningsförordningen (2013:251), 3 kap
Förordningen (1998:1388) om vattenverksamheter
Miljöbalken, 11 kap

Mottagare: Näringsdepartementet (Livsmedelsstrategin) och Miljödepartementet
Jordbruksverket, Naturvårdsverket samt Havs- och Vattenmyndigheten

Påverkan på företag idag

Nuvarande reglering i miljöbalken tar inte hänsyn till olika produktionsformer av vattenbruk, ny teknik eller odling av andra/nya organismer som exempelvis odling av alger, sjöpunng, sjöborre och sjögurka. Hänsyn tas inte heller till förväntad miljöpåverkan mellan olika vattenbruksverksamheter.

Det är idag mängden foder som styr prövningsinstans. En övergång bör göras från tillfört foder till reglering av prövningsinstans genom nettobaserade utsläpp av näringsämnen. Genom en reglering av nettoutsläpp tas hänsyn till bland annat vilken odlings- och reningsteknik som väljs.

Det är viktigt att uträkningen av utsläppet är tydlig och enkel så att det inte finns risk för oklarheter för vare sig tillståndsmyndighet eller verksamhetsutövare om vilken kategori verksamheten tillhör. Med nettobaserade utsläpp såsom styrande för prövningsnivån behövs standardiserade belastningsberäkningsmodeller eftersom det annars finns risk att hamna i ett läge där verksamhetsutövare genomför dessa beräkningar på olika sätt. För att nettobaserade utsläpp ska kunna tillämpas krävs nationella standardiserade belastningsberäkningsmodeller för olika odlingstekniker, både för det matade samt omatade vattenbruket. Till viss del behöver modellerna även vara artspecifika och beakta olika livsstadier samt ta hänsyn till olika foder.

Åtgärdsförslag

Nettobaserade utsläpp av näringsämnen ska vara det som styr beräkningen av miljöpåverkan vid vattenbaserad matproduktion.

Bedömning av åtgärdsförslagets effekter för företagen

Det finns idag omkring 60 olika företag organiserade i branschförening. Potentialen för tillväxt är stor, om reglerna blir enklare och processen kan påskyndas.

Kontaktuppgifter

Livsmedelsföretagen, Patrik Strömer
0725-05 57 43, patrik.stromer@li.se

63. Samordna tillstånd och tillsynsprocesser för vattenbruk

Regelverk: Miljöbalken

Mottagare: Näringsdepartementet och Miljödepartementet, Jordbruksverket, Naturvårdsverket, Länsstyrelserna samt Havs- och Vattenmyndigheten

Påverkan på företag idag

Tillståndprocessen är i vissa fall förödande för företag, det skiljer stort i tid mellan inlämnad ansökan och svar från myndigheten, vilket gör att det blir svårt att planera och investera i verksamheten. Vi har exempel på att ett tillstånd har tagit tre månader och ett likadant i samma företag en annan gång nio månader. Att tillståndens giltighet sedan löper över mycket olika tid från tre år för vissa tillstånd till tio år för andra gör inte planeringen enklare. Att det kan ta 4,5 år för att få tillstånd för en laxodling är helt obegripligt, här har Smögen Lax kämpat länge och det verkar fortfarande inte vara helt klart. Alla dessa oförutsägarheter gör det svårt för entreprenörer att våga satsa och det blir svårt att locka investerare till en bransch som inte har en tydlig bärighet framåt.

Regelverkets komplexitet och höga administrativa börda lyfts ofta av näringen som utmaningar och begränsande faktorer för konkurrenskraft och lönsamhet. Det är därför viktigt att myndigheterna fortsätter och intensifierar arbetet med att förtydliga regelverket och förenkla dess tillämpning där det behövs, utan att ge avkall på lagstadgade krav och villkor.

Åtgärdsförslag

Det behövs bättre samordning mellan berörda myndigheter för prövning av vattenbruksverksamheter. Tag fram en tydlig nationell vägledning för tillståndsprövning och tillsyn av vattenbruksverksamheter, som är kopplad till alla berörda regelverk, inklusive EU-rätten. Havs- och vattenmyndigheten och Jordbruksverket bör i samverkan med berörda parter utveckla metoder och rutiner för en mer effektiv och ändamålsenlig prövning av vattenbruksverksamheter. Vidare behöver samarbetet mellan förvaltande och kontrollerande myndigheter utvecklas för att skapa en bättre tillämpning av regelverket vid prövning, tillsyn och kontroll samt vägledning om regeltillämpning och regelefterlevnad för att bättre kunna bistå verksamhetsutövare.

Det är viktigt att samverkan mellan tillstånds- och tillsynsinstanserna utvecklas för ökad effektivitet och minskade kostnader för såväl myndigheter som verksamhetsutövare.

Bedömning av åtgärdsförslagets effekter för företagen

Då detta är en växande bransch med flera små nystartade bolag är det en viktig åtgärd för att kunna få branschen att växa. I föreningen Svenskt vattenbruk och sjömat har vi idag tio medlemmar det finns minst tio företag till på västkusten som skulle påverkas positivt av förslaget, samt många fler om man ser till hela landet.

Kontaktuppgifter

Företagarna – Svenskt vattenbruk och sjömat, Louise Hay, Ordförande
0733-47 22 87, info@vattenbrukochsjomat.se

Företagarna, Helena Fond
0707-17 70 19, helena.fond@foretagarna.se

64. Utred om vattenbruk kan klassas som en areell näring

Regelverk: Miljöbalken

Mottagare: Näringsdepartementet och Miljödepartementet, Jordbruksverket, Naturvårdsverket samt Havs- och Vattenmyndigheten

Påverkan på företag idag

Vattenbruk har inte samma förutsättningar som odlingar på land. Det är alltför många olika hänsyn som ska tas och det är en komplex bild som möter den som vill starta och utveckla en vattenbruksnäring.

Det är osäkra tillståndsprövningar och väldigt långa processer för att få tillstånd, vilket påverkar investeringsviljan och likviditeten, gör arbetsmiljön stressig samt medför risk för färre arbetstillfällen.

Åtgärdsförslag

Utred möjligheten att klassificera vattenbruk som en areell näring samt för- och nackdelar med en samordning mellan vattenbruket och den livsmedelsproduktion som sker inom de övriga areella näringarna.

Bedömning av åtgärdsförslagets effekter för företagen

Då detta är en växande bransch med flera små nystartade företag är det en viktig åtgärd för att kunna få branschen att växa. I vår förening har vi idag tio medlemmar. Det finns minst tio företag till på västkusten, som skulle påverkas positivt, och många fler i hela landet.

Kontaktuppgifter

Företagarna – Svenskt vattenbruk och sjömat, Louise Hay, Ordförande
0733-47 22 87, Info@vattenbrukochsjomat.se

Företagarna, Helena Fond
0707-17 70 19, helena.fond@foretagarna.se

65. Utred en gemensam lagstiftning för vattenbruk och skapa ”en väg in”

Regelverk: En framtida Vattenbruksförordning

Mottagare: Näringsdepartementet och Miljödepartementet, Jordbruksverket, Tillväxtverket, Naturvårdsverket samt Havs- och Vattenmyndigheten

Påverkan på företag idag

Att starta en vattenbruksverksamhet eller att utveckla en befintlig är idag en komplicerad process som ska drivas av företaget självt. Det är mycket information som ska tas fram och många myndigheter att ta kontakt med. Det är lätt att något missas och processen tar längre tid än den behöver. I Norge tas en kontakt med fylket varefter en tjänsteman sköter den övriga processen och hjälper företaget vidare för att förenkla arbetet. Detta är något som vi borde kunna få till och eftersträva även i Sverige.

Vid ansökan om förhandsbesked för byggnation, finns en kommunal tidsgräns på tio veckor. Myndigheter som hanterar vattenbruk borde också ha fasta tidsgränser för sin handläggning. Under den tid som en ansökan prövas bör det gamla tillståndet, om ett sådant finns, fortsatt vara giltigt. Se i detta sammanhang exempelvis den danska modellen. Miljöbalken är ett hinder i detta sammanhang, enligt svar från Länsstyrelsen.

Åtgärdsförslag

Förenkla processen för olika tillstånd när det gäller att starta och driva samt utveckla befintliga vattenbruksföretag. Sätt en rimlig tidsgräns för olika ärenden så företag kan planera sin verksamhet. Utred om det finns en möjlighet att samordna så att vattenbruk får en gemensam lagstiftning att förhålla sig till.

Utveckla ”en väg in” för vattenbruksverksamheter. Förslagsvis genom att sammankoppla vissa regelverk. Tillväxtverket och deras arbete med Verksamt.se är en god väg. Samordna detta arbete bättre mellan de olika myndigheterna, gör en översyn av myndigheters bemyndigande, utred införandet av en vattenbruksförordning, med mera.

Bedömning av åtgärdsförslagets effekter för företagen

Då detta är en växande bransch med flera små nystartade företag är det en viktig åtgärd för att kunna få branschen att växa. I vår förening har vi idag tio medlemmar. Det finns minst tio företag till på västkusten, som skulle påverkas positivt, och många fler i hela landet.

Kontaktuppgifter

Företagarna – Svenskt vattenbruk och sjömat, Louise Hay, Ordförande
0733-47 22 87, info@vattenbrukochsjomat.se

Företagarna, Helena Fond
0707-17 70 19, helena.fond@foretagarna.se

66. Modernisera den frivilliga lokalhyresmomsen genom att ta bort omoderna krav

Regelverk: Mervärdesskattelag (1994:200), 9 kap

Mottagare: Finansdepartementet

Påverkan på företag idag

Frivillig skattskyldighet för uthyrning av verksamhetslokaler infördes år 1979. För många fastighetsägare och hyresvärdar är frivillig hyresmoms en förutsättning då moms på hyran medför momsavdrag på inköp vid byggnation, drift, underhåll och investeringar. Den som inte kan tillämpa frivillig hyresmoms får inte göra momsavdrag utan inköp blir 25 procent dyrare. Om lokal omfattas av momsplikt och övergår till momsfri uthyrning uppkommer retroaktiva momskostnader. Investeringar (t.ex. byggnation, ombyggnad) tio år tillbaka i tiden ska då återföras i delar. För att kunna omfattas av reglerna krävs bl.a. en momspliktig hyresgäst, långa hyreskontrakt på heltid, att viss bestämd yta hyrs ut och att uthyrningen inte avser lokal som har karaktär av "stadigvarande bostad" med flera omoderna krav. Denna utformning får negativa effekter för föreningsliv och näringsliv där t.ex. idrottsföreningar, förskolor, skolor, vård- och omsorgs-verksamhet i privat regi utestängs från lokaler. Reglerna motarbetar även åtgärder i utanförskapsområden, hämmar lokaldelning, flexibla butikslösningar och miljöinvesteringar. Reglerna avseende lokalhyresmomsen hindrar ett effektivt lokalutnyttjande, hållbar tillväxt och samhällsutveckling. Lokalutnyttjandet ligger idag på 10 - 40 procent (dygnets alla timmar, veckans alla dagar) vilket i sig medför en mångmiljardkostnad när lokaler står tomma. Dagens regler är inte heller förenliga med momsens grundläggande syften och ändamål utan medför samhälls- och företagsekonomisk ineffektivitet, minskar sysselsättning och produktion samt är oförenliga med EU-rättens krav på neutralitet då de är uppenbart konkurrensnedvidande. Reglerna är dessutom mycket komplexa vilket belastar ett stort antal experter på Skatteverket, domstolar, konsulter, företag och organisationer. Vad gäller de problem och den komplexitet som uppstår kring hyresmomsen, bär svensk lagstiftare ansvaret och Sverige är inte beroende av EU för att genomföra förenklingar och förbättringar.

Åtgärdsförslag

I insänd hemställan¹ föreslås att omoderna krav tas bort och att avtalet mellan parterna blir avgörande. Målet är enkla, neutrala och samhällsekonomiskt effektiva regler som stödjer det svenska näringslivet. Förslaget är utformat med utgångspunkt från momsens syfte och ändamål.

Bedömning av åtgärdsförslaget effekter för företagen

Förslaget innebär en basbreddning då fler uthyrningar kan omfattas av frivillig hyresmoms, en minskad regelbörda för näringslivet och Skatteverket och färre kostsamma skatteprocesser i domstolar. Möjligheten att hitta en relevant lokal ökar för alla aktörer oavsett momsstatus. Ett ökat nyttjande av befintliga lokaler och lokaldelning möjliggörs. Affärsrisker och likviditets-belastning kan minska och finansieringen vid byggnationer underlättas.

Kontaktuppgifter

Svenskt Näringsliv, Skatteavdelningen, Anna Sandberg Nilsson
070-255 48 14, anna.sandberg.nilsson@svensktnaringsliv.se

Fastighetsägarna, Ulrika Hansson, 070-550 15 34, ulrika.hansson@fastighetsagarna.se

1 https://www.svensktnaringsliv.se/material/skrivelser/modernisera-hyresmomsen-for-verksamhetslokaler_1141120.html

67. Förenkla mervärdesskattereglerna avseende fastigheter

Regelverk: Mervärdesskattelagen (1994:200), nedan ML

Mottagare: Finansdepartementet, Skatteverket

Påverkan på företag idag

Omsättning av och uthyrning av fastighet är befriat från mervärdesskatt. Det innebär att ingående mervärdesskatt på inköp för underhåll, reparationer, om-, ny-, och tillbyggnad inte är avdragsgill.

En fastighetsägare kan dock frivilligt bli skattskyldig vid uthyrning av lokaler, men endast på villkor att den som hyr bedriver skattepliktig verksamhet eller är staten eller en kommun. Genom den begränsade möjligheten till skattskyldighet kommer många fastighetsägare att bedriva blandad verksamhet momsmässigt, d.v.s. endast en del av omsättningen är skattepliktig och medför avdragsrätt. Det skapar stor administrativ börda att bedöma hur stor del av momsens på inköp som är avdragsgill. Därutöver blir hyresmarknaden ineffektiv då momsbefriad verksamhet inte får tillträde till lokaler eftersom fastighetsägaren då inte kan dra momsens eller, vid byte av hyresgäst, kan tvingas justera tidigare avdragen moms på investeringar i lokalen (s.k. jämkningsskyldighet).

Av konkurrensskäl finns regler om att fastighetsägare måste uttagsbeskatta sig med moms när man förvaltar sin egen fastighet och avdragsrätt saknas, t.ex. en bostadsfastighet. Särskilda regler om uttagsbeskattning med moms skapar också stor administrativ börda med liten eller obefintlig effekt i skattesystemet.

Åtgärdsförslag

Slopa kravet på momspliktig hyresgäst och slopa uttagsbeskattning vid förvaltning m.m. av egen fastighet.

Bedömning av åtgärdsförslagets effekter för företagen

Förslaget skulle skapa stor förenkling vid tillämpningen av momsreglerna, bättre förutsebarhet av regelverket, och färre processer med Skatteverket och i domstol. Det skulle skapa större flexibilitet vid användningen av våra fastigheter, underlätta omvandling av befintliga lokaler till annan användning samt underlätta för föreningar och privata aktörer inom vård, skola och omsorg att finna lokaler.

Kontaktuppgifter

Fastighetsägarna, Ulrika Hansson

070-550 15 34, ulrika.hansson@fastighetsagarna.se

68. Säkerställ avdragsrätten för importmoms, undanröj dagens oproportionerliga inlåsnings effekt vid minsta fel eller misstag

Regelverk: Mervärdesskattelag (1994:200), 8 kap. 4 § första stycket p. 3

Mottagare: Finansdepartementet

Påverkan på företag idag

Den som importerar en vara är i regel skyldig att betala importmoms. Normalt anses varuägaren vara importör och kan, på samma sätt som vid inhemska transaktioner, dra av momsen. Vid minsta fel eller misstag i importhantering uppstår dock stora konkurrensnedvidande effekter. Avdragsrätten försvinner och varken transportören eller den verkliga varuägaren kan dra av momsen, oavsett om båda bedriver momspliktig verksamhet. Importen blir således 25 procent dyrare. Den svenska tillämpningen där avdrag nekats för importmoms vid bristande efterlevnad av tullagstiftningen, innebär en inlåsnings effekt av importmomsen. I andra EU-länder kan liknande brister läkas och inlåsnings av momsen uppkommer inte, vilket innebär att den svenska tillämpningen hämmar det svenska näringslivets konkurrenskraft.

Konsekvensen blir att ett misstag i tullhanteringen i Sverige i vissa fall kan äventyra ett företags existens eftersom det ofta rör sig om enorma belopp. Detta trots att grunden för momssystemet är att momsen inte ska vara en kostnad för företagen utan bäras av slutkonsumenten. Ofta handlar det dessutom om misstag och förbiseenden som företagen själva upplyser om. Sverige är ett litet exportberoende land där importproblem får stor effekt. Ökad internationell konkurrens och Brexit riskerar att öka problematiken. Även Skatteverket bekräftar problemet¹ och ser behov av en lagändring.

Åtgärdsförslag

Den aktuella inlåsnings effekten och systemfelet kan åtgärdas genom att införa en särskild punkt i den svenska mervärdesskattelagen, där avdrag medges i dessa situationer. Förslaget bedöms inte påverka statens momsintäkter, se vidare hemstallan² om lagändring.

Bedömning av åtgärdsförslagens effekter för företagen

Det är orimligt att misstag i tullhanteringen, där det dessutom saknas risk för skattebortfall, leder till inlåsnings effekter och dubbelbeskattning. Det är angeläget att beskriven inlåsnings effekt åtgärdas så att konkurrenskraftiga villkor kan säkerställas för företagande och jobb i Sverige.

Avdragsrätt eller möjlighet till vidarefakturerings av importmomsen minskar risken för onödiga konkurser eller oförutsedda kostnader vid oavsiktliga eller mindre fel som uppkommer vid införtullning av varor. En förändring där avdragsrätt tillåts leder också till att momsregelverket i större utsträckning tillämpas i enlighet med sitt syfte och ändamål.

Kontaktuppgifter

Svenskt Näringsliv, Skatteavd., Robert Lönn, 0706-26 30 33, robert.lonn@svensknaringsliv.se

Anna Sandberg Nilsson, 0702-55 48 14, anna.sandberg.nilsson@svensknaringsliv.se

1 <https://www.svd.se/skatteverket-vi-ser-behov-av-lagandring>

2 https://www.svensknaringsliv.se/material/skrivelser/hemstallan-atgarda-inlasningseffekten-av-import-moms_1138734.html

69. Hög omsättningsgränsen för skattskyldighet för moms till 120 000 kr

Regelverk: Mervärdesskattelagen (1994:200), 9 d kap

Mottagare: Finansdepartementet

Påverkan på företag idag

Momsen är ett av de mest komplicerade regelverk vi har och är också den skatt som kostar mest att hantera för de allra minsta aktörerna. Skyldighet att redovisa moms uppkommer redan innan inkomstskatten bedömer att någon är näringsidkare. Näringsverksamhet kräver bl.a. vinstsyfte men momsbeskattning kan uppkomma oberoende av verksamhetens resultat. Nuvarande låga omsättningsgräns kan därför tvinga in privatpersoner, föreningar och "prova på-företagande" i momssystemet och motarbetar även en växande gig- och delningsekonomi.

Åtgärdsförslag

I budgetpropositionen för år 2022 (prop. 2021/22:1) presenterade regeringen en höjd omsättningsgräns från dagens 30 000 kr till 80 000 kr. Det är en välkommen höjning men borde sättas högre. En omsättningsgräns behöver vara hållbar på sikt och en gräns på 120 000 kr skulle ligga i linje med vad som återfinns i förslaget om mikroföretagarkontot (SOU 2021:55). Svensk gräns kommer att vara EU:s lägsta även efter en höjning till 80 000 kr. En högre gräns har också varit föremål för en mängd svenska utredningar. I SOU 2002:74¹ föreslogs en gräns på 90 000 kr. Även Skatteverket föreslog denna gräns i rapporten 2006:3² "Krånglig moms – en företagsbroms?". I en rapport från Finansdepartementet (Ds 2009:58³) föreslogs en tröskel på 250 000 kr.

Bedömning av åtgärdsförslagets effekter för företagen

Skatteverket konstaterar i rapport 2006:3 att fullgörandekostnader för momshantering utgör en tyngre belastning för små företag än för stora samtidigt som momsinsbetalningarna från riktigt små företag utgör en mycket liten andel av statens totala momsintäkter. En ytterligare höjning av omsättningsgränsen skulle underlätta för exempelvis:

- Privatpersoners och bostadsrättsföreningars mikroproduktion av förnybar el i kombination med andra transaktioner som upplåtelse av parkeringsplatser och ladd-stationer för elbilar mm.
- Gig- och delningsekonomi såsom tillfälliga frilans-uppdrag, uthyrning/delning av exempelvis bostäder, bilar, hemmautrustning mm.
- "Prova på"-företagande.

Kontaktuppgifter

Svenskt Näringsliv, Skatteavdelningen, Anna Sandberg Nilsson

0702-55 48 14, anna.sandberg.nilsson@svensktnaringsliv.se

1 <https://www.regeringen.se/rattsliga-dokument/statens-offentliga-utredningar/2002/09/sou-200274/>

2 <https://www.skatteverket.se/download/18.4bf45f331098492fe0e8000473/rapport200603.pdf>

3 <https://www.regeringen.se/rattsliga-dokument/departementsserien-och-promemorior/2009/11/ds-200958/>

70. Åtgärda de 13 oklara förmedlingssituationerna i mervärdesskattelagen

Regelverk: Mervärdesskattelagen (1994:200), nedan ML, se vidare hemställan med kartläggning¹
Mottagare: Finansdepartementet

Påverkan på företag idag

Det finns ingen definition av begreppet förmedling i ML eller i EU:s mervärdesskattedirektiv. Däremot finns så mycket som 13 olika begrepp i ML som beskriver olika förmedlingssituationer, detta ska jämföras med direktivets sex olika varianter. Vad de olika begreppen betyder kan inte utläsas av vare sig ML, direktivet, praxis eller förarbeten.

Den översyn som har gjorts (SOU 2020:31 En ny mervärdesskattelag²) tog inte tag i denna fråga trots att den påtalades i hemställan med kartläggning som refereras ovan. Betänkandet har remissbehandlats men i september 2021 fanns ännu ingen lagrådsremiss eller proposition. Den 1 juli 2021 har dessutom nya momsregler avseende e-handel³ (lag 2020:1170) införts inom EU där ytterligare förmedlings-situationer tillkommer när elektroniska gränssnitt (marknadsplatser/plattformar) i vissa fall kan bli skattskyldiga vid försäljning från tredjeland när dessa möjliggör en försäljning.

Begreppet förmedling är en central fråga vars betydelse har ökat i takt med den digitala handeln och delningsekonomi som görs möjliga via appar i mobiltelefoner och andra plattformar. Bristen på en definition och tillhörande riktlinjer avseende förmedling medför en oacceptabel rättslig osäkerhet och ett momssystem som inte fungerar som det är tänkt. Oklarheter i förmedlingsbegreppet kan medföra såväl icke beskattning som dubbelbeskattning. Vidare kan beskattning ske till fel skattesats eller ske i fel beskattningsland.

Åtgärdsförslag

Även om oklarheter fortsatt kommer att finnas i EU-direktivet måste de 13 oklara nationella förmedlingssituationerna i ML åtgärdas. Se vidare hemställan med kartläggning som refereras ovan.

Bedömning av åtgärdsförslagets effekter för företagen

Förslaget medför en ökad rättslig säkerhet. Såväl nationell som gränsöverskridande icke-beskattning, dubbelbeskattning, fel skattesats och fel beskattningsland kan mildras eller undvikas.

Kontaktuppgifter

Svenskt Näringsliv, Näringslivsavdelningen, Anna Sandberg Nilsson
0702-55 48 14, anna.sandberg.nilsson@svensktnaringsliv.se

1 https://www.svensktnaringsliv.se/material/skrivelser/atgarda-begreppet-formedling-i-momshanseende_1132332.html

2 <https://www.regeringen.se/rattsliga-dokument/statens-offentliga-utredningar/2020/06/sou-202031/>

3 <https://www.regeringen.se/rattsliga-dokument/proposition/2020/03/prop.-201920122/>

71. Möjliggör momsmässig kostnadsdelning (den så kallade internmomsen)

Regelverk: Mervärdesskattelag (1994:200), 3 kap. 23 a §

Mottagare: Finansdepartementet

Påverkan på företag idag

Idag kan inte två eller flera föreningar dela på resurser genom kanslisamverkan utan att administrativa pålagor som momsregistrering och extra momskostnader uppkommer. Detta trots att en regel om momsmässig kostnadsdelning finns i EU:s momsdirektiv.

I dagsläget har aktörer inom den ideella sfären stora svårigheter att bygga upp ett kansli med all den kompetens som krävs för att följa gällande regelverk och utföra föreningens administration. Det handlar t.ex. om organisationer inom idrott, kyrka och studieförbund där verksamheten bedrivs över hela Sverige genom lokala föreningar, regioner och avdelningar. Oavsett om föreningen är liten eller stor är kraven desamma. För dessa organisationer är det nödvändigt med kanslisamverkan i olika omfattning. Motsvarande gäller även för t.ex. branschorganisationer, fackliga och kulturella föreningar.

När sådan samverkan sker och tjänster utförs mellan olika föreningar, förbund eller organisationer uppstår idag en momspiktig kanslitjänst som medför administrativa krav med momsregistrering m.m. och den påförda momsens är oftast inte avdragsgill hos mottagande förening utan kostnaden ökar med momsens på 25 procent. EU-regeln för kostnadsdelning är införd i 3 kap. 23 a § ML men dess utformning och tillämpning gör att den endast bedömts användbar i enstaka fall.

Åtgärdsförslag

Korrigera utformningen av regeln i 3 kap. 23 a § ML så den blir användbar för momsmässig kostnadsdelning. I Svenskt Näringslivs hemställan¹ om lagändring har förslag tagits fram med utgångspunkt från EU:s mervärdesskattedirektiv samt inspiration från dansk utformning av motsvarande regel.

Bedömning av åtgärdsförslagets effekter för företagen

Det svenska undantaget skulle, rätt utformat, kunna komplettera andra momsregler för att förenkla och förbättra för föreningar, organisationer och förbund. En utökad möjlighet till kostnadsdelning skulle möjliggöra förbättrad kanslisamverkan utan krav på momsregistrering och reducera kostnader då 25 procent ej avdragsgill moms inte uppkommer för vissa tjänster.

Kontaktuppgifter

Svenskt Näringsliv, Skatteavdelningen, Anna Sandberg Nilsson
0702-55 48 14, anna.sandberg.nilsson@svensktnaringsliv.se

1 https://www.svensktnaringsliv.se/material/skrivelser/mojliggor-momsmassig-kostnadsdelning-intern-moms_1138726.html

72. Ersätt kravet på bästa möjliga med bästa tillgängliga teknik

Regelverk: Miljöbalken 2 kap, 3 §

Mottagare: Miljödepartementet

Påverkan på företag idag

I miljöbalken används begreppet bästa möjliga teknik medan EU:s regelverk talar om bästa tillgängliga teknik. Skillnaden kan tyckas liten men idag förekommer det inte sällan att det uppstår omfattande skriftväxling i miljöprocesserna kring relationen mellan de två begreppen. Detta trots att de flesta verksamheter som har någon miljöpåverkan av betydelse omfattas av EU:s regler om bästa tillgängliga teknik. Reglerna leder till att de verksamheter som presterar bäst straffas med skärpta villkor och därmed ökade kostnader trots att marginalnyttan är obefintlig. På så sätt skapas ett negativt incitament för framgångsrika verksamheter att fortsätta utvecklas.

Åtgärdsförslag

Ändra i miljöbalkens kapitel 2 paragraf 3 från formuleringen "bästa möjliga teknik" till "bästa tillgängliga teknik".

"Alla som bedriver eller avser att bedriva en verksamhet eller vidta en åtgärd ska utföra de skyddsåtgärder, iakttä de begränsningar och vidta de försiktighetsmått i övrigt som behövs för att förebygga, hindra eller motverka att verksamheten eller åtgärden medför skada eller olägenhet för människors hälsa eller miljön. I samma syfte ska bästa tillgängliga teknik användas vid yrkesmässig verksamhet."

För en mer fördjupad beskrivning av åtgärdsförslaget se Svenskt Näringslivs rapport "En miljöprovning för omställning och nya möjligheter"¹.

Bedömning av åtgärdsförslagets effekter för företagen

Svenskt Näringsliv genomförde år 2021 en enkät² med 985 responderande företag om effekter av byråkrati och oförutsägbarhet i miljötillståndsprocesserna. Vartannat påverkat företag rapporterar i enkätundersökningen att miljöregelverket har lett till att tilltänkta investeringar antingen inte blev av eller förlagts utomlands.

Företagen i enkäten, som påverkats negativt av dagens regelverk, uppger en kostnad motsvarande 10 procent av sin omsättning till följd av förseningar eller kostnadsökningar. Om enkätsvaren är representativa för all tillståndspliktig verksamhet uppskattas den totala samhällsekonomiska effekten av dagens ineffektiva miljöregelverk uppgå till 50 miljarder kr.

Kontaktuppgifter

Svenskt Näringsliv, Nicklas Skår

08-553 430 40, nicklas.skar@svensktnaringsliv.se

1 https://www.svensktnaringsliv.se/bilder_och_dokument/rapporter/46qjyf_rapport_en_miljoprovning_webbpdf_1178698.html/Rapport_En_miljoprovning_webb.pdf

2 https://www.svensktnaringsliv.se/bilder_och_dokument/rapporter/2iawjj_50-miljarder-och-foretag-som-forsvannpdf_1177365.html/50+miljarder+och+f%25C3%25B6retag+som+f%25C3%25B6rsvann.pdf

73. Gör ändringstillstånd till regel vid ändring av befintlig verksamhet

Regelverk: Miljöbalken 16 kap 2 §

Mottagare: Miljödepartementet

Påverkan på företag idag

Idag finns det en möjlighet att vid ändring av till exempel en industriell verksamhet, få enbart ändringen prövad. Huvudregeln är dock alltså att hela verksamheten ska prövas. Det är en ineffektiv ordning som inte ger någon eller på sin höjd en begränsad miljönytta. Det är i allmänhet inte rimligt att ställa ytterligare krav på de delar av verksamheten som inte kommer att ändras till följd av verksamhetsutövarens investeringsplaner. Effekten av den nuvarande regeln blir till exempel att verksamhetsutövare avvaktar att genomföra åtgärder till dess att man ändå måste ompröva hela verksamheten eller att åtgärder försenas för att ett ändringstillstånd inte godtas.

Åtgärdsförslag

För att öka förutsebarheten och möjligheten att genomföra snabba omställningar krävs det att ändringstillstånd blir huvudregel i lagstiftningen. Principen ska vara att det endast är ändringen och den tillkommande miljöpåverkan som ska prövas. En sådan ordning skulle stämma överens med EU:s industriutsläppsdirektiv.

För en mer fördjupad beskrivning av åtgärdsförslaget se Svenskt Näringslivs rapport "En miljöprovning för omställning och nya möjligheter"¹.

Bedömning av åtgärdsförslagens effekter för företagen

Svenskt Näringsliv genomförde år 2021 en enkät² med 985 responderande företag om effekter av byråkrati och oförutsägbarhet i miljöstillståndsprocesserna. Vartannat påverkat företag rapporterar i enkätundersökningen att miljöregelverket har lett till att tilltänkta investeringar antingen inte blev av eller förlagts utomlands.

Företagen i enkäten, som påverkats negativt av dagens regelverk, uppger en kostnad motsvarande 10 procent av sin omsättning till följd av förseningar eller kostnadsökningar. Om enkätsvaren är representativa för all tillståndspliktig verksamhet uppskattas den totala samhällsekonomiska effekten av dagens ineffektiva miljöregelverk uppgå till 50 miljarder kr.

Kontaktuppgifter

Svenskt Näringsliv, Nicklas Skår

08-553 430 40, nicklas.skar@svensktnaringsliv.se

1 https://www.svensktnaringsliv.se/bilder_och_dokument/rapporter/46qjyf_rapport_en_miljoprovning_webb-pdf_1178698.html/Rapport_En_miljoprovning_webb.pdf

2 https://www.svensktnaringsliv.se/bilder_och_dokument/rapporter/2iawjj_50-miljarder-och-foretag-som-forsvannpdf_1177365.html/50+miljarder+och+f%25C3%25B6retag+som+f%25C3%25B6rsvann.pdf

74. Anmälan istället för tillstånd vid mindre ändringar

Regelverk: Miljöprövningsförordningen (2013:251) 1 kap 4 §

Mottagare: Miljödepartementet

Påverkan på företag idag

Enligt EU:s lagstiftning är endast väsentliga ändringar tillståndspliktiga, vilka definieras i en bilaga till det så kallade industriutsläppsdirektivet. Övriga ändringar kräver endast att den behöriga myndigheten underrättas. I Sverige har man dock valt att även göra ändringar med mycket liten eller ingen miljöpåverkan tillståndspliktiga. Här borde man alltså kunna följa EU:s regler och låta denna typ av mindre ändringar göras efter anmälan istället för att tillståndspröva dem. Detta borde även gälla justeringar av tillåten produktionsmängd, under samma förutsättningar.

Åtgärdsförslag

Ändra i miljöprövningsförordningen så att tillstånd för ändring i tillståndspliktig verksamhet endast krävs om ändringen är väsentlig och den i sig eller tillsammans med tidigare ändringar innebär att en olägenhet av betydelse för människors hälsa eller miljön kan uppkomma.

För en mer fördjupad beskrivning av åtgärdsförslaget se Svenskt Näringslivs rapport "En miljöprövning för omställning och nya möjligheter"¹.

Bedömning av åtgärdsförslagets effekter för företagen

Svenskt Näringsliv genomförde år 2021 en enkät² med 985 responderande företag om effekter av byråkrati och oförutsägbarhet i miljö tillståndsprocesserna. Vartannat påverkat företag rapporterar i enkätundersökningen att miljöregelverket har lett till att tilltänkta investeringar antingen inte blev av eller förlagts utomlands.

Företagen i enkäten, som påverkats negativt av dagens regelverk, uppger en kostnad motsvarande 10 procent av sin omsättning till följd av förseningar eller kostnadsökningar. Om enkätsvaren är representativa för all tillståndspliktig verksamhet uppskattas den totala samhällsekonomiska effekten av dagens ineffektiva miljöregelverk uppgå till 50 miljarder kr.

Kontaktuppgifter

Svenskt Näringsliv, Nicklas Skår

08-553 430 40, nicklas.skar@svensknaringsliv.se

1 https://www.svensknaringsliv.se/bilder_och_dokument/rapporter/46qjyf_rapport_en_miljoprovning_webb-pdf_1178698.html/Rapport_En_miljoprovning_webb.pdf

2 https://www.svensknaringsliv.se/bilder_och_dokument/rapporter/2iawjj_50-miljarder-och-foretag-som-forsvannpdf_1177365.html/50+miljarder+och+f%25C3%25B6retag+som+f%25C3%25B6rsvann.pdf

75. Tidplan och tidsgränser i domstol

Regelverk: Miljöbalken 22 kap 2b § - ny regel

Mottagare: Miljödepartementet

Påverkan på företag idag

Det är en mycket stor variation i handläggningstider mellan olika domare. Det kan inte helt förklaras med att prövningarna är olika omfattande, utan det har även stor betydelse hur enskilda domare och miljöråd väljer att driva målen. Eftersom miljöbalken i princip ger obegränsade möjligheter att fördjupa sig i frågor oavsett betydelsen för miljön och verksamheten blir konsekvenserna för handläggningen påtaglig i enskilda fall.

Det anförs ibland att tillståndsansökningar är undermåliga, vilket kräver omfattande kompletteringar. I den mån det är ett problem bör detta kunna hanteras inom ramen för tidplanen och om det inte går att få fram tillräckliga kompletteringar för att kunna pröva målet inom rimlig tid bör det kunna avvisas. Detta kommer att sätta press på både sökanden och domstolen.

Mark- och miljööverdomstolen och vissa mark- och miljödomstolar redovisar ibland vid processens början en tidplan för handläggningen av målet. Tidplanerna har bidragit till att göra handläggningen mer förutsebar.

Åtgärdsförslag

En enkel åtgärd för att öka effektiviteten i processerna vore att införa ett krav på att prövningsmyndigheten omedelbart ska upprätta en tidplan för målets eller ärendets handläggning om någon av parterna begär det. Det bör också införas krav på att en part som vill avvika från tidsplanen måste ange skäl för detta.

För att komma förbi att målen drar ut på tiden krävs tidsgränser. Målsättningen borde vara att ett mål ska vara avgjort inom 12 månader från ingivandet och efter 18 månader ska det finnas en skyldighet för domstolen att lotta om målet, för det fall det inte finns särskilda skäl för att inte göra det. Sådant särskilt skäl kan vara att sökanden inte önskar att målet lottas om.

För en mer fördjupad beskrivning av åtgärdsförslaget se Svenskt Näringslivs rapport "En miljöprövning för omställning och nya möjligheter"¹.

Bedömning av åtgärdsförslagens effekter för företagen

Svenskt Näringsliv genomförde år 2021 en enkät² med 985 responderande företag om effekter av byråkrati och oförutsägbarhet i miljötillståndsprocesserna. Vartannat påverkat företag rapporterar i enkätundersökningen att miljöregelverket har lett till att tilltänkta investeringar antingen inte blev av eller förlagts utomlands.

1 https://www.svensktnaringsliv.se/bilder_och_dokument/rapporter/46qjyf_rapport_en_miljoprovning_webb-pdf_1178698.html/Rapport_En_miljoprovning_webb.pdf

2 https://www.svensktnaringsliv.se/bilder_och_dokument/rapporter/2iawjj_50-miljarder-och-foretag-som-forsvannpdf_1177365.html/50+miljarder+och+f%25C3%25B6retag+som+f%25C3%25B6rsvann.pdf

Företagen i enkäten, som påverkats negativt av dagens regelverk, uppger en kostnad motsvarande 10 procent av sin omsättning till följd av förseningar eller kostnadsökningar. Om enkätsvaren är representativa för all tillståndspliktig verksamhet uppskattas den totala samhällsekonomiska effekten av dagens ineffektiva miljöregelverk uppgå till 50 miljarder kr.

Kontaktuppgifter

Svenskt Näringsliv, Nicklas Skår

08-553 430 40, nicklas.skar@svensktnaringsliv.se

76. Överför mer från tillståndsprövning till tillsyn

Regelverk: Miljöbalken 16 kap 2c §

Mottagare: Miljödepartementet

Påverkan på företag idag

Tillståndsprövningen tar också alltmer resurser i anspråk på bekostnad av tillsynen. Den fråga man måste ställa sig är om ett miljötillstånd verkligen måste reglera alla frågor som idag aktualiseras. Prövningsunderlaget har – på grund av miljöbalkens allomfattande karaktär – kommit att successivt bli mer omfattande i form av invallningsutredningar, ingivande av kompletta kemikalieförteckningar med säkerhetsdatablad, släckvattenutredningar, transport- och energiutredningar, utredningar kring förorenad mark etc. Ofta resulterar dessa redovisningar endast i att frågan delegeras till tillsynsmyndigheten utan att några substantiella krav föreskrivs i villkor. Innan dess har dock mycket tid tagits i anspråk för att hantera omfattande kompletteringskrav, som sedan får mycket liten betydelse för den slutliga prövningen.

Det skulle gå att uppnå väsentliga förenklingar om en hel del frågor som idag upptar en relativt stor plats i prövningsunderlaget och föranleder kompletteringar, i stället kunde hanteras inom ramen för tillsynen. Detta gäller bland annat så kallade Sevesoanläggningar, utbytesregeln för kemikalier, hantering av släckvatten och översvämningssrisker, förorenad mark, energi-effektivisering och transporter.

Åtgärdsförslag

Tillståndsprövningen skulle kunna renodlas genom att det anges att den endast ska reglera den huvudsakliga miljöpåverkan av den tillståndssökta miljöfarliga verksamheten eller ändringen av sådan miljöfarlig verksamhet. Det är också tänkbart att införa ett förbud mot villkorsreglering av ovan angivna frågor om det inte finns särskilda skäl för en sådan villkorsreglering.

För en mer fördjupad beskrivning av åtgärdsförslaget se Svenskt Näringslivs rapport "En miljöprövning för omställning och nya möjligheter".

Bedömning av åtgärdsförslagets effekter för företagen

Svenskt Näringsliv genomförde år 2021 en enkät² med 985 responderande företag om effekter av byråkrati och oförutsägbarhet i miljötillståndprocesserna. Vartannat påverkat företag rapporterar i enkätundersökningen att miljöregelverket har lett till att tilltänkta investeringar antingen inte blev av eller förlagts utomlands.

Företagen i enkäten, som påverkats negativt av dagens regelverk, uppger en kostnad motsvarande 10 procent av sin omsättning till följd av förseningar eller kostnadsökningar. Om enkätsvaren är representativa för all tillståndspliktig verksamhet uppskattas den totala samhällsekonomiska effekten av dagens ineffektiva miljöregelverk uppgå till 50 miljarder kr.

1 https://www.svensktnaringsliv.se/bilder_och_dokument/rapporter/46qjyf_rapport_en_miljoprovning_webb-pdf_1178698.html/Rapport_En_miljoprovning_webb.pdf

2 https://www.svensktnaringsliv.se/bilder_och_dokument/rapporter/2iawjj_50-miljarder-och-foretag-som-forsvannpdf_1177365.html/50+miljarder+och+f%25C3%25B6retag+som+f%25C3%25B6rsvann.pdf

Kontaktuppgifter

Svenskt Näringsliv, Nicklas Skår

08-553 430 40, nicklas.skar@svensktnaringsliv.se

77. Domstolens utredningsskyldighet – kompletteringsrundan

Regelverk: Miljöbalken 22 kap 2 §

Mottagare: Miljödepartementet

Påverkan på företag idag

I syfte att säkerställa att ansökan innehåller allt underlag som behövs för domstolens bedömning om en verksamhet ska tillåtas och på vilka villkor det kan ske, används idag den s.k. kompletteringsrundan. I den får myndigheterna inkomma med kompletteringskrav på det man anser saknas i underlaget. Trots att det är domstolen som behöver underlaget är det i praktiken remissmyndigheterna som, genom att inte ställa ytterligare krav på mer information, avgör när rundan är avslutad. Förfarandet har utvecklats genom praxis och det finns inte någon bestämmelse i miljöbalken som anger att domstolen ska skicka ut ansökan för kompletteringar.

Åtgärdsförslag

Kompletteringsrundan drar ofta ut på tiden, särskilt i större mål. Om man drar ifrån domstolens eget arbete med målet, för förhandling och domskrivning, utgör kompletteringsrundan nästan hälften av handläggningstiden. Inte sällan används kompletteringsrundan av myndigheterna för att få svar på frågor som inte nödvändigtvis har relevans för tillståndsbeslutet. Av dessa skäl borde man frångå den nuvarande praxisen och i stället tydliggöra i miljöbalken att det är domstolen som ska avgöra om och när ansökan är fullständig. Det bör alltså inte, som idag, i praktiken överlåtas till myndigheterna. Däremot bör domstolen om den uppfattar ett underlag som bristfälligt kunna vända sig till den myndighet inom vars ansvarsområde frågan sorterar för att begära in upplysningar om vilken komplettering som kan behövas. Domstolen bör i sådant fall ange vilken fråga myndigheten ska yttra sig om för att undvika oväsentligt underlag. Den relevanta myndigheten kan på så sätt bistå domstolen i dess arbete.

Vidare bör det förtydligas att domstolen under hela målets handläggning kan förelägga om ytterligare kompletteringar som kan behövas. I ett sådant läge ska ansökan alltså inte avvisas eller avslås utan att sökanden har fått möjlighet att inkomma med komplettering.

För en mer fördjupad beskrivning av åtgärdsförslaget se Svenskt Näringslivs rapport "En miljöprovning för omställning och nya möjligheter"¹.

Bedömning av åtgärdsförslagets effekter för företagen

Svenskt Näringsliv genomförde år 2021 en enkät² med 985 responderande företag om effekter av byråkrati och oförutsägbarhet i miljötillståndsprocesserna. Vartannat påverkat företag rapporterar i enkätundersökningen att miljöregelverket har lett till att tilltänkta investeringar antingen inte blev av eller förlagts utomlands.

1 https://www.svensktnaringsliv.se/bilder_och_dokument/rapporter/46qjyf_rapport_en_miljoprovning_webb-pdf_1178698.html/Rapport_En_miljoprovning_webb.pdf

2 https://www.svensktnaringsliv.se/bilder_och_dokument/rapporter/2iawjj_50-miljarder-och-foretag-som-forsvannpdf_1177365.html/50+miljarder+och+f%25C3%25B6retag+som+f%25C3%25B6rsvann.pdf

Företagen i enkäten, som påverkats negativt av dagens regelverk, uppger en kostnad motsvarande 10 procent av sin omsättning till följd av förseningar eller kostnadsökningar. Om enkätsvaren är representativa för all tillståndspliktig verksamhet uppskattas den totala samhällsekonomiska effekten av dagens ineffektiva miljöregelverk uppgå till 50 miljarder kr.

Kontaktuppgifter

Svenskt Näringsliv, Nicklas Skår

08-553 430 40, nicklas.skar@svensktnaringsliv.se

78. Myndigheterna och deras roll i tillståndsprocessen

Regelverk: Miljöbalken 16 kap 12 § och 22 kap 6 §

Mottagare: Miljödepartementet

Påverkan på företag idag

Något som ofta påtalas från såväl verksamhetsutövare som kommuner är att myndigheterna inte alltid respekterar domstolarnas tidsfrister utan inkommer med sina yttranden långt efter utsatt tid. Det förekommer även att myndigheter tar upp nya yrkanden och frågor sent i processen. Enskilda handläggare upplevs ibland vara ute efter att "stoppa" verksamheten snarare än att hjälpa domstolen göra en ordentlig bedömning. Det förekommer tyvärr också ganska ofta att myndigheter inte deltar i eller inte lämnar konkreta synpunkter under samrådsförfarandet, som föregår ansökan, för att sedan lämna en rad synpunkter när ansökan väl har lämnats in till prövningsmyndigheten. Detta leder till att processen tar längre tid.

Myndigheternas roll som parter i en tillståndsprövning och rätt att överklaga domar och beslut är också problematisk i förhållande till regeringsformens och förvaltningslagens krav på opartiskhet. Företagen upplever det som att myndigheterna över tid har tenderat att agera mer och mer som motparter, och därmed i mindre mån agerat som stöd för sökanden och domstolen eller bidragit till samförstånds lösningar under prövningen. Med hänvisning till sökandens bevisbörda är det sökanden som ska stå för utredningen och sakunderlaget i målet. En handläggare på en myndighet har stora möjligheter att väsentligt försvåra, fördyra eller fördröja ett projekt som denne uppfattar som icke önskvärt. Vissa handläggare uppfattar också sin roll i prövningen som ett slags åklagare med uppgift att argumentera emot sökanden snarare än att bidra till målets sakliga och ändamålsenliga utredning.

En omständighet som ofta påtalas som negativ av såväl verksamhetsutövare som offentliga organ är den uppdelning i motstående parter som blivit följderna av miljöbalkens införande. Problemet förstärks av att myndigheterna har ett stort utrymme att utforma sin egen roll i prövningen, genom att de ska "tillvarata miljöintressen och andra allmänna intressen". Centrala statliga myndigheter väljer själva om de vill engagera sig och i så fall i vilka frågor. Enskilda handläggare har stort utrymme att själva välja vilka frågor de vill driva i processen. Det kan även leda till att en myndighet börjar fokusera på nya frågor om dess handläggare byts ut under processens gång. Eftersom merkostnaden är obefintlig för myndigheterna ställs ofta stora krav på utredningar, med hänvisning till miljöbalkens allmänna hänsynsregler och sökandens bevisbörda. Myndigheternas roll i miljö tillståndsprocessen borde vara att bidra med kunskap för domstolens bedömning, inte att föra talan mot olika projekt eller att försöka driva praxis i en viss riktning.

Åtgärdsförslag

I dagsläget kommer vanligen en mängd, ofta överlappande, yttranden in till domstolen från flera olika myndigheter, under hela miljöprövningsprocessen. Ett förslag är att låta enbart en myndighet på respektive statlig, regional och kommunal nivå vara part i målet. På statlig nivå skulle Naturvårdsverket med fördel kunna agera som samlande central statlig myndighet och inhämta övriga centrala myndigheters synpunkter vid behov.

Vidare, och särskilt om fler än en myndighet på varje nivå kan medverka, borde kvarvarande myndigheters instruktioner förtydligas vad avser respektive myndighets ansvarsområde och miljöbalken justeras så att det framgår att myndigheterna endast får föra talan för att tillvarata de intressen som respektive myndighet är skyldig att bevaka enligt sin myndighetsinstruktion.

För att garantera delaktighet under hela processen, så att underlaget kan beredas så effektivt som möjligt, bör myndigheter och andra endast ha rätt överklaga en dom eller ett beslut om de har gett synpunkter i den aktuella frågan under ärendets eller målets handläggning i första instans. Rätten för remissmyndigheter att anslutningsöverklaga bör tas bort. Myndigheternas rätt till ersättning för rättegångskostnader i vattenmål bör också tas bort.

För att strama upp den skriftliga handläggningen bör det tydliggöras att myndigheterna i god tid ska redovisa sina samlade synpunkter i ett yttrande till domstolen. Huvudförhandlingen bör sedan planeras utifrån myndigheternas synpunkter. I detta sammanhang bör också länsstyrelsens roll i förhållande till centrala myndigheter tydliggöras

I SOU 2015:43, Vägar till ett effektivare miljöarbete, föreslog Miljömyndighetsutredningen att partsrollen och överklaganderätten för myndigheter skulle avskaffas. I utredningen underströks dock att myndigheterna fortfarande bör ha en roll i processerna men som expertmyndigheter och inte som parter. Detta är en bra lösning som skulle främja en ändamålsenlig tillståndsprövning. Eftersom myndigheterna fortfarande kommer att agera i prövningen som remissinstanser, bör det inte heller leda till att prövningarnas resultat blir sämre för miljön. Myndigheternas partsroll bör därför kunna avskaffas. Myndigheternas uppdrag behöver också förtydligas och det måste åligga myndigheterna att avväga eller i vart fall belysa de intressen myndigheten särskilt tillvaratar gentemot andra samhällsintressen.

För en mer fördjupad beskrivning av åtgärdsförslaget se Svenskt Näringslivs rapport "En miljöprövning för omställning och nya möjligheter"¹.

Bedömning av åtgärdsförslagets effekter för företagen

Svenskt Näringsliv genomförde år 2021 en enkät² med 985 responderande företag om effekter av byråkrati och oförutsägbarhet i miljötillståndsprocesserna. Vartannat påverkat företag rapporterar i enkätundersökningen att miljöregelverket har lett till att tilltänkta investeringar antingen inte blev av eller förlagts utomlands.

Företagen i enkäten, som påverkats negativt av dagens regelverk, uppger en kostnad motsvarande 10 procent av sin omsättning till följd av förseningar eller kostnadsökningar. Om enkätsvaren är representativa för all tillståndspliktig verksamhet uppskattas den totala samhällsekonomiska effekten av dagens ineffektiva miljöregelverk uppgå till 50 miljarder kr.

Kontaktuppgifter

Svenskt Näringsliv, Nicklas Skår
08-553 430 40, nicklas.skar@svensknaringsliv.se

1 https://www.svensknaringsliv.se/bilder_och_dokument/rapporter/46qjyf_rapport_en_miljoprovning_webb-pdf_1178698.html/Rapport_En_miljoprovning_webb.pdf

2 https://www.svensknaringsliv.se/bilder_och_dokument/rapporter/2iawjj_50-miljarder-och-foretag-som-forsvannpdf_1177365.html/50+miljarder+och+f%25C3%25B6retag+som+f%25C3%25B6rsvann.pdf

79. Inför i miljöbalken en möjlighet till avvägning mot samhällsnyttan

Regelverk: Miljöbalk (1998:808) 3 kap

Mottagare: Justitiedepartementet

Påverkan på företag idag

Miljöbalkens tolkning och tillämpning har lett till allt längre och krångligare tillståndsprocesser. Det som saknas i miljöbalken i dag och som framgått markant i de senaste årens domstolspraxis är att det inte finns tillräckligt tydliga regler för att avväga samhällsnyttan – i form av arbetstillfällen, levande samhällen och sociala aspekter av ett projekt – mot dess miljöpåverkan. Även bedömningen av hållbarhetsaspekter haltar, vilket särskilt gäller vid utbyggnad av vindkraftverk. Allt fokus läggs på miljöpåverkan eller påverkan på skyddade arter. Miljöbalkens målsättningsparagrafer är motstridiga. Det finns regler om hushållning med naturresurser och råvaror, samtidigt som man ska värna om biologisk mångfald. Kostnader ska avvägas mot miljönytta, utan tydliga anvisningar om hur avvägningen ska göras. Detta leder till oförutsägbara prövningar med många omtag.

En nyttobedömning, det vill säga krav på att en verksamhets nytta ska överstiga dess kostnad, finns bara för vattenverksamhet. Detta finns alltså inte för miljöfarlig verksamhet såsom industriprojekt och infrastruktur. Dessutom är den nyttobedömning som gäller i dag bara ytterligare ett krav på verksamheten och inte en avvägningsregel.

Härtill kommer att det råder resursbrist på domstolar och myndigheter att hantera de många överklaganden som sker. Ett minsta krav kunde vara att den som överklagar faktiskt yttrat sig och varit aktiv i samrådet som föregår tillståndsansökan, det vill säga gett verksamhetsutövaren en chans att hantera synpunkterna och göra justeringar i verksamheten för att undvika överklaganden. Motsvarande ordning finns i Plan- och Bygglagen.

Åtgärdsförslag

- Inför en möjlighet i miljöbalken att avväga samhällsnyttan – i form av arbetstillfällen, levande samhällen och sociala aspekter av ett projekt – mot dess miljöpåverkan (ventil miljöprövning).
- Inför krav på att en verksamhets nytta ska överväga dess kostnad, såsom i regelverket för vattenverksamhet (ventil nyttobedömning).
- Inför ett krav på att den som överklagar faktiskt har yttrat sig och varit aktiv i samrådet som föregår tillståndsansökan (ventil okynnesanmälningar).

Bedömning av åtgärdsförslagets effekter för företagen

Tidsåtgången och oförutsägbarheten i miljötillståndsprocesser leder till att Sverige mister investeringar till utlandet eller att de projekt som är på gång i Sverige, exempelvis inom gruvindustrin, läggs ned eller på is. Samtliga Sveriges industriföretag skulle gynnas av förslagen.

Kontaktuppgifter

Byggföretagen, Tanja Rasmusson
08-698 58 99, tanja.rasmusson@byggforetagen.se

Fastighetsägarna, Rikard Silverfur
08-613 57 20, rikard.silverfur@fastighetsagarna.se

80. Hållbarhetsperspektivets tre delar i miljöbalken

Regelverk: Miljöbalken, 22 kap. 6 §

Mottagare: Justitiedepartementet, Miljödepartementet

Påverkan på företag idag

Miljöbalkens portalparagraf slår fast att lagstiftningen syftar till "att främja en hållbar utveckling som innebär att nuvarande och kommande generationer tillförsäkras en hälsosam och god miljö". Formuleringen visar att lagstiftaren har förståelse för att hållbarhet och minsta möjliga påverkan på miljö inte nödvändigtvis är synonyma begrepp och att målkonflikter kommer att uppstå. Det finns dock inte någon myndighet som har i uppdrag att värna hållbarhetsintresset eller en bredare samhällsutveckling för den delen och eftersom de inblandade myndigheterna främst bevakar miljöintressen uppstår en betydande obalans mellan de perspektiv och aspekter som lyfts fram av sökanden respektive av myndigheter vid tillståndsprövning.

Åtgärdsförslag

Miljöbalken, 22 kap. 6 § bör kompletteras med att myndigheter, förutom miljöintressen och andra allmänna intressen, även ska beakta och väga in intressen bredare än enbart strikt miljöintresse. Detta bör beaktas i sin helhet utifrån miljö, ekonomi och sociala dimensioner.

Bedömning av åtgärdsförslagets effekter för företagen

Förslaget kommer innebära att lagstiftningen inte blir lika stelbent utan i större utsträckning kommer att kunna tillvarata och avväga de olika behoven som finns i samhället.

Kontaktuppgifter

Trä- och Möbelföretagen, Gustaf Fritz
0761-38 61 93, gustaf.fritz@tmf.se

Byggföretagen, Anna Broman
08-698 58 62, anna.broman@byggforetagen.se

81. Avskaffa nationell särslagstiftning för "Särskilt farliga produkter" och avloppsrengöringsmedel

Regelverk: Förordning SFS 2008:245 om kemiska produkter och biotekniska organismer (7-15 §§), Kemikalieinspektionens föreskrifter (KIFS 2017:7) om kemiska produkter och biotekniska organismer (4 kap), Förordning SFS 1998:944 om förbud m.m. i vissa fall i samband med hantering, införsel och utförsel av kemiska produkter (15 §)

Mottagare: Miljödepartementet

Påverkan på företag idag

De svenska särslagstiftningarna för "särskilt farliga produkter" och avloppsrengöringsmedel är mer långtgående i sina begränsningar än begränsningarna som gäller inom EU. Detta innebär ett handelshinder för att sätta vissa kemiska produkter på den svenska marknaden. Reglerna påverkar också möjligheten att fritt överlåta dessa produkter. Påverkan gäller både svenska företag och företag utanför Sverige.

De svenska reglerna om särskilt farliga produkter och avloppsrengöringsmedel har funnits i många år och har under denna tid varit relativt oförändrade. Men, efter att både REACH- och CLP-förordningarna har införts inom EU har situationen gällande säkerhet för kemiska blandningar avsevärt förbättrats. Vi har fått ett ökat skydd och ökad kunskap om kemiska ämnen och blandningar genom REACH (EU:s förordning 1907/2006 om registrering, utvärdering, tillstånd och begränsningar av kemiska ämnen) och CLP (EU:s förordning 1272/2008 om klassificering, märkning och förpackning av kemiska ämnen och blandningar). Under åren har också utvecklingen av säkra produktformuleringar och barnsäkra förpackningar/förslutningar kommit ännu längre. Ökat konsumentskydd regleras till exempel i begränsningsreglerna i REACH och ökad information om säkerhetsåtgärder på förpackningarna regleras i CLP.

Vi vill på intet sätt förringa risken med särskilt farliga produkter, vilken givetvis ska tas på största allvar. Våra branscher tar idag tydligt ansvar genom sin information till kunden i säkerhetsdatablad och på förpackningarnas märkningsetiketter samt genom att utbilda användare och inskräpa vikten av lämpliga skyddsåtgärder vid hanteringen.

Åtgärdsförslag

Vi anser att omfattningen av begreppet särskilt farliga produkter behöver justeras och anpassas till de regler för kemiska blandningar som REACH och CLP innebär. Vi föreslår även att reglerna för avloppsrengöringsmedel harmoniseras med EU-lagstiftningen då det inte finns motiv eller behov av att ha en särskild nationell lagstiftning kring denna typ av vanliga konsumentprodukter.

Bedömning av åtgärdsförslagets effekter för företagen

Förslaget innebär en EU-harmonisering av de svenska reglerna vilket innebär att företagen slipper göra unika anpassningar för produkter till den svenska marknaden. Detta skulle leda till betydande resursbesparingar.

Kontaktuppgifter

Kemisk Tekniska Företagen, Anna Melvås
070-894 29 46, anna.melvas@ktf.se

82. Terrängkörning vid prospektering

Regelverk: Minerallag (1991:45)

Mottagare: Justitiedepartementet, Miljödepartementet

Påverkan på företag idag

De områden som kan bli aktuella för prospektering är ofta otillgängliga och saknar oftast vägar. Det är därför vanligt med terrängfordon för att ta sig fram – typiskt sett fyrhjulingar och maskiner som påminner om skogsmaskiner. Terrängkörningslagen förbjuder körning i terräng under barmarkssäsong för annat ändamål än jordbruk eller skogsbruk och därför måste prospektören ansöka om dispens. Det innebär mycket administrativt arbete både för prospektören och för handläggande myndighet, många gånger utan någon uppenbar miljönytta. Detta är i sig en administrativ pålaga som dessutom tillämpas olika i olika delar av landet. En förenkling skulle vara att införa ett generellt undantag av samma slag som finns för skogsbruk. Även med ett generellt undantag skulle färdvägar och tillvägagångssätt behöva beskrivas i arbetsplanen och i det samråd med tillsynsmyndigheten som vanligen föregår undersökningsarbetena, och där myndigheten vid behov kan besluta om villkor och begränsningar.

Åtgärdsförslag

Ta bort dispenskravet för terrängkörning och inför ett generellt undantag för terrängkörning i samband med prospektering.

Bedömning av åtgärdsförslagets effekter för företagen

Lagändringsförslaget kommer bidra till att företag etablerade i Sverige kommer ha lättare att identifiera nya tillgångar i landet samt att etablera sig på otillgängliga områden snabbare.

Kontaktuppgifter

Trä- och Möbelföretagen, Gustaf Fritz

0761-38 61 93, gustaf.fritz@tmf.se

Byggföretagen, Anna Broman

08-698 58 62, anna.broman@byggforetagen.se

83. Effektivare regelverk beträffande sanering av verksamheter som orsakar miljöskador

Regelverk: Miljöbalken 10 kap

Mottagare: Miljödepartementet

Påverkan på företag idag

Ett otydligt ansvar vid miljöskador leder till långa domstolsprocesser och att verksamhetsutövarna tvingas betala för skador de aldrig bidragit till. Reglerna leder till kapitalförstöring och samhälls-ekonomiska förluster. Verksamheter likvideras eller går i konkurs i onödan. Företag avstår från förvärv på mark som kan vara förorenad och söker sig hellre till nya områden.

Åtgärdsförslag

Tillsätt en utredning om hur sanering kan ske på effektivare sätt. Genomför en revidering av miljöbalkens regler där ansvaret tydliggörs och så att ansvaret inte läggs på verksamheter som inte bidragit till föroreningen. Inför en möjlighet för staten och verksamhetsutövare att ingå bindande avtal kring sanering i syfte att undvika framtida oklarheter. Inför ökade möjligheter att använda sig av så kallade administrativa skyddsåtgärder.

Bedömning av åtgärdsförslagets effekter för företagen

Åtgärdsförslaget skulle innebära en tidsbesparing för företagen och sänka deras kostnader. Åtgärdsförslaget skulle möjliggöra för företagen att investera och minska företagets osäkerhet.

Enligt en uppskattning från Naturvårdsverket finns drygt 70 000 potentiella områden som skulle behöva saneras.

Kontaktuppgifter

Svenskt Näringsliv, Nicklas Skår

08-553 430 40, nicklas.skar@svensktnaringsliv.se

84. En grundläggande reformering av miljöprovningen

Regelverk: Miljöbalken

Mottagare: Miljödepartementet

Påverkan på företag idag

Genom att miljötillståndsprocessen allt för sällan avgränsas växer utredningsmaterial och frågeställningar, vilket gör att processen blir oöverblickbar. Det innebär också att synpunkter inkommer sent, vilket skapar ytterligare förseningar. Tendensen förstärks också av bristande ledning från domstolar och miljöprovningssdelegationer samt av att det i större projekt ofta finns ett stort antal statliga aktörer som sinsemellan kan ha olika uppfattningar om vilket underlag som behövs respektive vilka krav som bör ställas.

Ser man till hur tillståndsprovningen utvecklats under miljöbalkens tid är det tydligt att processmaterialet blivit mer och mer omfattande och att provningarna tar längre och längre tid. Tidsåtgången är inte med nödvändighet bunden till den provade verksamhetens storlek. Det handlar mer om att kraven ökat på detaljerade och utförliga redovisningar av såväl stort som smått. Krav ställs av rädsla för att missa något eller för att man kan, inte för att det nödvändigtvis behövs. Inte sällan i en iver att testa var gränserna går för miljöbalkens tillämpningsområde.

Miljöprovningen kan idag liknas vid en förbränningsmotor eller en gammaldags glödlampa. Den helt övervägande delen av energin som tillförs systemet försvinner utan att föra saken framåt eller belysa saken mer.

Åtgärdsförslag

Visionen är att uppnå ett cirkulärt och hållbart samhälle där företagen bidrar till ökad miljö- och klimatnytta, inte bara i Sverige utan globalt. Om visionen ska nås behöver tillståndsprovningen bli mer tekniskt inriktad och användas för avstämning mot gällande miljö kvalitetsnormer. Frågor kopplade till lokaliseringen borde kunna avgöras en gång för alla och hanteras i processer som är mer ändamålsenliga för samhällsplanering än tillståndsprovning enligt miljöbalken. Det kan gälla riksintresseavvägningar, frågor om skyddade områden såsom exempelvis Natura2000, artskydd, föroreningsförekomst och vissa övergripande frågor med koppling till miljö kvalitetsnormerna.

Det som i första hand skulle hanteras inom ramen för den egentliga tillståndsprovningen skulle då relatera till den skyddsnivå man vill uppnå. Det skulle kunna gälla vissa utsläppsrelaterade frågor kopplade till miljö kvalitetsnormerna och frågor om utsläpp till luft och vatten samt påverkan från buller. Vidare skulle i ett sådant system med de förslag som framförts om energi och resurshushållning, kemikaliehantering, transporter, så kallade Sevesofrågor samt övriga tillsynsfrågor hanteras i särskild ordning, företrädesvis inom ramen för den löpande tillsynen.

För en mer fördjupad beskrivning av åtgärdsförslaget se Svenskt Näringslivs rapport "En miljöprovning för omställning och nya möjligheter"¹.

1 https://www.svensktnaringsliv.se/bilder_och_dokument/rapporter/46qjyf_rapport_en_miljoprovning_webb-pdf_1178698.html/Rapport_En_miljoprovning_webb.pdf

Bedömning av åtgärdsförslagets effekter för företagen

Svenskt Näringsliv genomförde år 2021 en enkät² med 985 responderande företag om effekter av byråkrati och oförutsägbarhet i miljötillståndsprocesserna. Vartannat påverkat företag rapporterar i enkätundersökningen att miljöregelverket har lett till att tilltänkta investeringar antingen inte blev av eller förlagts utomlands.

Företagen i enkäten, som påverkats negativt av dagens regelverk, uppger en kostnad motsvarande 10 procent av sin omsättning till följd av förseningar eller kostnadsökningar. Om enkätsvaren är representativa för all tillståndspliktig verksamhet uppskattas den totala samhällsekonomiska effekten av dagens ineffektiva miljöregelverk uppgå till 50 miljarder kr.

Kontaktuppgifter

Svenskt Näringsliv, Nicklas Skår
08-553 430 40, nicklas.skar@svensknaringsliv.se

2 https://www.svensknaringsliv.se/bilder_och_dokument/rapporter/2iawjj_50-miljarder-och-foretag-som-forsvannpdf_1177365.html/50+miljarder+och+f%25C3%25B6retag+som+f%25C3%25B6rsvann.pdf

85. Verksamhetsutövare som producerar avfall i sin verksamhet ska inte anses syssla med avfallshantering

Regelverk: Avfallsförordning (2020:614), 6 kap. 11 § (Avfallsregistret)
Förordning (2012:259) om miljöstraffavgifter, 11 kap. 8 b §
Mottagare: Miljödepartementet och Naturvårdsverket

Påverkan på företag idag

Det avfallsregister som Naturvårdsverket har skapat på Miljödepartementets initiativ är en feltolkning av EU:s avfallsdirektiv. Ingen annan medlemsstat kräver att alla verksamhetsutövare, oavsett inriktning ska registrera sitt farliga avfall i ett särskilt register varje gång denne lämnar in ett lysrör på en återvinningsstation. Vid utebliven registrering riskeras dessutom straffavgift. Miljödepartementet har feltolkat "behandlar avfall", trots att det tydligt står i ingressen till Avfallsdirektivet (skäl 15): "Verksamhetsutövare som producerar avfall i sin verksamhet bör inte anses syssla med avfallshantering". Avfallsregistret fyller ingen som helst miljöskyddande funktion, det ökar istället viljan att göra sig av med sitt farliga avfall på annat sätt.

Åtgärdsförslag

Ändra i avfallsförordningen så att det framgår att verksamhetsutövare som producerar avfall i sin verksamhet inte ska anses syssla med avfallshantering.

Bedömning av åtgärdsförslagets effekter för företagen

Samtliga företag i Sverige, en dryg miljon, skulle gynnas av förslaget.

Kontaktuppgifter

Lantbrukarnas Riksförbund, Helena Andreason
0720-83 82 20, helena.andreason@lrf.se

86. Förläng tidsfristen för rapporteringsskyldigheten vid transport av farligt avfall

Regelverk: Avfallsförordning (2020:614), 6 kap. 11 §

Förordning (2012:259) om miljöskänkionsavgifter, 11 kap. 8 b §

Mottagare: Miljödepartementet, Naturvårdsverket

Påverkan på företag idag

Farligt avfall kräver särskild hantering eftersom det kan vara till exempel brandfarligt, frätande eller giftigt för människor och miljö. Alla företag och verksamheter där farligt avfall uppstår eller som transporterar, tar emot, behandlar eller handlar med farligt avfall ska rapportera uppgifter om avfallet från och med den 1 november 2020, till ett avfallsregister hos Naturvårdsverket. Över 2,1 miljoner anteckningar över farligt avfall har rapporterats in till Naturvårdsverkets avfallsregister sedan registret öppnade i november 2020. Hittills är det mest el-avfall, lysrör och byggmaterial med asbest som har rapporterats in.

Eftersom nästan alla verksamheter lämnar ifrån sig någon typ av farligt avfall så uppskattas över en miljon företag och verksamheter beröras av antecknings- och rapporteringskravet någon gång under ett år. Hittills har över 20 000 olika verksamheter rapporterat in sina antecknade uppgifter. De stora återvinningsföretagen toppar rapporteringen. Naturvårdsverket arbetar med att uppmärksamma fler verksamheter om skyldigheterna med anledning av den aktuella regleringen.

Det som förorsakar administrativ belastning för företagen är egentligen Avfallsförordning 6 kap. 11 §. Att föra anteckningar är inte så betungande eftersom det kopplas ihop med att man samlar det rent praktiskt, men, sedan ska alla företag som för anteckningar lämna uppgifterna till ett elektroniskt system hos Naturvårdsverket senast två arbetsdagar efter anteckningen. Detta betyder att det behöver finnas en tillgänglig person som får hantera sådana uppgifter för företagets räkning inom två arbetsdagar de dagar som man får ett farligt avfall, året runt. Denna funktion behöver givetvis backup och flera insatta personer. Det kan tyckas enkelt men det är ganska mycket information man behöver ha tillgänglig och kanske framför allt kunskap som man behöver besitta eftersom uppgiftslämnandet hos Naturvårdsverket görs genom personlig inloggning med BankID. Om det skulle bli fel eller är några timmar försenat så tillkommer miljöskänkionsavgift för företaget. Den 1 januari 2022 träder en miljöskänkionsavgift i kraft för den som rapporterar för sent. Bestämmelsen följer av Förordning (2012:259) om miljöskänkionsavgifter, 11 kap. 8 b §.

Åtgärdsförslag

Förläng tidsfristen (nuvarande är 48 timmar) för lämnande av uppgifter till Naturvårdsverkets avfallsregister, till 30 dagar, så att registreringen kan göras samlat, en gång per månad.

Bedömning av åtgärdsförslagets effekter för företagen

Nästintill samtliga företag verksamma i Sverige befattar sig någon gång med avfall och underkastas då aktuellt regelverk. En miljon företag, huvudsakligen små företag, skulle gynnas av att uppgiftslämnandet förenklas genom en förlängd tidsfrist.

Kontaktuppgifter

Teknikföretagen, Joel Jonsson

08-782 08 93, joel.jonsson@teknikforetagen.se

87. Frival för verksamheters kommunala avfall

Regelverk: Miljöbalken kapitel 15

Mottagare: Miljödepartementet

Påverkan på företag idag

Kommuners monopol kring kommunalt avfall från verksamheter hindrar en effektiviseringspotential på upp till 85 miljoner per år. Likaså hindras dessa verksamheter från att ha en högre miljöambition än vad kommunen har.

Åtgärdsförslag

Genomför förslaget om frival från utredningen Äga avfall – en del av den cirkulära ekonomin (SOU 2021:24).

Bedömning av åtgärdsförslagets effekter för företagen

Vi ser följande fördelar med frival:

Effektiviseringsvinster

- Möjlighet till samordning av flera fastigheter inom ett område.

- Möjlighet att samlokalisera avfall inom ett område då transport av avfall, även lokalt, tidigare varit förbjudet p.g.a. monopol.

- Möjlighet att teckna ramavtal med återvinningsföretag för fler fraktioner samt över kommungränser.

Miljövinster

- Ökad möjlighet till avtal om särskild utsortering av fraktioner som annars hade gått till förbränning.

- Ökad avfallsstatistik, vilket är en förutsättning för förebyggande och avfallsminimerande åtgärder

Fastighetsägarna vill särskilt lyfta fram att våra medlemmar tillsammans med sina hyresgäster avser höja ambitionerna kring avfallshantering, återbruk och återvinning när frival införs. Den kommunala servicen som erbjuds upplevs ligga på lägsta nivå vilket inte är förenligt med ett näringsliv med allt högre klimat- och miljöambitioner. Det kommunala monopolet omöjliggör i stort sett för verksamheter att själva ombesörja eller köpa in tjänster för ökad miljönytta, över den kommunala servicen. Det är därför troligt att en stor del av de av utredningen estimerade frigjorda 85 miljonerna i effektiviseringsvinster kommer att återinvesteras i en utökad utsortering för mer återbruk och återvinning vilket ger ökad miljönytta för samhället.

Kontaktuppgifter

Fastighetsägarna, Rikard Silverfur

08-613 57 20, rikard.silverfur@fastighetsagarna.se

88. Åtgärda snedvridande tillämpning av energiskatteregel

Regelverk: Lag (1994:1776) om skatt på energi (nedan LSE), 6 a kap. 1 § 9, 9 kap 5 § och 11 kap. 9 och 14 §§

Mottagare: Finansdepartementet

Påverkan på företag idag

I lag om skatt på energi, LSE, finns möjlighet till nedsättning av energiskatt för el och bränslen som förbrukas i tillverkningsprocess i industriell verksamhet. Skatteverket har sedan 2019, utan att lagstiftningen har ändrats, börjat neka nedsättning av energiskatt om inte den huvudsakliga verksamheten är att betrakta som industriell. Med huvudsaklig verksamhet avses minst 50 procent av företagets omsättning.

Den ändrade tillämpningen innebär att företag som bedriver industriell verksamhet men som även har andra verksamhetsgrenar missgynnas i förhållande till företag som bedriver en renodlad industriell verksamhet.

Två företag som tillverkar samma typ av vara kan alltså få olika skattesituationer beroende på hur företagen valt att organisera sina verksamheter trots att nedsättningen endast görs för motsvarande industriella verksamhet. Konsekvensen blir att ett företag får nedsättning till 0,6 öre per kWh för förbrukad el i den industriella tillverkningsprocessen medan en konkurrent som inte beviljas nedsättning för motsvarande tillverkning får en skattekostnad på 35,6 öre per kWh i energiskatt för den el som konsumeras i dess industriella tillverkning. Det innebär att motsvarande tillverkning kan leda till att skatten på el blir närmare 60 gånger högre.

I vissa undantagsfall när den industriella verksamheten anses utgöra en tillräckligt självständig del av verksamheten eller en integrerad del av en annan industriell verksamhet medger dock Skatteverket den lägre skattekostnaden.

Åtgärdsförslag

I insänd hemställan¹ finns förslag på förtydligande i LSE som skulle avhjälpa den snedvridande tillämpningen. Skattenedsättningen ska således kunna medges oavsett hur stor del av omsättningen som är hänförlig till den industriella verksamheten.

Bedömning av åtgärdsförslagets effekter för företagen

Ovanstående förtydliganden bidrar till att minska konkurrenssnedvridning och till att göra beskattningen mer neutral. Vidare så inträder situationen att övrig icke industriell verksamhet inte blir bestämmande för om en verksamhet är att anse som industriell verksamhet.

Kontaktuppgifter

Svenskt Näringsliv, Skatteavdelningen, Robert Lönn
08-553 430 33, robert.lonn@svensknaringsliv.se

Svensk Handel, Jolanda Girzl
0703-50 08 87, jolanda.girzl@svenskhandel.se

¹ https://www.svensknaringsliv.se/sakomraden/skatter/atgarda-konkurrenssnedvridningen-gallande-nedsattning-for-el-och_1172269.html

89. Ta bort trösklar för återbetalning av elskatt

Regelverk: Lag (1994:1776) om skatt på energi, 11 kap

Mottagare: Finansdepartementet, Skatteverket

Påverkan på företag idag

- Elskatten för år 2021 uppgår till 35,6 öre/kWh respektive 26 öre/kWh i delar av norra Sverige.
- För företag som har en tillverkningsprocess, eller är ett datacenter med en effekt större än 0,1 MW är elskatten 0,6 öre/kWh.
- Metallurgiska och mineralogiska processer är undantagna från skatten.

Sedan den 1 januari 2017 debiteras full elskatt till alla kunder. Detta gäller inte den el som används i metallurgiska eller mineralogiska processer. De som är berättigade till den lägre nivån, d.v.s. 0,6 öre/kWh, kan årsvis eller månadsvis ansöka om återbetalning från Skatteverket för skillnaden mellan den inbetalda nivån och 0,6 öre/kWh för den del av beloppet som överstiger 8 000 kr/år.

Skatteverket har idag som huvudprincip att återbetalning av skatten ska ske en gång per år i efterhand. För vissa större elförbrukare vars elförbrukning uppgår till minst 150 000 kWh per kalenderår finns dock möjligheten att ansöka om återbetalning en gång per månad. Detta måste dock godkännas av Skatteverket. Företag med en elförbrukning över 10 000 000 kWh per år kan ansöka om att bli frivilligt skattskyldiga, och därmed själva hantera sin skatteinbetalning.

För ett enskilt företag år 2021, får det ovan beskrivna problemet följande effekter på kassaflödet. Om ett företag exempelvis förbrukar 140 000 kWh per år skulle den kostnad som företaget behöver ligga ute med under året vara drygt 40 000 kr, en summa som endast fås tillbaka årsvis i efterhand.

För ett företag som förbrukar upp mot 10 000 000 kWh, men inte själva har möjligheten att bli skattskyldig, måste företaget ligga ute med närmare 300 000 kr per månad innan återbetalning kan erhållas.

De nuvarande återbetalningströsklarna har negativa likviditetseffekter på framförallt elintensiva små- och medelstora företag.

Åtgärdsförslag

Det finns tre alternativa åtgärder för att komma till rätta med problemet;

- Huvudförslaget är ett ansökningsförfarande där ett företag får godkännas av Skatteverket att köpa el med reducerad elskatt. Förfarandet skulle kunna utformas så att den som vill köpa el med "rätt" skatt från början, inkommer med underlag till Skatteverket och får beslut om hur mycket el som bolaget kan köpa in med nedsatt elskatt under ett kalenderår med krav på ändringsanmälan vid ändrade förhållanden och belopp årsvis i efterhand. Ett sådant beslut från Skatteverket involverar en individuell prövning och innebär en bättre likviditet för elköparen då denne inte behöver ligga ute med elskatt. En annan positiv effekt är en minskad administration för både Skatteverket och företagen. Skatteverkets uppföljning och kontroll av att skattereducerad el köps inom ramen för Skatteverkets beslut underlättas från år 2018 då det är nätägaren som debiterar all elskatten när elkunden inte är registrerad för elskatt.

-
- Det andra alternativet är att öppna för att fler företag kan bli frivilligt skattskyldiga och själva hantera sin skattebetalning, genom att avsevärt sänka gränsen 10 000 000 kWh eller ta bort den helt.
 - Det tredje alternativet är att tillåta tätare återbetalningsintervall för alla företag oavsett elförbrukningens storlek, för att minimera påverkan på företagens kassaflöde.

Bedömning av åtgärdsförslagets effekter för företagen

Åtgärdsförslagen skulle minska företagens problem med kassaflöde, samt minska den administrativa bördan för såväl företag som Skatteverket. Förslaget berör industriell verksamhet och data-center, branscher som Sverige gärna vill attrahera i konkurrens med andra länder.

Kontaktuppgifter

Svenskt Näringsliv, Skatteavdelningen, Robert Lönn
0706-26 30 33, robert.lonn@svensknaringsliv.se

90. Avskaffa elektronikskatten

Regelverk: Lag (2016:1067) om skatt på kemikalier i viss elektronik

Mottagare: Finansdepartementet

Påverkan på företag idag

Den 1 juli 2017 infördes en lag om skatt på kemikalier i vissa vitvaror och elektronik i Sverige. Skatten träffar bl.a. spisar, kylskåp, tvättmaskiner, dammsugare, mobiltelefoner, routrar, tv-apparater, spelkonsoler och datorer.

Skatten syftar till att minska förekomsten av vissa kemikalier i hemmen. Avsikten är således att träffa hushållsprodukter, men så som lagen är konstruerad slår den mycket bredare än så. Skatten har införts av miljöskäl men skattens funktion som styrmedel är tveksam då skatten är nationell och den svenska marknaden är försumbar relativt världsmarknaden. Eftersom skatten är vikt- och inte prisbaserad, kan skattens andel i priset bli betydande för vissa produkter. Detta i en bransch där det råder kraftig prispress.

En märklig utformning av skatten är att produkter som inte innehåller de kemikalier som skatten avser att träffa medges avdrag som begränsas till 90 % av skatten. I flera fall deklarerar företagen full skatt eftersom reglerna är så komplicerade, svårigheten att själva mäta och då det finns osäkerhet kring hur och om myndigheterna kontrollerar.

Kemikalieinspektionen och Skatteverket har utvärderat elektronikskatten och kommit fram till att den inte lett till avsedd miljöstyrning i enlighet med den uttalade intentionen. Myndigheterna har också i en annan rapport tagit fram förslag på hur skatten kan ändras för att bli mer ändamålsenlig. Därmed är det svårt ur ett miljöperspektiv att argumentera för elektronikskattens kvarvarande i sin nuvarande utformning.

Sammantaget utgör elektronikskatten en administrativ börda och den miljöstyrande effekten av skatten är tveksam.

Åtgärdsförslag

I första hand bör elektronikskatten avskaffas med bakgrund av ovanstående. I andra hand måste skatten ändras för att uppnå avsedd miljöstyrning. Det är orimligt att företag beskattas trots att de inte har de oönskade kemikalierna i sina produkter.

Bedömning av åtgärdsförslagets effekter för företagen

Förslaget bedöms minska företagens administrativa börda och öka förtroendet för miljöskatter.

Kontaktuppgifter

Svenskt Näringsliv, Skatteavd., Robert Lönn, 0706-26 30 33, robert.lonn@svensktnaringsliv.se

APPLiA c/o Teknikföretagens Branschgrupper AB, Matts Spångberg, 730-78 30 72, matts.spangberg@tebab.com

Almega, TechSverige, Frida Faxborn, 072-202 33 97, frida.faxborn@techsverige.se

Kemisk Tekniska Företagen, Ulrika Flodberg, 0708-98 81 81, ulrika.flodberg@ktf.se

91. Avskaffa bekämpningsmedelsskatten

Regelverk: Lag (1984:410) om skatt på bekämpningsmedel (LSB)

Mottagare: Finansdepartementet

Påverkan på företag idag

Skatt på bekämpningsmedel innebär att skatt ska erläggas till staten vid omsättning eller ianspråktagande inom landet av bekämpningsmedel för yrkesmässig användning. Detta betyder att tillverkade eller importerade företag ska vara registrerade hos Skatteverket och till staten erlägga betalning till ett skattekonto. Skatten är för närvarande 34 kr per kg verksam beståndsdel i bekämpningsmedlet. Eftersom kostnaden förs vidare i leverantörskedjan landar den i slutänden hos användaren av bekämpningsmedlet - när det gäller växtskyddsmedel är det en svensk lantbruksföretagare.

Bekämpningsmedel, som är den övergripande termen för såväl växtskyddsmedel som biocidprodukter, är de striktast lagreglerade kemikalierna vi har. För varje verksamt ämne, varje användningsområde för resp. verksamt ämne och för varje användningsområde för produkt i någon form av bekämpningssyfte krävs godkännande av behöriga myndigheter i enlighet med gällande regler. Avgifter krävs för godkännanden och dessutom ska årlig avgift baserad på försålda volymer betalas till Kemikalieinspektionen.

Åtgärdsförslag

Under de närmare 40 år som gått sedan bekämpningsmedelsskatten infördes, har skyddslagstiftningen inom bekämpningsmedelsområdet (inkl. växtskyddsmedel och biocidprodukter) införts och utvecklats till det omfattande regelverk som gäller idag – Bekämpningsmedelsförordningen ((EG) nr 1107/2009) resp. Biocidproduktförordningen ((EG) nr 528/2012). Syftet med den moderna lagstiftningen är att säkerställa en hög skyddsnivå för människors och djurs hälsa och för miljön och samtidigt säkerställa att effektiva produkter används för rätt ändamål.

Effekten av bekämpningsmedelsskatten tillför inget värde utöver den befintliga lagstiftningen utan motverkar snarare i många fall den noggrant avvägda balansen mellan produkters nytta och risker. Definitionen av bekämpningsmedel och undantag i LSB innebär dessutom en oacceptabel rättsosäkerhet, eftersom det är oklart vad som menas med definitionen och undantagen. Bekämpningsmedelsskatten och Lag (1984:410) om skatt på bekämpningsmedel bör därför avskaffas.

Bedömning av åtgärdsförslagets effekter för företagen

Åtgärdsförslaget skulle minska företagens kostnader och administrativa börda. För de produkter (vissa produkttyper i kategorin biocidprodukter) som hittills inte beskattats hänger Lag om skatt på bekämpningsmedel som ett hot över företagen. Tolkningen av den otidsenliga lagen innebär en oro och rättsosäkerhet som är oacceptabel för berörda företag i våra branscher.

Kontaktuppgifter

Svenskt Växtskydd, Anders Normann
0705-91 81 62, anders.normann@svensktvaxtskydd.se

Kemisk Tekniska Företagen, Ulrika Flodberg
0708-98 81 81, ulrika.flodberg@ktf.se

92. Avskaffa flygskatten

Regelverk: Lag (2017:1200) om skatt på flygresor

Mottagare: Finansdepartementet

Påverkan på företag idag

Flygskattens syfte är att flygets klimatpåverkan ska minska, vilket kan bidra till att nå det miljö-kvalitativa målet "begränsad klimatpåverkan". Skattskyldigt är det flygbolag som utför flygningen och skyldigheten att betala skatt inträder när flygplanet lyfter från en flygplats i Sverige.

En nationell flygskatt för resor inom Sverige och till/från EES-området ger ur ett globalt perspektiv ingen minskning av klimatutsläppen. Flyget inom EU/EES ingår sedan år 2013 - tillsammans med industrin och energisektorn inom EU - i EU:s handelssystem för utsläppsrätter. Grundprincipen i utsläppshandeln är att det sätts ett gemensamt EU-tak för utsläppen för de sektorer som omfattas. När taket sänks måste utsläppen minska och ett pris uppstår på marknaden. Syftet är att detta ska ske till så låg kostnad som möjligt för hela EU. Om en svensk flygskatt leder till minskade utsläpp från flyget i Sverige blir effekten endast att motsvarande utsläppsutrymme görs tillgängligt för andra länder eller aktörer i systemet. Därför får en nationell flygskatt i Sverige ingen effekt på klimatutsläppen i EU för de flygningar som omfattas av utsläppshandeln.

Det finns en uppbär risk att fler långflygningar flyttar till våra grannländer vilket får till följd att de totala utsläppen inte minskar utan flyttar till andra områden i vårt närområde, något som inte gynnar den globala miljön. Om miljöeffekterna är fokus framför skatteintäkter borde istället regeringen ta sikte på att främja miljöteknik som minskar utsläppen. Den nuvarande utformningen av flygskatten får till följd att flygbolagen får en extra kostnad gentemot konkurrenter som flyger från andra länder, en kostnad som minskar utrymmet för att investera i miljöfrämjande teknik.

Åtgärdsförslag

Istället för att minska det ekonomiska utrymmet för flygsektorn genom beskattning och administration, bör istället innovation uppmuntras för att bidra till verklig klimatnytta. Skatten ger inga incitament till förändring av bränslen, teknisk utveckling eller annan form av effektivisering. Även om utsläppen hade varit noll är skatten lika stor.

Bedömning av åtgärdsförslagets effekter för företagen

Ett avskaffande av flygskatten minskar företagens kostnader och administrativa börda. Samtidigt minskar också skatten förtroendet för miljöskatter som miljöstyrmedel. Den långsiktiga lösningen bör vara att stimulera innovation och utveckling.

Kontaktuppgifter

Svenskt Näringsliv, Skatteavdelningen, Robert Lönn
0706-26 30 33, robert.lonn@svensknaringsliv.se

93. Slopa skatten på plastbärkassar

Regelverk: Lag (2020:32) om skatt på plastbärkassar

Mottagare: Finansdepartementet

Påverkan på företag idag

En skatt ska tas ut på plastbärkassar från den 1 maj 2020. Skatten tas ut med tre kr per plastbärkasse av engångskaraktär som typiskt sätt tillhandahålls inom detaljhandeln. För mindre plastbärkassar, t.ex. de påsar som finns vid grönsaksavdelningen i en matbutik, tas skatten ut med 30 öre per kasse.

Skatten gör idag inte skillnad på om en plastbärkasse har fossilt ursprung eller är från förnybara källor. En differentiering skulle ge incitament för fortsatt forskning och utveckling för plastbärkassar, något som genererar nya arbetstillfällen och bidrar till att fasa ut fossilbaserade och inte återvinningsbara plastbärkassar på global nivå.

Lagstiftningen får också negativ effekt avseende tillverkande företags möjlighet att hålla produktionen kvar i Sverige, vilket ger negativa effekter på svensk sysselsättning och innovation.

Åtgärdsförslag

Slopa skatten på plastbärkassar då den inte är ett ändamålsenligt miljöstyrmedel.

Bedömning av åtgärdsförslagets effekter för företagen

Förslaget bedöms minska den administrativa bördan och minska snedvridningen mellan olika bärkassar. En mer ändamålsenlig miljöstyrning med fokus på innovation främjar företag i Sverige att utveckla plastbärkassar som kan fasa ut fossilbaserade och icke återvinningsbara plastbärkassar på global nivå.

Kontaktuppgifter

Svenskt Näringsliv, Skatteavdelningen, Robert Lönn
0706-26 30 33, robert.lonn@svensknaringsliv.se

94. Harmonisera gränsvärdena för revisionsplikt i enlighet med EU-lagstiftningen

Regelverk: Aktiebolagslag (2005:551)

Mottagare: Justitiedepartementet

Påverkan på företag idag

Sveriges låga gränser för när ett företag måste anlita en revisor gör att svenska företag får högre påtvingade kostnader och en tyngre regelbörda än företag i andra EU-länder. Svenska företag omfattas av revisionsplikt om de uppfyller fler än ett av följande villkor:

- Medelantalet anställda har under de två senaste räkenskapsåren uppgått till mer än tre.
- Balansomslutningen har de två senaste räkenskapsåren uppgått till mer än 1,5 mkr.
- Nettoomsättningen har de två senaste räkenskapsåren uppgått till mer än 3 mkr.

Sverige är vid sidan av Finland och Malta det land i EU som har lägst gränser för revisionsplikt. En stor del av EU-länderna, t.ex. Nederländerna, Tyskland och Frankrike, tillämpar de högsta möjliga gränsvärdena, dvs. åtta miljoner euro i nettoomsättning, fyra miljoner euro i balansomslutning och 50 anställda.

Åtgärdsförslag

Höj gränsvärdena för revisionsplikt till de högsta gränsvärden som gäller enligt EU-lagstiftningen.

Bedömning av åtgärdsförslagets effekter för företagen

Det huvudsakliga syftet med revision är att fungera som en kontrollfunktion när ägandet av ett företag är skilt från förvaltningen. De internationella revisionsstandarder som tillämpas i Sverige är konstruerade för detta ändamål. I mindre företag när ägare och företagsledare ofta är samma person (eller personer) finns det inte alltid tillräckliga motiv för att anlita en revisor och då är det rimligt att det är frivilligt. Mindre företag bör därför utefter de egna förutsättningarna själva få bedöma sitt behov av revision.

Åtgärdsförslaget skulle sänka företagens kostnader och innebär en tidsbesparing och en regel-förenkling. Konkurrenskraften för svenska företag skulle stärkas och mindre företag ges större möjligheter att växa. Om undantaget från revisionsplikt sätts till EU:s maximala gränsvärden kan kostnaderna minska väsentligt för företagen, med upp till en miljard kr per år.

Kontaktuppgifter

Svenskt Näringsliv, Skatteavdelningen, Sofia Bildstein Hagberg
08-553 431 88, sofia.bildstein-hagberg@svensknaringsliv.se

Småföretagarnas Riksförbund, Mattias Andersson
0729-22 22 62, mattias.andersson@smaforetagarna.se

95. Slopa företrädaransvaret

Regelverk: Skatteförfarandelag (2011:1244) 59 kap. 12 – 14 §§

Mottagare: Finansdepartementet

Påverkan på företag idag

Företrädaransvaret i skatteförfarandelagen innebär att en företagare kan bli personligt ansvarig för betalning av bolagets skatter och avgifter om han eller hon inte har sett till att bolaget betalat på förfallodagen. Företrädare är verkställande direktör, styrelseledamöter och andra som i praktiken företräder bolaget. Personligt betalningsansvar inträder om företrädaren genom uppsåt eller grov oaktsamhet underlåtit att betala då skatten eller avgiften förfallit till betalning. Reglerna om företrädaransvar tillämpas mycket strängt i praxis. För att undgå ansvar måste företrädare i praktiken senast samma dag som skatteskulden förfaller till betalning vidta åtgärder för att avveckla bolagets skulder med hänsyn till samtliga borgenärs intressen. De enda åtgärder som normalt godtas är allmän betalningsinställelse, eller att konkursförfarande eller företagsrekonstruktion inleds. Konsekvensen blir att företagare med tillfälliga likviditetsproblem kan tvingas sätta hela verksamheten i konkurs. Detta är inte bara rättsosäkert utan även skadligt för företagandet. Många företrädare har dessutom liten eller ingen kunskap om reglerna vilket gör att man riskerar att råka särskilt illa ut.

Åtgärdsförslag

Reglerna och tillämpningen av dessa har fått stark kritik och bland annat har det framförts att dessa tillämpats alltför strikt och att regelsystemet inte är rättssäkert. I betänkandet SOU 2020:60 föreslås vissa förändringar i det subjektiva rekvisitet, utökade befrielsegrunder samt införandet av en rådrumsregel. I ett första steg bör åtminstone de förändringar som föreslås i betänkandet genomföras. Det långsiktiga målet är dock att företrädaransvaret bör slopas. I våra nordiska grannländer saknas motsvarande regler. Det finns inte något behov av särreglering för Skatteverkets fordringar. Det stränga personliga ansvar som gäller enligt aktiebolagslagen är tillräckligt.

Bedömning av åtgärdsförslagets effekter för företagen

Aktiebolagslagen medger tidsfrister som gör att en företagare med likviditetsproblem ges möjlighet att försöka rädda sitt företag. Ett slopat företrädaransvar skulle därför innebära att onödiga konkurser kan undvikas. I aktiebolagslagen gäller likabehandling av borgenärskollektivet. Med ett avskaffande av särregleringen för staten i fråga om företrädaransvar för skatter skulle regelsystemen hänga ihop och regelverket bli mer rättssäkert. Åtgärdsförslaget skulle minska den ekonomiska risken för företagen och därmed öka investeringsviljan för företagen. Det finns drygt en miljon mindre företag i Sverige (företag med mellan noll och nio anställda).

Kontaktuppgifter

Svenskt Näringsliv, Skatteavdelningen, Katarina Bartels
08-553 430 76, 0722-05 82 32, katarina.bartels@svensktnaringsliv.se

Småföretagarnas Riksförbund, Mattias Andersson
0729-22 22 62, mattias.andersson@smaforetagarna.se

96. Krav på uppsåt eller grov oaktsamhet för skattetillägg

Regelverk: Skatteförfarandelagen (2011:1244), 49 och 51 kap.

Mottagare: Finansdepartementet

Påverkan på företag idag

Enligt gällande regelverk påförs skattetillägg för en skattskyldig som anses ha lämnat en oriktig uppgift vid deklaration eller i mål om egen beskattning. Inget krav finns på att den oriktiga uppgiften ska ha lämnats med uppsåt eller av oaktsamhet. Både privatpersoner och näringsidkare kan beläggas med skattetillägg. Enligt Skatteverkets statistik påförs 30 000 - 40 000 skattetillägg årligen.

Skattetillägg är en administrativ sanktion, och kan överklagas av den enskilde. Dock är skattetillägget att betrakta som ett straff enligt Europakonventionen om mänskliga rättigheter (se SOU 2017:94).

Som huvudregel beräknas skattetillägg som 40 procent av den skatt som skulle ha aktualiserats om inte den oriktiga uppgiften lämnats. Befrielsegrunder finns, bland annat om den oriktiga uppgiften lämnats av misstag som berott på ålder, hälsa eller liknande förhållande, om avgiften inte står i rimlig proportion till felaktigheten eller om oskäligt lång tid har gått sedan uppgiften lämnades. En granskning utförd av stiftelsen Rättvis skatteprocess av skattetillägg som överklagats åren 2018 - 2020 har emellertid visat att befrielse medgetts av kammarrätter och HFD i färre än två procent av överklagade fall.

Åtgärdsförslag

För påförande av skattetillägg bör det krävas att det visas att den enskilde lämnat den oriktiga uppgiften uppsåtligt eller av grov oaktsamhet. Detta skulle stärka rättssäkerheten för skattskyldiga. I synnerhet är detta angeläget med tanke på skattetilläggets karaktär av straff.

Bedömning av åtgärdsförslagets effekter för företagen

Alla företag och skattskyldiga gynnas av stärkt rättssäkerhet i skatteprocesser. Vad gäller antalet direkt berörda företag påfördes drygt 15 400 företag skattetillägg år 2019, enligt Skatteverkets statistik. Därtill påfördes drygt 13 700 fysiska personer skattetillägg samma år, varav en viss andel kan antas vara enskilda näringsidkare.

Kontaktuppgifter

Företagarna, Patrick Krassén
08-406 17 17, patrick.krassen@foretagarna.se

97. Kravet på personalliggare bör ändras så att färre företag drabbas av kostsamma kontrollavgifter

Regelverk: Skatteförfarandelagen (2011:1244)

Mottagare: Finansdepartementet

Påverkan på företag idag

Kraven på personalliggare utgör en kostsam och ineffektiv reglering. Skötsamma företag drabbas av omfattande kontrollavgifter för små oavsiktliga fel trots att det inte finns någon som helst misstanke om skattefusk. Kontrollavgifterna kan även leda till att företagens serveringstillstånd ifrågasätts vilket är förödande för företagen. Forskare på HUI Research¹ har under år 2017 utrett frågan och forskarna kunde inte hitta någon statistiskt säkerställd effekt av personalliggarna och fann att kravet på personalliggare inte kan motivera de kostnader det medför.

Åtgärdsförslag

Kravet på personalliggare bör avskaffas alternativt att systemet ändras så att färre företag drabbas av kostsamma kontrollavgifter

Bedömning av åtgärdsförslagets effekter för företagen

Ett genomförande av åtgärdsförslaget skulle innebära tidsbesparingar för företagen och sänka deras kostnader. Förslaget skulle möjliggöra investeringar och skulle minska företagens osäkerhet. Samtliga företag inom besöksnäringen skulle gynnas av åtgärden.

Kontaktuppgifter

Visita – Svensk besöksnäring, Anna Sandborgh
08-762 74 35, a.sandborgh@visita.se

1 https://www.svensktnaringsliv.se/sakomraden/rattssakerhet/personalliggares-effekter-pa-lonerapporteringen-i-restaurang-och_1117600.html

98. Förbättra effektiviteten i den arbetskraftövervakning som hanteras genom personalliggare

Regelverk: Skatteförfarandelag (2011:1244) 39 kap 11 – 12 §§

Mottagare: Finansdepartementet

Påverkan på företag idag

De övervägande skälen till personalliggare är att motverka svartarbete och social dumpning i ett antal branscher där Skatteverket identifierat problem. Vi vill motverka osund konkurrens, men bedömer att systemet med personalliggare är tandlöst såtillvida att de oseriösa företagare som man vill komma åt, kan kringgå systemet och de seriösa drabbas av kontrollavgifter och avbrott i verksamheten som skapar oro och rädsla för att ha gjort fel och vid kontroller riskeras dryga avgifter.

Vi menar att utfallet av reformen inte har levt upp till de förhoppningar om ett minskat svartarbete som fanns vid införandet. Proportionaliteten i straffavgifternas utformning har blivit bristande vilket visar sig genom att små förseelser får höga sanktioner samtidigt som medvetet skatteundandragande inte upptäcks.

Åtgärdsförslag

I rapporten En utvärdering av personalliggarsystemet 2018/19:RFR4¹ föreslås möjligheten att:

- Införa differentierade avgifter.
- På ett tydligare sätt avgränsa överträdelser som medför en kontrollavgift.
- Tydliggöra avgiftens storlek vid olika överträdelser.

Dessa punkter bör utredas och presenteras som skarpa genomförandeförslag.

Bedömning av åtgärdsförslagets effekter för företagen

Ett mycket stort antal företag omfattas av krav på personalliggare; inom följande branscher:

Bygg, fordonsservice, kropps och skönhetsvård, livsmedel och tobaksgrossister, restaurang samt tvätterier.

Ett första steg är att få upp frågan på bordet men avsikten bör vara att revidera personalliggarsystemet så att de problem som avsågs bemötas kommer att adresseras på annat sätt.

Kontaktuppgifter

Småföretagarnas Riksförbund, Mattias Andersson
0729-22 22 62, mattias.andersson@smaforetagarna.se

1 https://www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/dokument/rapport-fran-riksdagen/en-utvardering-av-personalliggarsystemet_H60WRFR4

99. Ändra reglerna om väsentligt inflytande

Regelverk: Lag (1997:238) om arbetslöshetsförsäkring 34 §

Mottagare: Arbetsmarknadsdepartementet, arbetslöshetskassor

Påverkan på företag idag

I arbetslöshetsförsäkringen definieras en företagare som en fysisk person som bedriver sådan näringsverksamhet som avses i 13 kap. 1 § första stycket inkomstskattelagen (1999:1229), och som han eller hon personligen utför arbete i och har ett väsentligt inflytande över. I HFD 2014:61 framgår att en suppleantplats och delägande i ett företag kan innebära väsentligt inflytande och därmed betraktas som företagare enligt arbetslöshetsförsäkringen.

Åtgärdsförslag

Reglerna om väsentligt inflytande över ett bolags verksamhet behöver ändras så att ett engagemang i en närståendes företag, utan att ersättning utgått, inte innebär nekad a-kassa.

Bedömning av åtgärdsförslagets effekter för företagen

Sveriges vanligaste företagsform är familjeföretag. Det är mycket vanligt att exempelvis barn sitter i sina föräldrars styrelse – som suppleanter, ledamöter eller mindre delägare utan att uppbära ersättning – vid sidan av ordinarie anställningar. Dessa personer ska inte missgynnas vid arbetslöshet. Generationsväxlingar skulle kunna underlättas vid ett genomförande av förslaget.

Kontaktuppgifter

Företagarna, Erik Ageberg

0733-30 52 77, erik.ageberg@foretagarna.se

100. Slopa rehabiliteringsplaner för företag med färre än tio anställda

Regelverk: Socialförsäkringsbalken 30 kap. 1 § och 6 §

Mottagare: Socialdepartementet, Försäkringskassan, Socialstyrelsen

Påverkan på företag idag

Den 1 juli 2018 infördes en skyldighet för arbetsgivare att ta fram en plan för återgång i arbete, eller "Rehabiliteringsplan", då arbetstagaren har varit frånvarande på grund av sjukdom i 30 dagar, om det inte kan antas att han eller hon återgår i arbete inom 60 dagar från insjuknandet. Redan innan skyldigheten om att upprätta rehabiliteringsplaner infördes hade arbetsgivare långtgående ansvar för såväl rehabilitering som det förebyggande arbetet. Arbetsgivare har långtgående ansvar för sjuklön, rehabilitering och arbetsplatsanpassning även när deras medarbetare skadas på fritiden eller påverkas på annat sätt av omständigheter utanför arbetsgivarens kontroll. Planerna är pappersprodukter. Införandet av krav på rehabiliteringsplaner är sysselsättningshämmande.

Åtgärdsförslag

Slopa kravet att upprätta en plan för återgång i arbete då arbetstagaren har varit frånvarande på grund av sjukdom i 30 dagar, om det inte kan antas att han eller hon återgår i arbete inom 60 dagar från insjuknandet, för företag med färre än tio anställda.

Bedömning av åtgärdsförslagets effekter för företagen

Ett slopande av kravet att upprätta en plan för återgång i arbete för företag med färre än tio anställda skulle gynna särskilt mindre och växande företag. Bland företagare som vill anställa är det nästan två av tre företagare (63 procent) som säger att införandet av rehabiliteringsplaner minskat deras benägenhet att anställa.

Kontaktuppgifter

Företagarna, Erik Ageberg

0733-30 52 77, erik.ageberg@foretagarna.se

101. Tillåt viss verksamhet under föräldraledighet och sjukdom

Regelverk: Socialförsäkringsbalk 12 kap. 3 §

Mottagare: Socialdepartementet, Försäkringskassan

Påverkan på företag idag

För de flesta företagare är det inget alternativ att helt lägga ner företaget under föräldraledighet eller sjukdomsperiod. Idag löser många situationen genom att jobba, trots att man uppbär föräldrapenning eller sjukpenning. Det är osannolikt att den situationen kommer att förändras. I alla företag inträffar händelser som påverkar planeringen på kort sikt och som kanske kräver att företagaren går in och jobbar några få timmar då och då.

Åtgärdsförslag

Istället för att skuldbelägga företagande föräldrar och sjukskrivna genom att förbjuda dem att utföra åtgärder i företaget, bör regelverket därför ses över, så att begränsade aktiviteter i företaget är tillåtna också under föräldraledighet eller sjukdom. I den mån det behövs begränsningar, utöver de naturliga gränser för verksamheten som sätts genom föräldraskapet eller sjukdomen, kan det handla om ersättningsbar tid, intäkter eller utbetald lön.

Bedömning av åtgärdsförslagets effekter för företagen

Socialförsäkringar berör hela företagarkollektivet och är en viktig hörnsten i det offentligt finansierade skyddsnet som finns för såväl företagare som deras anställda.

Kontaktuppgifter

Företagarna, Erik Ageberg

0733-30 52 77, erik.ageberg@foretagarna.se

102. Flexiblare tillämpning av sanktionsavgifter för kör- och vilotider

Regelverk: Tillämpningen av Förordning (EG) nr 561/2006 av den 15 mars 2006 om harmonisering av viss sociallagstiftning på vägtransportområdet. Tillämpningen av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 165/2014 om färdskrivare vid vägtransporter. Regeringens Förordning (2004:865) om kör- och vilotider samt färdskrivare, m.m.

Mottagare: Infrastrukturdepartementet

Påverkan på företag idag

Företag riskerar att drabbas av dryga sanktionsavgifter för förarnas förseelser orsakade av misstag p.g.a. ren glömska eller för det är svårt att göra rätt med färdskrivaren.

Åtgärdsförslag

Inför en ordning med påpekanden och varningar, i likhet med vad som föreslogs av Tillväxtverket år 2020 (Dnr Ä 2020-1865) och den s.k. Regelförenklingsutredningen (SOU 2021:60), istället för de idag orimligt hårda straffen/konsekvenserna i förhållande till de "brott" som begås.

I Tillväxtverkets slutrapport¹ (juni 2020) efter näringsministerns förenklingsresa, finns förslag angående kör- och vilotider, om:

- Uppdrag till Transportstyrelsen om att vara råd- och vägledande i hur regelverket ska tillämpas.
- Kortare förflyttningar av fordon utan förarkort (utan sanktionsavgift).
- Möjlighet till varning istället för sanktionsavgift.

I SOU 2021:60 föreslås att ett varningssystem införs i förhållande till transportföretagen. Om en överträdelse inte är så allvarlig att sanktionsavgift måste påföras ska Transportstyrelsen i stället meddela transportföretaget en varning.

Vid prövningen av frågan om varning ska myndigheten bl.a. beakta om överträdelsen är av ringa art. Det ska särskilt beaktas om företaget tidigare meddelats en varning för en överträdelse av samma slag. En varning ska få meddelas för flera överträdelser gemensamt.

Bedömning av åtgärdsförslagets effekter för företagen

Det finns cirka 15 000 företag som bedriver yrkesmässig godstrafik på väg eller busstrafik och samtliga skulle påverkas positivt vid en tillämpning av åtgärdsförslaget för aktuellt regelverk för kör- och vilotider.

Kontaktuppgifter

Transportföretagen, Susanne Karlsson
023-580 44, susanne.karlsson@transportforetagen.se

1 Förenklingsresan - sammanställda, analyserade och konkretiserade förenklingsförslag (Dnr Ä 2019-1317)

103. Lika tillståndsplikt inom socialtjänstlagen, oavsett regiform

Regelverk: Socialtjänstlag (2001:453)

Mottagare: Regering och Riksdag

Påverkan på företag idag

Idag gäller tillståndsplikt för verksamheter¹ inom socialtjänstlagen om verksamheten drivs av bolag, föreningar, samfälligheter, stiftelser och enskilda individer. Tillståndet beslutas av Inspektionen för vård och omsorg, IVO. Kommuner som bedriver verksamheten i egen regi behöver inte söka tillstånd. Det räcker med en anmälan hos IVO.

För att tillstånd ska beviljas behöver verksamheten uppfylla krav på god kvalitet och säkerhet, t.ex. krav på att föreståndaren och övrig personal ska ha lämplig utbildning och erfarenhet och att lokalernas utformning är ändamålsenlig. Det är orimligt att inte alla verksamheter, oavsett vem som driver dem, måste uppfylla samma krav. Detta snedvrider förutsättningarna för privata aktörer att verka inom socialtjänsten.

Åtgärdsförslag

Inför en generell tillståndsplikt för verksamheter inom socialtjänstlagen som omfattar såväl kommunalt som privat drivna verksamheter.

Bedömning av åtgärdsförslagets effekter för företagen

Likabehandling mellan privata och kommunala verksamheter tar bort en snedvriden konkurrens och minskar företagens osäkerhet. Åtgärdsförslaget ökar förutsättningarna att investera i välfärden genom att vinna avtal/upphandlingar.

Cirka 800 verksamheter skulle gynnas vid ett genomförande av åtgärdsförslaget genom att samma förutsättningar då gäller för alla i branschen. Det handlar främst om äldreboenden, hemtjänst och stödboenden för funktionshindrade och finns spridda i kommuner över hela Sverige.

Kontaktuppgifter

Almega Vårdföretagarna, Sabina Joyau, näringspolitisk chef
08-762 68 84, sabina.joyau@vardforetagarna.se

¹ Med verksamhet avses bl.a. äldreboenden, stödboenden, hemtjänst och hem för vård och behandling.

104. Förbättrad konkurrensneutralitet mellan privata och offentliga aktörer i vård och omsorg

Regelverk: Lag (2008:962) om valfrihetssystem (nedan LOV)

Mottagare: Socialdepartementet

Påverkan på företag idag

LOV-system i kommunerna och vårdval i regionerna bygger på tanken att kvaliteten kan höjas genom ökad konkurrens mellan olika utförare. Valfrihetssystemen bidrar till mångfald och människor ges möjlighet att välja den vård- eller omsorgsgivare som passar de egna behoven bäst. En grundläggande princip för LOV-systemen är konkurrensneutralitet, det vill säga att kommuner och regioner behandlar offentliga och privata utförare lika.

De offentliga och privata vårdgivarna får samma ersättning från kommunen/regionen för sina brukare/patienter i ett LOV-system. Så långt är de ekonomiska villkoren lika. Men, på många håll i landet går kommunens/regionens egen verksamhet med underskott. Vårdföretagarnas årligen återkommande granskning av de ekonomiska resultaten i den regiondrivna primärvården visar ett samlat underskott på närmare 3,4 miljarder kr för åren 2011–2019. I den senast genomförda undersökningen vad gäller kommuner med LOV i hemtjänst, genomförd av Sveriges kommuner och regioner (SKR), framkom att i 7 av 10 kommuner gick den kommunala hemtjänsten med underskott.

När en kommun/region låter sina egna verksamheter gå med underskott får verksamheter i privat och offentlig regi olika förutsättningar, trots att uppdragsgivaren, kommunen eller regionen, är densamma. Detta snedvrider villkoren att verka och riskerar att leda till ojämlikhet i vilken vård patienter och brukare kan erbjudas, beroende på vilken utförare de har valt.

Åtgärdsförslag

Tillsätt en utredning om LOV, med avsikten att säkra konkurrensneutralitet mellan privat och offentligt driven verksamhet.

Bedömning av åtgärdsförslagets effekter för företagen

Konkurrens på likvärdiga villkor förbättrar företagens möjligheter att expandera och våga investera för framtiden. Detta är en grundläggande förutsättning för vård och omsorg på lika villkor, oavsett regiform.

Kontaktuppgifter

Almega Vårdföretagarna, Sabina Joyau, näringspolitisk chef
08-762 68 84, sabina.joyau@vardforetagarna.se

Almega Vårdföretagarna, Anna Bergendal, näringspolitisk expert
08-762 69 86, anna.bergendal@vardforetagarna.se

Näringslivets Regelnämnds NNR medlemmar

Almega
Byggföretagen
Drivkraft Sverige
Fastighetsägarna Sverige
Finansbolagens Förening
Fondbolagens Förening
Företagarna
IKEM, Innovations- och kemiindustrierna i Sverige
Kontakta
KTF – Kemisk Tekniska Företagen
Lantbrukarnas Riksförbund
Livsmedelsföretagen
SBMI – Sveriges bergmaterialindustri
Småföretagarnas Riksförbund
Stockholms Handelskammare
SVCA
Svensk Dagligvaruhandel
Svensk Handel
Svensk Industriförening
Svensk Värdepappersmarknad
Svenska Bankföreningen
Svenskt Näringsliv
Teknikföretagen
TMF – Trä- och Möbelföretagen
Transportföretagen
Visita

Näringslivets Regelnämnd NNR

Näringslivets Regelnämnd är det samlade näringslivets företrädare i regel-
förbättringsfrågor. Vår uppgift är att förespråka och verka för effektivare
och mindre kostsamma regelverk, sänkta regelkostnader samt relevant
uppgiftslämnande och en minskad uppgiftslämnarbyrå för företag.

NNR samordnar och koordinerar näringslivets regelförbättringsarbete på
nationell, europeisk och internationell nivå. NNR tar initiativ till dialoger
med riksdag, regering, myndigheter och kommunföreträdare liksom med
företrädare på EU-nivå och bedriver utvecklingsprojekt för effektivare
regler och en effektiv regeltillämpning. Detta fokuserade verksamhets-
område gör att NNR är unik bland näringslivsorganisationer i Europa.

Näringslivets Regelnämnd bildades år 1982 och är en oberoende, politiskt
obunden ideell förening helt finansierad av sina medlemmar. Bland med-
lemmarna finns 26 svenska näringslivsorganisationer och branschförbund
som tillsammans representerar ca 300 000 företag. Mer information om
NNR finns på www.nnr.se.